Latvija
AMERIKĀ

Nr. 60. SESTDIEN, 1961. GADA 29. JŪLIJĀ 11. GADS.

Latviešu laikraksts Amerikā iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu apgādības biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi".
REDAKTORS: JĀNIS GRINBLATS.
Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telefoni: redakcijai — EM 8-3239, kantorim — EM 8-0792.
LAIKRAKSTA PĀRSTĀVIS SAV. VALSTĪS: ERIKS VENTS, 11 Irma Ave., Port Washington, L. I., N.Y. Telefoni: PO 7-6696, PO 7-6519

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi".
EDITOR-IN-CHIEF: Mr. JANIS GRINBLATS.
Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephones — EM 8-0792, EM 8-3239.
OFFICE IN USA: Mr. ERIKS VENTS, 11 Irma Ave., Port Washington, L.I., N.Y. PHONES: PO 7-6696 and PO 7-6519.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL. POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.
SATURDAY, JULY 29, 1961.

ED. CIELAVA

SLIMĀ CILVĒCE

Nevienam tādi zirgi,
Kā manam bāliņam:
Brieža spalvu, lāča spēku,
Vanadziņa vieglumiņu.

Tā dziedāja latvietes, kad mūsu tēvi un tēvu tēvi apstrādāja zemi un no šūpuļa līdz kapam brauca ar zirgiem. Latvieši jūt godbijību pret Dievu un visu dzīvo radību. Viņi grezno ne tikai sevi, bet arī savus kumeliņus:

Bērīt's, manis kumeliņis,
Tek galviņu grozīdams:
Zīda groži, zelta sleji
Sudrabiņa lapiņām.

Šodien šie cilvēka palīgi putodami auļo sacīkstēs — pūļa priekam un makam. Ātrāk! Vairāk! Augstāk! Tie ir tagadnes cilvēces saukļi. Lai šos saukļus īstenotu, izgudroja ķetas sirdī — motoru. Ielika to dažāda lieluma ģeometriskos metalla veidolos. Patiesi, šie kaucošie, rūcošie nezvēri rada materiālās vērtības un ērtības cilvēces labā. Ļaudis vairs nesvīst ēdienus gatavojot: atgriež skārda kārbu, un te tas ir, mašīnas sasmalcināts un sagatavots, nav pat jākošļā, tikai jānorij. Tāpat arī ar domāšanu: mašīna saskaita, atskaita un pareizina. Ja jaunieši (ne latvieši) ticētu labajam, mācētu domāt un lēni skaitīt līdz trīs, tad mazgādīgo noziegumi, par ko lasām laikrakstos, būtu novērsti.

Ja cilvēki un tautas patiesi ticētu Dievam un dzīvotu kristīgās ticības garā — tad nebūtu ne bagāto, ne nabago, nebūtu naida, ne karu. Noliedzot Dieva esmi, cilvēki atbrīvojušies no morāliskās atbildības: tie var raut, kaut un iekarot. Tie izgudrojuši līdzekļus visas cilvēces iznīdei. Tie lepojas ar tiem un grabina tos kā klaburčūska savu grabekli. Bet, kas ir šie līdzekļi, mašīnas un cilvēki Dieva radītās pasaules priekšā? Izsmiekls un sāpīgs vaids.

Kas notiktu ar dzīvo radību, ja Radītājam iepatiktos pazemināt vai paaugstināt gaisa temperātūru ap zemes lodi par 200 grādiem? Kas notiktu ar ūdeņiem jūrās un okeānos, ja zemes lode izplatījumā sāktu aplot nevienmērīgi?

Bet mašīnas, patiesi, rada ērtības un vērtības: tās rauj mūs bezgalībā. Gudrajiem un burbuļu pūtējiem pat zeme kļuvusi par šauru, tādēļ viņi pūš gaisā ziepju burbuļus, cerot, ka šie burbuļi pārvērtīsies zeltā un sudrabā un kritīs viņu kabatās.

Ja varenie burbuļu pūtēji būtu zaudējuši savu zemi, savu valsti, tad viņi necenstos kāpt bezgalībā, bet skrietu, klupdami, gan līšus, gan rāpus, gribētu atgriezties atpakaļ pie zemes, no kuras tie cēlušies un pie kuras tie pieder.

Jo tālāk un augstāk mēs atraujamies no zemes — visu dzīvību devējas, jo tālāk aizejam no sevis tukšumā, ļaunumā, iznīcībā.

Tad, kad nedaudzi no daudzajiem brīvi apstrādās savu zemi ar koka arklu un zirgu, un atelpas brīdī dzirdēs pukstam savu sirdi un savu zirgu bubinām, tad cilvēce būs atkal vesela.

3. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU KANADĀ RĪCĪBAS KOMITEJAS AICINĀJUMS

Viesmīlība ir ikviena cilvēka goda lieta, kas mājas tēvam un mātei dod iespēju sevi parādīt patīkamā, un bieži vien, neaizmirstamā gaismā. Ja kādu cilvēku dēvē par viesmīlīgu, arī svešinieks izjūt tādu savādu siltumu pret šo nezināmo mājas tēvu vai māti.

Toronto latviešu viesmīlība pazīstama diezgan tālu pāri Amerikas robežai un tuvojošos dziesmu svētkos būs atkal reize to no jauna pierādīt.

Dziesmu svētku rīcības komiteja vēlētos ieradušos koru priekšniekus, diriģentus un daļu koru dalībnieku pēc iespējas novietot ģimenēs, tādā veidā, kaut ļoti mazā mērā, parādot Kanadas latviešu atzinību par viņu darbu un pūlēm.

Naktsmājas būtu vēlamas no š. g. 1.—3. septembrim.

Rīcības komiteja sirsnīgi lūdz tās pieteikt pie R. Teņa (Mr. R. Tenis), 176 Reiner Road, Downsview, Ontario. Tel. ME 3-6450.

Lūdzu atzīmējiet naktsmītņu devēja vārdu, adresi, telefonu; cik personas var uzņemt; cik ilgam laikam (vienai vai divām naktīm).

Rīcības komiteja.

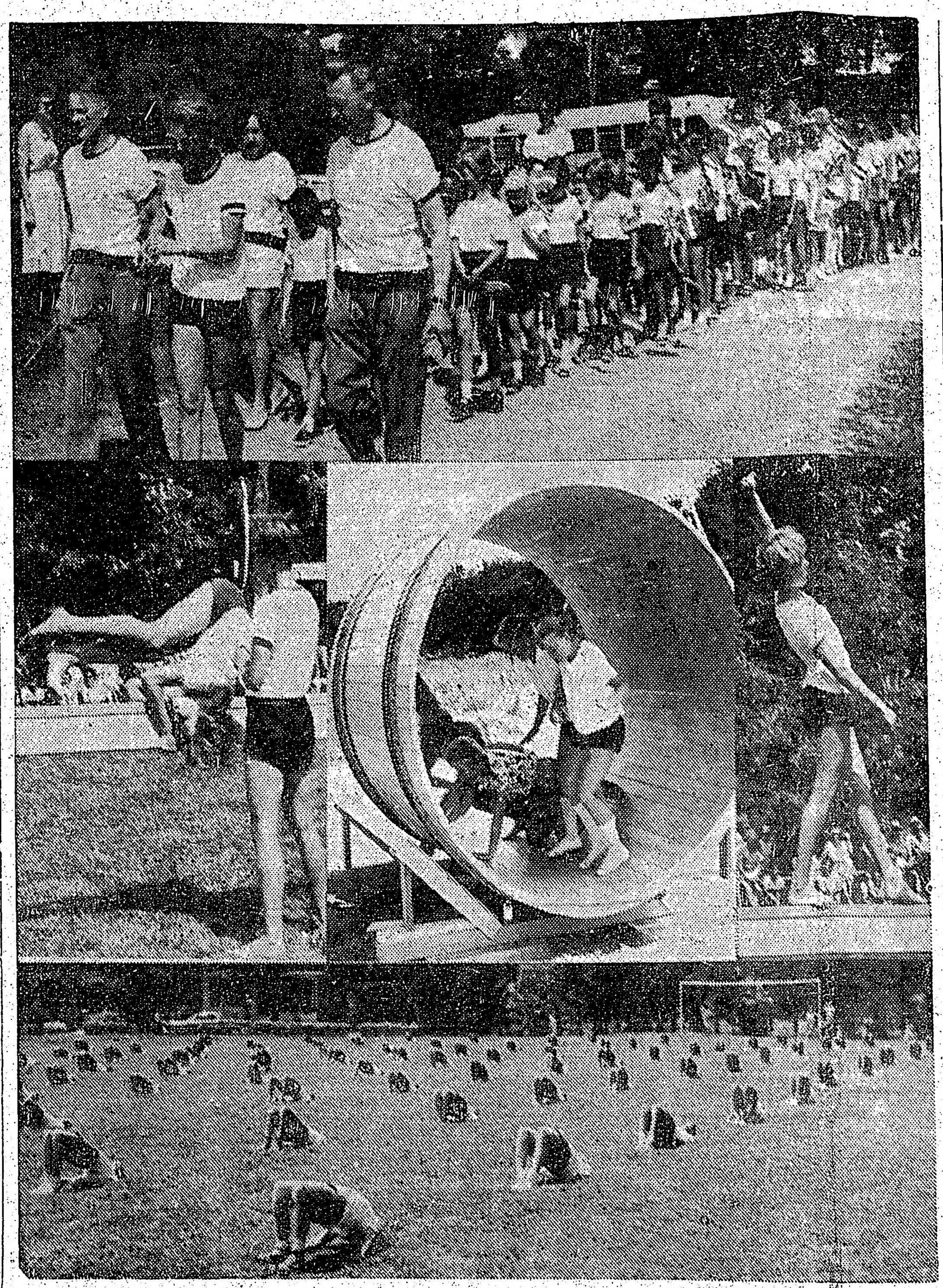

BĒRNU SVĒTKOS SIDRABENĒ

Augšā: nometnes bērni kopā ar viesiem pulcējas gājienam uz sporta laukumu. Gājienā priekšā no kreisās: svētku organizētājs J. Pālens, nometnes komandante Ksenija Rasa un mācītājs A. Čops. Vidū: vingrot uz zviedru dēļa nav nemaz tik grūti, bet šis nummurs ir gan diezgan pagrūts, tomēr tas ir veicams. Lielus priekus bērniem nācās piedzīvot, iekāpjot rotējošā mucā. Šī brīnuma muca ir vienīgais eksemplārs Kanadā, un tā atrodas Sidrabenē. Balansa vingrojums uz zviedru dēļa. Apakšējā attēlā: vingrojumu priekšnesumi, ko demonstrēja ap 100 Sidrabenes nometnes bērni, vingrošanas skolotājas K. Rasas vadībā.
(Visi J. Kreiļa uzņēmumi).

MĀC. O. BLŪMĪTIS PRASA PIETEIKT KAŖU KOMPARTIJĀM

AUTOMAŠĪNĀ NOVIETO ZVANU, APBRAUKĀ BOSTONU UN SKANDINOT AICINA UZKLAUSĪT VIŅA RUNAS. VIŅŠ AICINA ORGANIZĒT BRĪVĪBAS AKADĒMIJU.

Bostonā, pēdējā Apspiesto nāciju nedēļas dienā, 23. jūlijā, kuŗu organizēja Amerikāņu institūts, māc. Blūmīša iniciatīvā, izvērtās īpašā brīvības braucienā pa Bostonas ielām. Jau iepriekš šai demonstrācijai bija iegādāts vecs skanīgs zvans, kuŗu uzcēla uz automašīnas, un pāris zēnu to šūpoja. Zvana skaņas radīja ielas gājējos interesi. Gājiena sākums kārtojās pie amerikāņu brīvības šūpuļa Faneila vecā nama, un karogotā auto karavāne apriņķoja pilsētas dzīvākās vietas. Pa brauciena laiku apm. 3 stundas ilga vairākas uzrunas Boston Commonā, kur galveno runu teica māc. O. Blūmītis, uzsvērdams: „Es neatzīstu Chruščevu par legālo Krievijas valdnieku, jo viņš nav tautas vēlēts pārstāvis. Jau prezidents Kenedijs š. g. janvārī teicis, ka Chruščevs ir mūsu ienaidnieks. Ja tas tā ir, kāpēc mēs gaidām, lai viņš mūs aprok? Apraksim viņu pirmie. Tāpēc valdībai jādeklarē kaŗa pieteikšana 98 komūnistu partijām, kas visas vadītas no Maskavas ar vienu mērķi — iekaŗot pasauli."

Vēl runāja ungāri, poļi, kas stāstīja parka publikai par saviem piedzīvojumiem zem komūnisma jūga. Parkā atradās arī daži komūnistiski elementi, kas provocēja izjaukt sanāksmi, bet policija trokšņotājus izklīdināja.

Par „brīvības braucienu" tā organizētājs, māc. O. Blūmītis, izteicās:

„Mēs mēģinam dažādus oriģinālus veidus savā cīņā, lai atmodinātu apātisko sabiedrību. Arī šis brauciens ielās bija oriģināls ar baznīcas zvanu, lai liktu cilvēkiem par kaut ko padomāt un atcerēties. Bez tam mūsu darbs aug plašumā, ikdienas. Antikomūnistiskais seminārs, kas darbojas manā vadībā, kļuvis par šauru. Mēs strādājam, lai dibinātu savu „Brīvības akadēmiju". Brīvība nav dota no valdības, bet no Dieva. Ja valdība šajā virzienā — dibināt Brīvības akadēmiju — ir vienaldzīga, mēs dibināsim paši savu. Jau ir vairāki piedāvājumi, bet, liekas, ka akadēmijai piemērota vieta būs Meinas štatā apm. 23 jūdzes no Portlandes, kur mums piedāvāta liela ēka ar 400 akriem zemes."

„Kādu programmu izņems šai akadēmijā?"

„Interesentiem mēs semināru veidā sniegsim mācību priekšmetus, kā atmaskot starptautisko komūnistu taktiku, mērķus un darbības veidus."

„Vai varētu pastāstīt, kādi lektori šai akadēmijā darbosies?"

„Mums apzināti vairāki lektori, starp tiem varu minēt: H. Filbrihtu, pazīstamo pretizlūkošanas darbinieku, Benjamīnu Gitlovu, kas bija viens no Amerikas komūnistu partijas dibinātājiem, prof. Franku Raitu (Right), M. Loumani, un lekcijas lasīšu arī es," piezīmē māc. O. Blūmītis.

Brīvības akadēmijas rīcībā esot jau lieli literatūras krājumi, oficiālas dokumentacijas. Klausītāji akadēmijā varēs izvēlēties, kādu kursu vēlēsies, pat tādus, kas notiks tikai nedēļas nogalēs.

CILĀ BALTIJAS VALSTU JAUTĀJUMU

LATVIJAS SŪTNIS VAŠINGTONĀ PROF. A. SPEKKE ATSPĒKO „NEW YORK TIMES" RAKSTU.

Uz š. g. 12. jūlijā The New York Times ievietoto L. Salzbergera rakstu, kuŗā min. korespondents ieteica atzīt Baltijas valstu iekļaušanu Padomju Savienībā pret garantijām Berlīnes brīvībai, mūsu sūtnis prof. A. Spekke šim pašam laikrakstam iesūtījis atbildi, kas arī publicēta 26. jūlijā.

Savā apcerējumā sūtnis aprāda, ka fakts, ka daudz jauno baltiešu izauguši kā padomju pilsoņi, vēl tālu nenozīmē to, ka tie arī būtu samierinājušies ar krievu virskundzību.

Ievērojot bezgalīgo internacionālo nolīgumu virkni, kuŗus Kremlis jau pārkāpis un lauzis, sūtnis vaicā, kā gan iespējams, ka tik piedzīvojis politisks korespondents kā L. S., cer, ka tik naīvā veidā varētu pašreizējai Berlīnes krīzei rast paliekošu atrisinājumu. Vai tikai tas drīzāk nepiebīdītu komūnismu tuvāk pašām Sav. Valstīm?

„Kādēļ gan ziedot 100 miljonu potenciālu Rietumu sabiedroto, — kuŗu griba pretoties krievu verdzībai atkarājas no pašu amerikāņu apņemšanās uzturēt un aizstāvēt brīvību un taisnību?" sūtnis pamatoti jautā, tālāk norādīdams, ka katrs priekšlikums izdzēst Baltijas valstu legālo statusu cerībā ar to iegūt jaunas krievu garantijas, ir veltīgs jau pašos pamatos, un grūti saprast, kā gan kaut kādi krievu solījumi, iegūti, ziedojot ap 6 milj. baltiešu, kas uz Sav. Valstīm raugās pēc morāla atbalsta, varētu būt „putns rokā"...

Starptautisko tiesību un morālo principu skatījumā, Baltijas telpas problēma ir daudz lielāka nekā tās territorija: „Tā reprezentē principu, kas, ja to atmestu, būtu solis tālāk vispārējā brīvās pasaules pakļaušanā komūnistu tirānijai."

Šo apliecinājis arī New York Times ievadraksts tai pašā 12. jūl. nummurā, kuŗā citēti ārlietu ministra Raska vārdi:

„Īstenā problēma... nav vis kapitālisms pret marksismu, vai Savienotās Valstis pret Padomju Savienību. Tā pastāv apstākļī, vai brīvā pasaule, ko veidojuši cilvēki saskaņā ar savu brīvo izvēli un pašnoteikšanu grib visu to aizsviest, lai sadarbotos ar komūnistu imperiālismu, kas jau izstiepj ķetnas pēc pasaules virskundzības."

Prezidenta runas atskaņas

„Kopš atgriešanās no Eiropas, viņš ir Berlīnes cietumnieks," teica par Kenediju tuvākie palīgi līdz vakardienai, kad beidzot pienāca izšķiršanās un prezidents televīzijas raidījumā paziņoja savus lēmumus. „Šī runa būs tā, ko citēs vēsture. Šā vai citādi, tā iespaidos ikviena dzīvi zem šīs saules, un salīdzināma tikai ar Čerčila kaŗa laika runu par sviedriem, asinīm un asarām." Citi atkal to apzīmēja par Kenedija otro amatā stāšanās runu. Cik šie pareģojumi attaisnojušies, tagad jau katram pašam iespējams spriest.

Tā vai citādi, pagrieziens neapšaubāmi noticis, un tā lielā, melnā grāmata, kas Kenedijam bija vienmēr padusē, un ko sauca par Berlīnes grāmatu, tagad noliekama, papildinot virsrakstu — pirmā daļa. No tās radās diezgan asā nota Chruščevam, lielāko daļu paša Kenedija roku rakstīta, un beigās — vakardienas runa un priekšlikumi kongresam, kas gan vēl visi iedzīvināmi. Zīmīgi tāpat, ka septiņu nedēļu laikā, kopš šo „grāmatu" sarakstīja, sākumā tai bija daudz līdzautoru, kuŗu visu padomus uzklausīja. Noslēgumam tuvojoties, pēdējā bildē vairs bija redzami tikai valsts sekretārs Rasks, aizsardzības — Meknamara un prezidenta padomdevējs militārās lietās, ģenerālis Teilors. Nevienu no viņiem Kenedijs nepazina pirms ievēlēšanas. Pagājušo svētdien, atkal savā vasaras mītnē, Kenedijs bija viens un savu runu rakstīja ar roku.

Amerikāņiem ir mīts par to, cik vientuļš kļūst katrs prezidents zem lielā atbildības smaguma, ko uzliek amats. Kenedijs tādas tendences neizrādīja, un sākumā bija visvieglāk sasniedzamais moderno laiku Baltā nama saimnieks. Ar izolēšanos jārēķinājās likumības dēļ, bet to nesagaidīja tik ātri, kā tagad noticis. Pieņem, ka notikusi seno draugu un politisko domu biedru pārvērtēšana, kas ar laiku dos pat personālas pārmaiņas, nemaz vairs nerunājot par to, kā iespaids zudis jau tagad un kas stājies vietā.

Cik neparedzami var būt notikumi lielajā spēlē, pierāda arī sekojošais. Pakistānas prezidents Muhameds Ajubs Kahns nebija pirmās šķiras slavenība, un pirms viņa viesošanās rēķinājās ar rutīnas svinībām un runām. Ajubam aizbraucot, turpretīm, nevienam nebija šaubu, ka te ir vīrs, kuŗš nav teicis pēdējo vārdu, un vēl liks par sevi dzirdēt. Viņa vaļsirdība daudzus pārsteidza. Augsti godātais kongress, kuŗš pieņem pamācības tikai no Dieva, dzirdēja pat tādu lietu, ko varētu apzīmēt par draudiem, un tomēr aplaudēja. Tautas pārstāvju nama prezidents Reiborns pēc tam teica: „Mēs satikāmies ar vīru, kuŗam dzelzs mugurkaulā un smadzenes galvā!" To uzskatīja kā mājienu, ka arī kādam citam Vašingtonā, par kuŗa smadzenēm nešaubās, mugurkaulā derētu kaut kas vairāk. Un ziņa sasniegusi pareizo personu.

Dienu pirms Kenedija runas 145 Amerikas laikrakstos parādījās R. Niksona otrs raksts kopš vēlēšanām. Šoreiz Niksons netaupīja savu bijušo pretinieku un kritizējot jau rakstīja par Baltā nama un Valsts departamenta „nekā nedarīšanas kliķi", kas „valdībā radījusi hamletisku psichozi, un tā paralizējot katra izšķirīga lēmuma pieņemšanu." Ja Niksons būtu LA abonents, viņš daudz aizņēmies no jūsu laikraksta, kas tulkots angliski skan tikai asāk. Latvijā rakstītais Kenediju vēl nav aizsniedzis (!), bet Niksona raksts prezidenta runu jūtami iespaidojis, sevišķi atgādinājums, ka prezidentam darāms tas, kas valsts interesēs, ja tas tautā būtu pat nepopulārs. Niksons arī atgādina, ka, runājot ar Kenediju, pēc Kubas katastrofas, pieminēts 1964. gads un demokrati kā kaŗa partija vēlēšanu kampaņā. Viņš arī citē prezidenta noslēguma vārdus: „Ja mēs nedarīsim, kas vajadzīgs, un nerīkosimies pareizi, vēlēšanas 1964. gadā nebūs vērts izvest!"

Pieminētie ir paša pēdējā laika neparedzētie notikumi, kas iespaidoja Kenedija izšķiršanos. Cik paradoksāli arī izklausītos, tautu sagatavot visvairāk palīdzēja paši komūnisti, atkārtoti izsakot atklātus draudus, demonstrējot savus ieročus un visumā ieņemot tādu stāvokli, ka viņu pārspēks tik liels, kad sarunas jau liekas, un rietumiem jādara tikai tas, ko Chruščevs vēlas. Pārākuma demonstrēšana krasa un atkārtota dažādos veidos, tā sasniedza visplašākās masas, kad beidzot pat vismazākais cilvēks teica, ka nu gan diezgan ar „pushing around". Tautas nacionālo lepnumu savukārt aizkāra neviens cits kā Padomju Savienības sūtnis Meņšikovs, pasakot kādās šejienes viesībās, ka amerikāņiem nu gan nebūs dūšas cīnīties par Berlīni. Ziņa aplidoja visu presi, un, ja Meņšikovs steigā nebūtu devies „sen parēdzētajā 6 nedēļu atvaļinājumā", viņam tagad būtu daudz darba, lasot simtiem sūtniecībā saņemtās lamu vēstules. Daudzi pat domā, ka smaidīgā Miķeļa, kā sūtņa derīgums, ar šo pareģojumu izbeidzies, un viņu redzēs Vašingtonā tikai atvadoties.

No lēmuma līdz konkrētiem rezultātiem, kā parasti, vēl tālu. Eiropā joprojām 30 rietumu divīzijām stāv pretim 170 komūnistu, pie kam no 30 rietumu liela daļa tikai uz papīra. Lēna un plānveidīga bruņoto spēku uzbūve tomēr sāksies un turpināsies, lai kā veidotos pati Berlīnes krīze, kas pamatā šim radikālajam pagriezienam. Vismaz Sav. Valstīs radīs tādus spēku kontingentus, kas vajadzības gadījumā vārdus spēs pierādīt darbiem. Moderno ieroču laikmetā izšķirīgais nav mobilizētie miljoni. kādēļ ne sevišķi daudziem būs jāsāk maršēt jau tagad. Bez vilcināšanas, turpretim, gādās par vismodernāko apbruņojumu, ieskaitot visas amerikāņu armijas apbruņošanu ar M 14, kas nesama plecā kā seno laiku šautene un esot tikpat spēcīga kā seno dienu ložmetējs. Runām par to, ka kaŗš varētu sākties pirms apbruņošanās un sagatavošanās nobeigta, un tādēļ būtu jāzaudē, atbild Eizenhauera vārdiem: „Lai sevi aizstāvētu, mēs lietosim visus ieročus." Turpināsies arī sarunas, uz ko sevišķi pastāv angļi. Berlīnes jautājums tā nav noņemts no dienas kārtības. Sāksies tikai otrās grāmatas rakstīšana, kuŗas beigas paredz labākas, runājot par koncesijām „ar pielādētiem lielgabaliem mājās".

Noslēgumā lai atļauts pieminēt kādu mazu lietu. 1950. gadā šajā pilsētā atgriezās no Korejas nesakauts, bet sava augstākā komandieŗa, Sav. Valstu prezidenta no amata atcelts ģenerālis Mekarturs. „Mazs prezidents nogāza lielu ģenerāli," tad teica. Neko tomēr nevarēja darīt, jo pēc satversmes tādas tiesības Trūmenam bija. Kongress Mekarturu godināja, uzklausot pat viņa runu, kas vēl tagad nav aizmirsta viena teikuma dēļ: „Vecie zaldāti nemirst..." („Old soldiers never die!") Baltā nama durvis ģenerālim tomēr neatvērās, un tur viņu ielūdza tikai vēlāk, republikāņa Eizenhauera laikā. Tagad, atgriežoties no svinībām Filipīnēs, kad Baltajā namā valda demokrats Kenedijs, ģenerālis Mekarturs tur bija goda viesis. Mazs prezidents tomēr nav nogāzis lielu ģenerāli!

Vašingtonā, 1961. g. 26. jūlijā.

J. Slikšāns

FIDELS AR JURIJU MAINĀS CEPURĒM

KANADIEŠI NESOLĀS BŪT TIK SAJŪSMINĀTI — IEROSINA VALKĀT SĒRU LENTES.

Pēc lieliskās uzņemšanas Londonā, vētrainiem suminājumiem, jaunavu skūpstiem un pusdienošanas kopā ar Anglijas karalieni, krievu astronauts majors Gagarins uzsācis turneju pa Rietumu puslodi. Trešdien viņš piedalījās Kubas valsts svētkos Havanā, kur Fidela Kastro runas laikā stāvēja blakus runātāju tribīnei kādā uzkalnā pilsētas parkā. Majoram Gagarinam turpat ceremonijas laikā pasniedza Playa Ziron ordeni, kuŗš tikko nodibināts kā īpašs apbalvojums par izciliem pakalpojumiem revolūcijai. Krievu astronauts to saņēma kā pirmais. Lielā sajūsmā Fidels Kastro paņēma Gagarina cepuri, uzlikdams tam galvā savējo.

2. vai 3. augustā padomju astronauts viesosies Kanadā, paredzams, Jaunskotijas provincē. Pazīstamais Klīvlendas miljonārs un Chruščeva „sirdsdraugs" Cirus Ītons izteicies, ka tas esot liels pagodinājums Kanadai, sagaidīt Gagarinu savās robežās. Daudzi kanadieši gan ir par to citādās domās. Halifaksas St. Mary universitātes profesors Dr. J. Vostermanis presei izteicies, ka Gagarina viesošanās laikā Halifaksā viņš nēsāšot ap roku melnu sēru lenti. To pašu darīšot viņa draugi un domu biedri.

Gagarina viesošanās organizētājs ir tas pats Cirus Ītons, kuŗš paredzējis krievu majoru uzņemt savā farmā Deep Cove, kas atrodas Jaunskotijas provincē, apm. 40 jūdzes no Halifaksas. Provinces ministru prezidents Roberts Stanfilds paziņojis, ka ielūgs majoru Gagarinu oficiālās pusdienās valdības namā Halifaksā.

Sākumā Gagarina viesošanās Kanadā bija nolikta 28. jūlijā, bet padomju valdība izplānojusi savam astronautam pēc Kubas apmeklējuma piešķirt iespēju vēl paviesoties Brazilijā, no kurienes tad viņš ieradīsies Halifaksā š. g. 2. augustā. Cik zināms, apspiesto nāciju darbinieki jau veic priekšdarbus krievu majora „cienīgai" sagaidīšanai, par ko jau nobažījies miljonārs Cirus Ītons.

Latvija Amerikā

Nr. 60. SESTDIEN, 1961. GADA 29. JŪLIJĀ

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 — $ 6.40 par vienu collas slejas telpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS.

KANADĀ

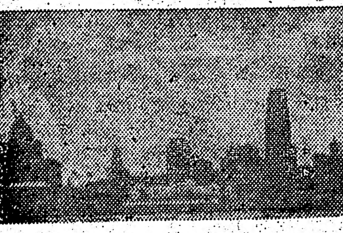

TORONTO

● Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā, gadskārtējā Stratfordas „invāzija" 29./30. jūlijā. Kā galvenais divu dienu programmā būs Šekspīra traģēdijas „Coriolanus" noskatīšanās, 29. jūlijā, pl. 8.30 vakarā. „Invāzija" sāksies ar ierašanos Kalniņu lauku saimniecībā sestdienas (29. jūlijā) rītā, un dienu pavadīs sportojot un sauļojoties. Vakarā, pēc izrādes, ugunskurs turpat lauku saimniecības robežās kā arī pārnakšņošana siena šķūnī. Svētdienu pavadīs Hurona ezera krastā. Par ēdamo jauniešiem jārūpējas pašiem.

● DV. Toronto nodaļas izbraukums sestdien, 29. jūlijā, uz Trentas ūdeņiem. Atgriešanās 30. jūlijā. Dalībnieki lūgti iepriekš sazināties, zvanot uz DV apgāda biroju (EM 8-0792) vai vakaros J. Treijam (HO 5-3611). Izbraukumā paredzētas kopīgas vakariņas un brokastis, un balvas veiksmīgākiem makšķerniekiem.

● Latviešu biedrības ārkārtējā pilnsapulce, 23 augustā. Darba kārtībā latviešu kopējā nama jautājums. Tuvāka informācija sekos.

● Katoļu vienības lauku īpašuma, Mežciema talka pag. nedēļas nogalē bija pulcinājusi ap 40 talcinieku, kas veica piekrastes uzkopšanas darbus un uzlaboja ceļu. Talkas darbos daudz palīdzēja K. Stivriņš, kas bija ieradies ar savu zemes stūmēju traktoru.

● Jaunās paaudzes peldētāja Ingrīda Ševele, kas cītīgi trenējās kādā kanadiešu peldētāju klubā brīvā stila un uz muguras peldējumos, piedalīsies Kanadas jaunatnes peldēšanas meistarsacīkstēs 31. jūlijā un 1. un 2. augustā, Montreālā.

● Toronto latviešu kreditsabiedrība izsūtījusi aicinājumus biedriem aicinot bērnu vecākus, tuviniekus un labvēļus atvērt noguldījumu kontus bērniem. Kreditsabiedrība apsola nākt talkā ar padomiem ikkatram tautietim, kā uzkrāt līdzekļus bērnu nākotnei. Vēlams ikvienam apsvērt šo ierosinošo aicinājumu. Kreditsabiedrības biedru skaits pakāpeniski pieaug un tajā jau 530 biedru. Birojs ar 1. augustu būs atvērts katru dienu un pirmdienas vakaros Sv. Andreja baznīcas telpās, Carlton un Jarvis ielu stūrī, un ceturtdienas vakaros Venus puķu veikalā, 231 Roncesvalles ielā. Biroju vadīs kreditsabiedrības pārvaldnieks R. Preisbergs.

● Sidrabenes bērnu svētkos nodarbību un sacensību novietnes bija labi apmeklētas un caurmērā katrā novietnē piedalījās vairāk kā 150 bērnu. Bez jau iepriekš minētiem, vēl labi bija apmeklēti šķēršļu gājiena, dziedāšanas, latviešu valodas, pasaku un tautas mīklu stendi.

● CFTO — TV svētdienu rītos sniedz īpašu radījumu „Apkārt pasaulei", izmantojot tam dažādu etnisko grupu piegādātos materiālus. Raidījuma vadība aicina latviešus, kuriem būtu idejas raidījuma kuplināšanai ar interesantu etnogrāfisku programmu, stāties sakaros ar Miss Betty Hastings, CFTO — TV, Box 9, Agincourt, Ont.

HAMILTONA

● 3. latviešu dziesmu svētku Kanadā popularizēšanā jo čakla talciniece ir Hamiltonas latviešu biedrības dāmu komiteja, kas kopējiem spēkiem nupat beigusi darināt krāšņu Rucavas līgavas tērpu, lai tādā veidā mūsu lielajiem svētkiem viena tautiete varētu greznoties pienācīgā rotā. Tērpu un galda piederumus 8 personām izlozēs š. g. 19. augustā Latviešu kultūras namā, 16 Queen St. N., kur abi laimesti jau izlikti apskatei.

● Hamiltonas latviešu mednieku - makšķernieku kluba internās sacensības šaušanā notika 22. jūlijā, kluba īpašuma šautuvē. Īpašums „Lielupe" atrodas uz Grand River upes krasta pie Kaledonijas un to var izmantot visi tautieši saviem izbraukumiem.

50 māla baložu šaušanā pirmo vietu un kluba ceļojošo balvu izcīnija R. Zilgme (47). Otro vietu R. Mierkalns jun. (46). Trešo vietu Z. Jakovics (46).

25 baložu (Handicap) šaušanā uzvarēja Z. Jakovics (23) iegūstot arī juveliera M. Zitmaņa balvu, otrā vietā R. Zilgme (21), trešā vietā Z. Upīte (20).

24 dubultbaložu, 12 pāŗu, šaušanā ceļojošo balvu un pirmo vietu ieguva R. Zilgme (10 pāŗi — 22 baloži), otro vietu — R. Mierkalns jun. (8 — 20), trešo vietu V. Krauklis (8 — 20).

Māla baložu šaušanas sacensības vadīja A. Polis un F. Knēve.

Sacensībā ar mazkalibra šauteni „senioru grupā" no iespējamiem 150 punktiem, pirmo v. ar 130 p. ieguva Ž. Lapukis, otrā J. Brakmainis ar 127 p. un trešā v. B. Krauklis ar 124 p.

„B" grupā, inž. Zaķa ceļojošo balvu jau otru gadu pēc kārtas izcīnija Z. Kurmītis ar 93 punktiem.

Jaunatnes grupā pirmo vietu izcīnija Jānis Ozols, otro v. Varis Loja.

Mazkalibra šaušanas sacensības vadīja E. Breikšs un Z. Kurmītis.

Spraigās un interesantās sacensības bija izkārtojis kluba šaušanas lietu kārtotājs R. Mierkalns, jun.

„LATVIJA AMERIKĀ"
PĀRSTĀVIS MONTREĀLĀ
OSKARS TRENČE,
1934 St. Germain Blvd.,
Montreal 9, Que.
Tel. RI 7-2268.

DV Toronto nod. valde RĪKO IZBRAUKUMU

zaļumos ar makšķerēšanas sacensībām uz Trentas ūdeņiem š. g. 29. jūlijā, ar atgriešanos 30. jūlijā. Interesentus lūdz pieteikties iepriekš, lai varētu rezervēt laivas — dienā EM 8-0792 un pie Jāņa Treija vakaros — HO 5-3611. Izbraukumā paredzētas kopīgas vakariņas un brokastis, par ko rūpēsies pašu slavenais pavārs Rūdis. Veiksmīgākajiem makšķerniekiem pasniegs balvas. Uz redzēšanos kuplā skaitā!

DV TORONTO NOD. VALDE.

KRĀSOTĀJS
Zema cena — augsta kvalitāte
CL 5-6451

AUGSTAS KVALITĀTES VILNAS AUDUMI (16 unces).
ANGLIJAS RAŽOJUMI
PAR ĻOTI MĒRENĀM CENĀM.
DAVID'S ECONOMY CENTRE,
231 QUEEN ST., W., (pie University Ave.),
TORONTO.

MĀC. J. PRAULIŅA 50 GADI

Š. g. 7. jūlijā mācītājam Jānim Prauliņam piepildījās 50 dzīves gadi. Jubilārs ir zemgalietis, dzimis Jaunpils pagastā. Savas pirmās skolas gaitas viņš tomēr sāk Vidzemē, Vijciema pamatskolā, 1923. g. Tad atkal viņa gaitas ved atpakaļ uz dzimto Zemgali, apmeklējot ģimnaziju Dobelē, vēlāk Zaļeniekos. 1936. g. rudenī Prauliņš iestājas L. U. teoloģijas fakultātē, ko nobeidz 1940. g. Kandidāta gadu nokalpo Trikatas draudzē pie māc. Viktora Ozoliņa. Par mācītāju viņu ordinē archibīskaps Dr. theol. Teodors Grīnbergs 1940. g. 6. oktobrī Doma baznīcā, Rīgā. Pēc ordinācijas viņu nozīmē par Dobeles prāvesta iecirkņa vikāru, vēlāk par Betlemes zāles draudzes mācītāju, Rīgā. 1941. g. 16. jūnijā viņu ievēl par Lestenes un Strūteles ev.-lut. draudžu mācītāju.

Pēc Vācijas kapitulācijas J. Prauliņš īsu laiku darbojas par latviešu mācītāju Prāgā un Bratislavā, bet vēlāk kalpo Altneuhauzenā, Veidenē un īsu laiku arī Baireutā un Ansbergā. 1950. g. izceļo uz ASV un apmetas Čikagā. 1957. g. oktobrī viņu ievēl par mācītāju Londonas, Ont., Sv. Katrīnas un Niagaras latviešu ev.-lut draudzēs, kuŗas jubilārs apkalpo vēl šodien.

J. L.

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT KĀRTĪGI?
Vai esat nokārtojuši abonementu?

DR. ARCH. E. JANIŠS PIECDESMITGADNIEKS

LATVIEŠU ARCHITEKTS PALĪDZ MODERNIZĒT TORONTO.

Pavisam neuzkrītoši pēdējos desmit gados Ontario galvas pilsēta Toronto no jūdzēm izplesta milzu ciema sāk pārvērsties par modernu Ziemeļamerikas metropoli. Paceļas jaunas celtnes, baznīcas, skolas, slimnīcas un savrupmājas, kas kādreiz tīri angliskā pilsētā iezīmē pavisam jaunus vaibstus. Šajā lielajā pilsētas metamorfozā jo liela loma piekritusi arī latviešu architektiem.

Vasaras karstumā mums gandrīz gaŗām būtu aizslīdējis nozīmīgs posms kāda liela vidējās paaudzes latviešu celtnieka dzīvē.

Vīrs, kas astoņus gadus tik sekmīgi vadīja Kanadas latviešu architektu biedrību — Dr. arch. Eižens Janišs klusībā atskatījās uz nostaigātiem piecdesmit dzīves gadiem.

Architekta Janiša šūpulis kārts 1911. gada 29. jūnijā. Pēc reālģimnazijas beigšanas Rīgā Janišs studē Latvijas universitātē. Viņa diplomdarbs, 1943. gadā beidzot studijas, ir „Architektu nams Rīgā". Pats sagādādams līdzekļus studijām, Janišs vispirms strādā pie būvuzņēmēja L. Neiberga, tad pie arch. A. Klinklava. Patstāvīgo praksi viņš uzsāk kā Bauskas pilsētas architekts un vēlāk pārceļas uz Rīgu. Pēckaŗa bēgļu gaitās nonāk Hanoverā un turienes universitātē 1947. gadā kā pirmais latvietis iegūst doktora grādu architektūrā. Vācijas laikā viņš publicējis vairākus zinātniskus darbus. Viņa vārds ir labi pazīstams architektu aprindās visā Eiropā.

Nonākot 1948. gadā Kanadā, jaunais architektūras doktors vispirms strādā kā zīmētājs, tad kā architekts kādā lielā šejienes firmā un beidzot 1956. gada sākumā atveŗ pats savu biroju. Eižens Janišs ir pirmais latvietis, kas jau 1954. gadā ieguvis profesionālas aroda tiesības un pirmais mūsu tautietis, kas tūliņ pēc tam kļuva par pilntiesīgu biedri Kanadas karaliskajā architektu institūtā.

Viņa oriģinālās, reizēm pārdrošās idejas tam nodrošinājušas daudzas godalgas gan starptautiskā, gan arī Kanadas architektu projektu sacensībās.

Nepieminēsim gandrīz pussimts skolu, baznīcu, rūpnīcu un dzīvojamo celtņu projektus, kas jau reālizējušies pēc Dr. arch. E. Janiša metiem.

Jubilārs ir viens no pirmajiem, kas ar savām zināšanām un bagātīgo pieredzi nāk talkā arī katra lielāka latviska celtniecības pasākuma reālizēšanā. Viņš ir Toronto latviešu nama idejiskā meta autors. Gaviļnieks aktīvi piedalās arī Toronto latviešu sabiedriskajā dzīvē. Kopš studiju laikiem viņš ir korporācijas Selonija loceklis.

Pussimts dzīves gadu atceres dienā gaviļnieku kā pirmais Toronto sēļu vārdā, pasniedzot sudraba kausu, sumināja šejienes kopas seniors P. Hartmanis. Eiženu jubilejā atcerējās kā tuvākie darba biedri, tā arī draugi un vecie studiju biedri gan tuvumā, gan tālumā, apsveicot gan personīgi, gan telegrammām, gan vēstulēm.

Sūrs darbs, neatlaidība un vienmēr vēsa galva ir bijuši jauneklīgā piecdesmitgadnieka līdzšinējās dzīves pavadoņi. Gaviļnieks ir spēku briedumā un, novēlot viņam veselību, tādu pat sīkstumu kā aizvadītajos gados, mēs esam pārliecināti, ka architektūras doktora Eižena Janiša dzīve un darbi arī turpmākajos gados kalpos mūsu vecās Alma Mater un latviešu tautas slavai ne vien Kanadā, bet arī tālu pāri šīs zemes robežām. Lai raženi tev nākamie gadu desmiti.

A. K.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.,
5210 VICTORIA AVE., APT. 18

V. BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.
TORONTO. PL. 9-0266.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto,
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION Limited

maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozitiem, izdara visas parastās banku operācijas.

Birojs atvērts divas reizes nedēļā no plkst. 8—10 vakarā.

Pirmdienās Sv. Andreja baznīcas telpās, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel WA 4-0503; ceturtdienās 231 Roncesvalles Ave., Venus puķu veikalā, tel.: LE 4-4645.

Pasta adrese: 280 Wright Ave., Toronto, Ont.

Jauniešu iesvēte latviešu ev. - lut. draudzē Londonā, Ont. 1961. g. 23. jūlijā. No kreisās: draudzes māc. J. Prauliņš, H. Senkevičs, draudzes pārvaldes pr-ks H. Rapa, M. Dreimanis, viesis mācītājs A. Lūsis.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

26. oktobrī G. Trēziņas (mecosoprāns) koncerts, koncertapvienības sarīkojumā.

11. novembrī — Gleznu izstāde - koncerts Centrālās bibliotēkas telpās, St. George / College.

HAMILTONĀ

Piektdienu vakaros — kabarē, 16 Queen, N.

19. augustā — Rucavas tautas tērpa izloze Latviešu namā.

RADIO RAIDĪJUMS JAUNKANADIEŠIEM

Viens no Kanadas nacionāli domājošiem pilsoņiem ir Georgs Bonavia, kuŗš dzimis mazajā Maltas salā, Vidusjūŗā, un pārcēlies uz Kanadu pirms 12 gadiem.

Šai laikā Bonavia uzņēmies veicināt saskaņu dažādo etnisko grupu starpā. Par šo darbu viņš uzņemts Jeruzalemes Sv. Jāņa ordenī.

Maltā G. Bonavia bijis pazīstams žurnālists un radio ziņotājs. Šis apstāklis viņam daudz palīdzējis pašreizējā darbā.

Jau 1951. g. viņš publicēja savu pirmo grāmatu par Kanadu — Canada, Land of Hope and Prosperity, un 1954. g. sāka izdot laikrakstu maltēziešu valodā. Pirms dažiem gadiem G. Bonavia CBC Vindzorā uzsāka radio raidījumu sēriju International Rendezvous, ko tagad var noklausīties ceturtdienas vakaros, plkst. 7.00, CBL (740 kc) raidītājā, Toronto.

Šai programmā klausītājus iepriecina ar jaunkanadiešu dzīvi, sniedz intervijas un raida daudzu zemju mūziku skaņu platēs.

International Rendezvous ir viena no programmām, ko CBC raida īpaši tiem kanadiešiem, kuŗiem vēl ir saskare ar aizjūras zemēm.

Pārējie tāda veida radio raidījumi ir: Traditional Echoes (svētdienās, pl. 10.30 no rīta), Continental Carousel, (svētd. pl. 6.30 p.p.), Songs of My People (pirmdienās, pl. 8.00 vakarā), kā arī Intercom (ceturtdienās, pl. 10.30 vakarā) CBLT, Toronto.

DAŽOS VĀRDOS KANADĀ

Kanadas ledlauzis John A. Macdonald izbraucis uz arktiku, līdzi vedot pirmo atomdarbināmo atmosfairas pētīšanas staciju, kuŗa darbosies pilnīgi automātiski. Staciju novietos Grahamu salā, 750 jūdzes dienvidos no Ziemeļpola. Stacija reģistrēs temperātūras, vēju virzienu un stiprumu, gaisa spiedienu u.t.t., kā arī pārraidīs datus uz cietzemi.

Atomiskais generātors spējīgs darboties bez traucējumiem vairākus gadus.

Jūnijā šogad Ontario provincē salaulāti 298 pāŗi mazāk kā iepriekšējā gadā. Toties dzimstība bijusi lielāka: 13.513 pret 13.112 pag. gadā.

Toronto un Montreālā pēdējās dienās konstatēts ievērojams telefona tālsarunu skaita pieaugums. Domā, ka šis apstāklis vedams sakarā ar politiskā spraiguma kāpinājumiem un Kenedija runu.

Londonā, Ont., satiksmes policists Tonijs Claytons, kā parasts, uzstādījis lielceļa malā savu radara aparātu ātro braucēju konstatēšanai. Trīs pārgalvīgie braucēji drīz vien reģistrēti, bet tad pēkšņi izrādījies, ka neviens braucējs atļauto ātrumu nepārsniedz.

Noskaidrojies, ka ceļa malā kāds paspējis novietot brīdinājumu: „Brauciet uzmanīgi! Radara kontrole tepat divi bloki tālāk!"

Long Brancha (Toronto priekšpilsēta) pārvalde izdevusi likumu, kuŗš aizliedz bērniem spēlēties uz ielām, tāpat braukāt ar velosipēdiem vai tml. Tāpat noliegta bumbu spēlēšana ielā. Ikvienu šo noteikumu pārkāpēju sodīs ar $10,-. Vecāki atbildīgi par bērnu izdarībām.

FLOTES SVĒTĪŠANA — GADSKĀRTĒJS NOTIKUMS ŅUBRANSVIKAS PIEKRASTĒ

(C. S.) — Katru gadu kādā vasaras svētdienā Gloucesteras zvejas kuģi Ņubransvikas ziemeļos sapulcējas un noenkurojas flotes svētīšanai. Kaut gan tam ir reliģiska nozīme, šis notikums izvēršas arī par svinībām un pie tam — visai krāšņām. Zvejas kuģi, dekorēti karogiem, sniedz acij tīkamu skatu, ko redz tūkstošiem apmeklētāju.

Flotes svētīšana ir franču tradicija. Rituāls simbolizē tā Kunga svētību, ko tas deva Galilejas ezera zvejniekiem, un to parasti izpilda Bathurstas Romas katoļu bīskaps. Tanī piedalās daudzas baznīcas un civilā dzīvē vadošas personas.

Gloucesteras zvejas flote pēdējos gados modernizēta, iegūstot pāri par 20 dziļjūŗas trālerus, bet mazie burinieki vēl arvien spēlē svarīgu lomu.

Flotes svētīšana parasti notiek Caraquetā, bet dažreiz to notur arī citās skaistā Baie des Cjaleurs ostās, kā, piem., Shippegan un Lameque. Uz šo ceremoniju, un no tās, zvejas kuģi no dažādām ostām brauc vienkopus, atvedot līdz daudz ļaužu.

Toronto Centrālā saliņa.

CENTRĀLĀ SALIŅA TORONTO

Kā dārgakmens Toronto ostā atrodas skaista saliņa, ko viegli sasniegt ar kuģīti. Tā ir Centrālā saliņa, kas ar saviem 612 akriem dārzu, krūmu, aleju un smilšu pludmales kā jauniem, tā veciem sniedz atpūtu un izklaidēšanos gan peldoties, braucot ar laiviņu, makšķerējot vai sarīkojot jauku pikniku.

Nesen atklāta jaunā Salu avenija, kas apstādīta kokiem, košuma krūmiem, 80.000 puķēm un greznota strūklakām un mākslīgiem dīķīšiem.

Galvenā strūklaka avēnijas sākumā atrodas centrālajā laukumā, kur svētdienas pēcpusdienās un trešdienas vakaros spēlē orķestri.

Šovasar atklāta arī „Lauku sēta" bērniem, kuŗā redzami parasti laukos sastopamie dzīvnieki. Šeit pilsētnieku bērni var līgsmot par zirgiem, aitām, govīm, kazām, rukšiem, pīlēm, tītariem un vistām.

Bērniem patiks arī izjājieni uz ponišiem.

1½ jūdzes gaŗā plūdmalē par drošību ūdenī gādā sargi. Tuvumā atrodas peldu būdiņas - pārģērbtuves.

Ja vēlas izpētīt gleznainos ūdens ceļus, to var darīt, noīrējot romantiskās kanū vai airu laiviņas. Centrālā saliņā atrodas karaliskā kanadiešu, Queen City un salas jachtklubu mītnes.

Arī makšķernieki var nodoties zvejas priekiem, jo salas lagūnās peld daudz basu un paiku.

Saliņā ir septiņi atspirdzinājumu stendi, kas ērti sasniedzami.

Šogad atvērta ultra - modernā Iroquois kafejnīca, kuŗas īpašnieki ir pazīstamā Walfoods Ltd. Šai kafejnīcā dabūjami tiklab viegli uzkodi, kā pilnīgas maltītes.

Vietas ir ap 120 personām telpās un 64 personām uz terases pie galdiņiem saules sargu ēnā.

Centrālo saliņu sasniedz, braucot ar kuģīti no dokiem starp Bay un York ielām. Dupont ielas tramvajs pietur šo doku priekšā. Motoristi atradīs pietiekami daudz vietas auto novietošanai.

GENERALKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5561,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 16.

V. BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS
SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.
TORONTO. PL. 9-0268.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto,
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION Limited
maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozitiem, izdara visas parastās banku operācijas.
Birojs atvērts divas reizes nedēļā no plkst. 8—10 vakarā.
Pirmdienās Sv. Andreja baznīcas telpās, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel WA 4-0503; ceturtdienās 231 Roncesvalles Ave., Venus puķu veikalā, tel.: LE 4-4645.
Pasta adrese: 280 Wright Ave., Toronto, Ont.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

26. oktobrī G. Trēziņas (mecosoprāns) koncerts, koncertapvienības sarīkojumā.
11. novembrī — Gleznu izstāde — koncerts Centrālās bibliotēkas telpās, St. George / College.

HAMILTONĀ

Piektdienu vakaros — kabarē, 16 Queen, N.
19. augustā — Rucavas tautas tērpa izloze Latviešu namā.

CENTRĀLĀ SALIŅA TORONTO

Kā dārgakmens Toronto ostā atrodas skaista saliņa, ko viegli sasniegt ar kuģīti. Tā ir Centrālā saliņa, kas ar saviem 612 akriem zāļu, krūmu, aleju un smilšu pludmales kā jauniem, tā veciem sniedz atpūtu un izklaidēšanos peldoties, braucot ar laiviņu, makšķerējot vai sarīkojot jauku pikniku.

Nesen atklātā jaunā Salu avenija, kas apstādīta kokiem, košuma krūmiem, 80.000 puķēm un greznota strūklakām un mākslīgiem dīķiem.

Galvenā strūklaka avēnijas sākumā atrodas centrālajā laukumā, kur sestdienas pēcpusdienās un trešdienas vakaros spēlē orķestri.

Šovasar atklātā arī „Lauku sēta" — bērniem, kurā redzami parasti laukos sastopamie dzīvnieki. Šeit pilsētnieku bērni var līgsmot par zirgiem, aitām, govīm, kazām, rukšiem, pīlēm, tītariem un vistām.

Bērniem patiks arī izjājieni uz ponijiem.

1½ jūdzes garā pludmalē par drošību ūdenī gādā sargi. Tuvumā atrodas peldu būdiņas - pārģērbtuves.

Šī vēlas izpētīt gleznainos ūdens ceļus, to var darīt, noīrējot romantiskās kanū vai airu laiviņas. Centrālā saliņā atrodas karaliskā kanadiešu, Queen City un salas jachtklubu mītnes.

Arī makšķernieki var nodoties zvejas priekiem, jo salas lagūnās peld daudz basu un paiku.

Saliņā ir septiņi atspirdzinājumu stendi, kas ērti sasniedzami.

Šogad atvērta ultra - moderna Iroquois kafejnīca, kuras īpašnieki ir pazīstamā Walroods Ltd. Šai kafejnīcā dabūjami tiklab viegli uzkodi, kā pilnīgas maltītes.

Tā ir 120 personām telpās un 64 personām uz terases pie galdiņiem saules sargu ēnā.

Centrālo saliņu sasniedz, braucot ar kuģīti no dokiem Bay un York ielām. Dupont ielas tramvajs pietur šo doku priekšā. Motoristi atradīs pietiekami daudz vietas auto novietošanai.

Vakara cēlienu uzsākot

Pirmo reizi mūžā man patīk nauda! Tiešām, skaisti izskatās dzidri, balti mirdzoši, jauni sudraba dālderi, kad tos saber čupiņā un parušina. Uz manu 60. dzimšanas dienu ar 60 laimes dālderiem pildītu kulīti man pasniedza KALVIS ar Culiti. Nezinu, kur šie tos ņēma, bet paldies tik un tā. Man žēl vienīgi, ka nepārdalīju arī citiem 19. jūlija viesiem, kā nauda valdzina acis.

Pirmo reizi mūžā man negribas arī naudu vairs izdot. Skaistos dālderus nemainīšu pastmarkās. Tā kā nespēju arī uzrakstīt simtiem vēstuļu, bet drukas krāsa man pašam vairs mūžu ir bijusi mīļa, tad gribu caur avīzēm izteikt manu paldies it visiem draugiem, paziņām un arī svešiem ļaudīm, kas — manas vecuma dienas uzsākot — mani pagodināja un iepriecināja gan ar ziedu laviņām, gan grāmatām, telegrammām un labdienām. Ādolfs Kaktiņš pat telefonēja pāri kontinentam, no Losandželosas. Viņš zina, ko nozīmē vecums.

Mana galvenā pateicība tomēr pienākas maniem latviešu mācekļiem (ar Juri Ciruli galvgalī un Kārli Šūnu, kā adjutantu), kas šo dienu (man nezinot) bija piekāruši pie lielā zvana, savākuši ēdamo un dzeramo īstām kavalieru dzīrām, un tad vēl — mani apdāvināja ar Visvalža Reinholda brīnišķi saulainām vakara debesīm pār akmeņainu purvāju gleznā. Tik pat mīļš paldies arī Veltai Tomai, kas šo vakaru — ar 100 un drusku vairāk maniem tuvākiem „radiniekiem" — tik mīļi vadīja jau pirms tā un arī pēc.

Es neesmu pieradis pie sirsnības un dāvanām. Katra parādītā uzmanība man bija — neparedzēts pārsteigums. Paldies tāpēc ir daudzajiem viesiem, kas paši maksāja par mielastu, lai tikai uzdzertu man laimes. Paldies arī daudzajiem, gan jaunajiem, gan garajiem runātājiem, bet jo sevišķi — Ad. Čopam, Birutai Senkēvičai un Jurim Dzeguzem par viņu saturīgiem vārdiem. Paldies arī mūsu avīzēm par garajām, man laipni veltītām slejām, tāpat grāmatniekam H. Rudzītim par aploksni, bet Jaunai Gaitai par — mūža abonementu. Jau tāpēc vien nu dikti gribētos lai JAUNĀ GAITA mani pārdzīvo.

Visvairāk mani tomēr pārsteidza un aizkustināja gleznotājs Arnolds Nulītis, jau agrā rītā mani apveltot ar savu izmisušo Leģionāru izteiksmīgā eļļas gleznā, un Eduards Dzenis, pēc mielasta un danču parkošanas laukumā no saviem ratiem manējos iecelot divu zirgu pakaļas — lielā asējumā zem stikla. Bezgala liels prieks bija arī par Daiņa Miezāja kluso dabu spilgtajā eļļā. Gribētos kost viņa sarkanos ābolos, bet tie kož pretim un lec tieši acīs. No Harija Berga saņemtie trīs šarži man gan neglaimo, bet iepriecināja ar rūgtu patiesību un nevainīgo humoru. Paldies it visiem.

Mans paldies pienākas arī it visām tām torontiešu dāmām, kas gribēja mani iepriecināt ar lielā Džona Ferdinanda Tidemana lielo sienas gleznojumu — Vecuma nespēks, kas diezgan nepārprotami uz lielā papes pamata nes eļļā manus nogurušos sejas vaibstus. Šī bagātā dāvana spiež daudz ko pārdomāt. Ar degrimējošu spēku lielais gleznotājs liecina, ka vecums nav izbēgams pat veciem māksliniekiem.

Vakara cēlienu tomēr uzsāku ar jaunības prieku un skaidru apziņu nekad vairs neticēt baumām, it kā man būtu daudz naidnieku. Man — to skaidri piedzīvoju š. g. 19. jūlijā — ir tikai draugi! Ar tādu apziņu ir patīkami pat novecot un — pazust.

Liels, dziļš un sirsnīgs paldies!

Mariss Vētra

MARGARITA AUSALA

ŠĶĪSTĪŠANAS KALNS

Kas tad būs, kad nebūs tas, kas ir?
Aiz mirkļa žoga,
Aiz nāves loga
Ar dīgļa spēku mani sien un šķir
No tā, kas būs, kad nebūs tas, kas ir.

Manī ir kas mūžam nemainīgs.
Irst smilts bez skaita,
Spīd saules gaita.
Kas bij un būs, reiz maiņu miglā slīgs.
Vien manī ir kas mūžam nemainīgs.

Milzu mute lēnām lejup sūc.
Pa vilku stigu,
Caur čūsku migu,
Kas nīdēts, pulgots, ļaunā priekā gūts,
To milzu mute lēnām lejup sūc.

Mīla baltas staru rokas cels,
Ar lēnu smaidu
Pār zemes klaidu
No miesas kapa mūža klintī vels,
Pret Dieva sauli staru rokas cels.

ĶĪNA AIZ BAMBUSA AIZKARA

„Ten Years of Storm" by Chow Ching-Wen, Holt, Rinehart & Winston izdevums, 323 l. p.

Grāmata ir patiesa Ķīnas komūnistu režīma vēsture. Grāmatas priekšvārdā Lin Jutangs raksta: „Sarkanās Ķīnas komūnists nav īpatnējs; metodes, ko pielietāja, lai to pakļautu paklausībā, ir rakstītas Padomju Savienības Eiropas koloniju vēsturēs. Procedūra ir un paliek viena un tā pati: sākuma stadijā mīkstas pieejas technika, kurai seko sauciens pēc visu liberāļu vienotās frontes; tad izaicinājums visām pilsoniskām brīvībām un „demokratijai", pat liberālismam; zemes solīšana tiem, kas to apstrādā, — kamēr partija kļūst pietiekami spēcīga, lai atņemtu lauksaimniekiem zemi; brīvības solījumi strādniekam — kam seko viņa degradēšana par vergu; demokratiskās pārstāvniecības fasāde visām partijām kā ēsma visai režīma opozicijai; un beidzot — pilnīga pakļaušanās Padomju Savienībai . . ." Šie ievadvārdi labi raksturo visu grāmatas saturu.

Grāmatas autors savā laikā ieņēmis Ķīnā augstu posteni valdībā un komūnistu partijā, pirms savas izbēgšanas uz Hongkongu, kur šis darbs pirmo reizi parādījās ķīniešu valodā. Dr. Čovs sniedz pārliecinošus faktus ar ideālista sirsnību un objektīva politiska analitiķa pieeju un atklātību.

SANDRAS LAZDIŅAS „SADEGUŠIE SPĀRNI"

LATVJU GRĀMATA 1961. G., 270 lpp.

Sandra Lazdiņa ir jauna seja mūsu rakstniecībā, kaut gan gados vairs nav jauna. Pārkāpusi piekto gadu desmitu, S. Lazdiņa, neapgrūtinādama ne mūsu rakstniecību, ne lasītājus ar iesācējas darbiem, nāk klajā ar pirmo grāmatu — palielu romānu, Sadegušie spārni, 1. daļu.

Dažs labs dzejai izdzisis rakstu darbinieks, nocietinājies ar stingriem principiāliem ieskatiem, ļauni ieņurdēsies, ka tāds vēlumnieks rakstos gan vairs nav vēlams. Bet vai vēlu ienākt mūsu rakstniecībā tiešām ir grēks? Vispār musu literātos un kritiķos iesakņojies aizspriedums, kas izskan it kā nožēlās, it kā aizdomās, ja kādam dzejniekam vai rakstniekam gadījies rakstniecībā ienākt vēlāk. Tad jau labāk pēc pirmās grāmatas apklust, lai dažam rakstītājam pēc gadiem būtu žēlabaini nopūšoties jāpiemin, ka, lūk, tāds un tāds ar talanta iezīmēm apklusis!

Bet iedrīkstēties ir skaisti! Lūk, A. Brigadere savu pirmo stāstu publicē 35 gadu vecumā, un J. Sarma ir īsts „vēlais viesis" mūsu rakstniecībā! Un tie ir lieli vārdi!

Pazīstamais amerikāņu publicists un Laimīgo dienu un Avīžnieka dienu autors H. L. Menkens (Mencken) izsakās par dzejas un prozas rakstīšanu tā, ka lielu piepūli dzeju rakstīšana neprasot; tāpēc jau jaunībā dzejnieki uzrakstot labu dzeju; citādi esot ar prozas rakstīšanu: tai vajadzīgs garīgs briedums, un tikai retam rakstniekam jaunībā izdodoties uzrakstīt labu prozu.

„Jaunībā mīlējiet, vīra gados rakstiet grāmatas, bet vecuma dienās teiciet patiesību!" Šo franču rakstnieka Anrija de Monterlana (Henry de Montherlant) izteicienu varētu attiecināt uz S. Lazdiņu, papildinot ar E. Virzas rindām, ka „nāk arvienu pēc skūpstu laika dziesmu laiks." Pēc jaunības meklējumiem, kas bagāti individuālām dziņām un tieksmēm, cilvēkam brieduma gados nāk „grāmatu rakstīšanas" laiks: tieksme atstāt rakstos jaunībā pārdzīvoto, piedzīvoto un pārdomāto. Un S. Lazdiņai „grāmatu rakstīšana" nav nekāda pēkšņa iegriba vai untums. Monterlana izteiciena otru posmu, tīri intuitīvi nojauzdama, apstiprina pati rakstniece: „Manā vecumā aiz mugufas ir tik raiba dzīve, ka pēc tematiem nav jāmeklē fantazijā vai kaut kur citur. Arī pēc tipiem ne. To ir vesela galerija. Vajadzīgs tikai laiks, lai visus viņus ar visiem piedzīvojumiem uzliktu uz papīra."

Pēc septiņiem tukšajiem gadiem Anglijā, dzīve S. Lazdiņu 1954. g. iemet „nelāgā vietā" — Hjūstonā, Teksasā, kur latviešu un īstu draugu trūkums, garās vēstules bez atbildēm rada neciešamu tuksnesi. Tuksneša vientulībā S. Lazdiņai rodas doma par grāmatu rakstīšanu. Tuksneša vientulībā S. Lazdiņa atrod pati sevi un paglābj no bojā ejas kā rakstnieci. Rakstīšana viņai ir izmisuma atvairīšana un savu vēlmju apmierināšana. Un tā, neticami īsā laikā — 10 mēnešos — viņa saraksta romānu.

Tas vien jau norāda par ilgi glabātām rakstnieces dotībām. Sadegušos spārnos, kas aptver Jūlijas dzīvi Pārdaugavā no agrās bērnības pirms 1. pasaules kaŗa līdz bēgļu gaitām Vācijā, 2. pasaules kaŗa laikā, S. Lazdiņa izmantojusi savu dzīvi, tās neveiksmīgās cīņas un izmisīgās sēras. „Faktiski grāmata būtu uzskatāma gandrīz par manu autobiografiju," atzīstas vēstulē autore. Šis tas esot sagrozīts — gan tikai illustrēšanai, šis tas pielikts klāt no citu piedzīvojumiem, nolūkā aizplīvurot to, kas tagad vēl „visai pasaulei" nav atklājams.

Bērnībā un jaunībā Jūliju moka tas, ka viņa blakus savām glītajām māsām: Tonijai un Mīcei — ir kā neglītais pīlēns; bet, kad Jūlijā pamostas garīgā pasaule, apzinoties savu mērķi un sūtību pasaulē, viņai aizmirstas neglītās pumpas sejā, lielais, platais un resnais deguns un savādie acu plakstiņi, kas guļ pāri acu āboliem. Ārējam neglītumam pāri stāv pats cilvēks ar savu garīgo pasauli.

Mūsu dienās, kas raksturīgas ar tieksmēm pēc komforta un ārišķīgām izdarībām, S. Lazdiņai ir drosme atzīties būt cilvēcīgi sentimentālai: viņa liek Jūlijai būt patiesai pret sevi, saviem pārdzīvojumiem, iekšējiem konfliktiem, pret saviem bērniem, pret citiem cilvēkiem. Tur ir agrās bērnības rūgtais malks — eņģeļa spārnu apdegšana Ziemassvētku vakarā, tur jaunības sapņi, nākotnes ideāli. Sadegušie spārni ir kā simbols izmisīgā cīņā ar likteni. Jūlijas dzīve sadegušo spārnu dēļ ir kā kāda smaga likteņīguma vajāta cilvēka gājiens pretī nedrošai nākotnei. Katru niecīgāko vēlēšanos dīglī nonāvē pārliecība, ka tā nepiepildīsies: Jūlijai ir vesela neveiksmju rinda, tām nesaskatīdama savu vainu. Sadegušo spārnu dēļ visi lidojumi Jūlijai neizdodas: žēlojot tēvu nevietā, sakropļotā pirksta dēļ jāaizmirst pianistes sapnis, vēstures studijas augstskolā jāpārtrauc galvas sāpju dēļ. Jūliju sāk vajāt pārliecība par kādu iedzimtu lāstu. Apzinādamās sevi par tēva meitu, kas mantojusi no tēva sentimentālo jūtelību, šis tēva mīkstās daļas pārmērības, Jūlija ar sirdi un prātu zvēr nepaļauties

(Nobeigums 6. lpp.).

ZELTA PĻAVA

CIEMOS PIE GLEZNOTĀJA E. ŽILINSKA LONDONĀ

Golder's Green ir kokiem, tīteņiem un dzīvžogiem izvītu līkloču ieliņu un savrupmāju priekšpilsēta paša milzīgā akmeņu labirinta — Londonas pievārtē. Nekas te šķietami neatgādinātu varenās metropoles tuvumu, ja vairāku ielu krustojumā piepeši neatvērtos pazemes dzelzceļa zilā mute. Un kopā ar tūkstošiem un atkal tūkstošiem es ieniru šai apakšzemes dzelzceļa dārdu un steigas atvarā, lai caur dūmu un putekļu alām drāztos ziemeļu virzienā uz šo jauko priekšpilsētu, apmeklēt gleznotāju E. Žilinski.

Jau priekšpēdējā stacijā Hampstedā gribētos celties. **Te stāvas ielas mierīgā piekalnē dzīvo dzejniece Velta Sniķere, kas nupat rokās cilā tikko iznākušo jauno dzejoļu krājumu un kuras mājā ar augstajiem baltajiem logiem var sadoties rokas,** cilvēcīgas domas un skaistumu meklējot, ļaudis, kam zemju un kontinentu pretešķību plaisas liktos nepārejamas. Taču šoreiz ceļš rauj vēl tālāk.

Izkāpjot atkal virszemē Goldersgrīnā, man nemaz neienāca prātā, ka pie gleznotāja E. Žilinska atradīšu citu zelta pļavu viņa ziedošajā, saules piestarotajā paletē. Ir taisni savādi, cik raksturīga šī vieta var likties paša mākslinieka personībai. Reizē urbanists, pilsētas koncentrētās kultūras slāpējs un atveidotājs, vienmēr tās tuvumā būdams un katru ietekmi alkani un jūtīgi tverdams, Žilinskis līdzīgi šai jaukajai priekšpilsētai palicis dzīvs, organisks, neatkarīgs un savs. Ikdienas viņš ļaujas pazemes vilcienu trauksmei, ikdienas klejo pa sitijas bezmēra akmeņu jūkli un uguņu virpuli, bet savu mākslinieka dvēseli viņš nav vēl pārdevis akmeņu formu, līniju un krāsu trulai vienveidībai un apatiskajai plūsmai.

Kad tīteņiem apvītajā lievenī atvērās zemās durvis un iejēma mani nama iekšienē, es reizē iegāju it kā no ārpasaules dzīvas, radīgas dvēseles iekšpasaulē. Kur vien acs pārslīdot pieskārās, visas sienas klāja Žilinska audeklu košais krāsu raksts. Pie stikla durvīm koks spieda platu, zaļu lapu un, ērtā zvilnī sēdot un tērzējot, acs atpūtās tā zaļumā un tais dzīvajās krāsu rotaļās, kas vijas no viena audekla uz otru.

Mākslinieks tikko atgriezies no **pavadītā atvaļinājuma** Italijā, visu laiku un mākslinieku mūžīgajā Mekā. Tā tas arvien bijis un laikam citādi arī nebūs, ka tie, kas pasauli uztveŗ ar skatu, nevis dzirdi, kustību vai vārdu, ceļos uz šo zemi, lai ļautos plašām studiju ietekmēm, pārdomām, uzskatu papildinājumam, lai rastu atpūtu un skaidrību šai ainavā, no kuŗas izaugušas romiešu arkas, amfiteātŗi, gotikas smaiļu mežs, renesanses saskaņotais līdzsvars un baroka krāšņums.

Sarunas, dabiski, risinās par Italijas iespaidiem un pieredzi. Labprāt Žilinskis nodemonstrē uz maza ekrāna tur uzņemtās krāsu filmas. Ar vienādu baudu viņa kameras acs kavējusies pie Poseidona tempļa smagajām doriskajām kolonnām un Venēcijas baznīcas kupola platajām, nolīkušajām volūtām. Te Žilinskis ieminās arī par kādu italiešu vecmeistaru, kas jau simtu gadu pirms Rembranta nodarbojies ar to pašu gaismas problēmu un līdzīgā kārtā. Dziļāk raugoties gleznotāja paša darbos, šis viņa vērojums man likās raksturojam arī viņu pašu. Ir taču tā, ka katram meistaram, kas ļauj otai slīdēt pār audeklu, ir tās pašas problēmas: kompozicija, līniju raksts, krāsu zieds, gaisma, atmosfaira, triepuma dinamika u.t.t.

Pa stāvajām kāpēm dodamies augšā mākslinieka darbnīcā un apmetamies tur uz labu laiku. Še veselām rindām aizsākti, pusveikti un paveikti darbi. Sejas, kas vēl pussnaudā, pusdzīvas, tērpu krokas, kas gatavas uzziedēt bagātā vasarā. Pie sienas arī rūpīgi glabāti agrāko gadu darbi. Krāsas te tumšas, otas triepums saudzīgs un ciets, ēnas dziļas un biezas. Un tomēr patīkami tur atveŗas mūsu latviskās skolas tvērums. Taču manas acis labprāt raujas uz jaunāko darbu rindām, ko meistars ceļ priekšā vienu aiz otra. Krāsas, liekas, kļuvušas mīkstas un brīvas, triepums lokans un dinamisks, padodas visāda veida izteiksmei — gan platam klājumam, gan biezam, spilgtam triepumam. Pašas krāsas izraisījušās laukā no ēnu pasaules, uzvarējušas ēnas. Man atkal jāatgriežas pie jau minētās gaismas problēmas, kas man šķita tik raksturīga Žilinska darbos. Viņa krāsas neuzsūc gaismu, neatstaro gaismu, bet izstaro gaismu. Dažos audeklos, ko populārā valodā varbūt gribētos saukt par abstraktiem, Žilinskis pilnam atdodas veselu dažādu krāsu klāstu saskanīgam starojumam. „Mana māte", saka mākslinieks, „bija liela audēja. Kad viņa piesēdās pie jauna auduma, arī viņa isteni nezināja, kāds tas veidosies. Viņa domās pamazām lika kopā krāsas un rakstus. To pašu te daru es — ļauju acij izjust tīru krāsu prieku."

Kā visi tie mākslinieki, kas jūtīgi pret gaismas problēmu (Rembrants), arī Žilinskis iemērcis otu dzeltānās krāsas burvībā. „Dzeltānā krāsa ir grūta," saka mākslinieks, „bet brīnišķīga." Vairāk nekā jebkuŗa cita tā rada gaismas un siltuma izjūtu, ja to var atburt no fabrikas bezdvēseles tūbas un atraisīt ziedos, ainavās un figūrās, kā tas veicās lielajam Arles meistaram. Žilinska portretu sejas vēl dzīvo savā atturīgajā, noslēgtajā ēnu pasaulē, uzgaismojot tikai vietumis spilgtu gaismas efektu. Taču ainavās un klusajā dabā viss krāsu raksts ir pilns šīs brīvās, dzīvās, atraisītās gaismas. Triepta krāsa taču ir tikai ķīmikālija, bet īstā gaisma, kas skaŗ mūsu acis, ir gaisma. Tā tas ir Žilinska Venēcijas ainavās, kur dzeltānas krāsas vēdeklis izšalc vidū baltajā, vainagodams sarkano un melno kanāļa gondolās, tā izteicot Venēcijas būtību tās vēsturiskajā krāšņumā, kas vēl izrotājas fantastiskajā tilta lokā pār kanāli. Patika audekls ar romiešu amfiteātri. Straujš, zaļpelēku kāpņu loks, izliecot savu rakstu pār visu plakni, izstaroja dzeltānā gaismas un ēnu rakstā reizē senatnes godu un Italijas sauli — kaut vai vienkārši jauku pelēku, dzeltānu un baltu krāsu saskaņu. „Arī Tonem šis darbs patika", noteic domīgi pats gleznotājs. „Man ir tik daudz domu un tik maz laika."

Kas lai zina, vai pagātnes smagums, vai šo domu spriegums liek meistaram vakaros vēlu klīst pa klusajām Goldersgrīna līkloču ielām, lai salasītu naktij pelnīto miegu. Varbūt šīs domas ir kā bišu spiets, kas nemierīgi murd ap jaunu ķeniņieni, pirms atrod jaunu stropu. Tā arī Žilinskis ir jau savā pasaulē, kas tomēr ir gados veidojama un piepildāma.

Bija grūti šķirties no jauno audeklu bagātā krāsu starojuma. Un man tā vien likās, ka E. Žilinskis ar savu ziedošo paleti nekur tik piemēroti nevarētu būt apmeties kā Goldersgrīnā — Londonas jaukajā priekšpilsētā, kas kā zelta pļava rotā tās pievārti.

M. A.

☆

△ Starptautiskā Folkloras žurnālā The Folklorist, kas iznāk Anglijā, jūnija numurā ievietots A. Liepiņas raksts par Krišjāni Baronu un latviešu tautas dziesmām. Rakstam pievienots Krišjāņa Barona pieminas uzņēmums un divu tautas dziesmu melodijas. Angļu tekstam seko savilkums vācu valodā. Žurnāla izdevējs Henrijs Boldrijs (Baldrey) interesējas par mūsu tautas mākslu un palīdzējis gludināt ceļu uz lielajiem starptautiskajiem tautas deju festivāliem arī mūsu deju kopām. Žurnālu izsūta uz 55 dažādām zemēm, starp tām arī Pad. Savienību.

Romāns

14. turpinājums

Bet kāpjot pāri čekas nama slieksnim, Selga sevī solījās: ja es šoreiz te vēl nākšu atpakaļ, tad šai pašā vakarā došos pie Namnieka, lai viņš man visu izstāsta. Viņš tagad visus ceļus zina.

*
* *

Aizvadījis Jaungada naktī Rantu mājās, Ivars brīdi nevarēja izšķirties — palikt vēl Rīgā, jeb doties atpakaļ pie biedriem — Rantas skūpsti uz mirkli bija ļāvuši aizmirst īstenību.

Ranta! Dīvainā, neizprotamā meitene! Gadiem jau viņi bija pazīstami, gadiem viņš, no jūras atgriezies, pirmo bija apciemojis viņu, bet nekad viņš nebija cerējis, ka tam būs lemta tāda laime. Tāda — tāda liela, neaptveŗama laime! Viņa taču bija saderināta — ja arī ne tieši saderināta, tad vismaz sarunāta — Vilnim. Bet ej, izproti sievietes!

— Un es? Nujā — es viņu mīlu, — viņš sev apliecināja un sastūma rokas dziļāk mēteļa kabatās, — tāda meitene! Tāda meitene!

Domādams, viņš bija aizgājis līdz universitātei un tad apstājās tās melno logu priekšā. Te viņš ne vienu reizi vien pēc lekcijām bija sagaidījis Rantu — un Vilni.

— Nabaga Vilnis, viņam iešāvās prātā, — ko tas teiks, kad dabūs zināt? . . . Bet ko tur var darīt? Dzīve bija kā . . . ek, ko tur domāt — dzīve bija jauka! Te nebija jāfilozofē, kas viņa un kāda viņa — tā dzīve. Traka viņa bija — īsts velna dancis, un tomēr — jauka!

Bet, ja nu Ranta būtu tikai niekojusies? Ja tā bija tikai acumirkļa iedoma, brīža untums? Traki tad būtu, pavisam traki!

Bet — ko tur gan arī varētu darīt? Uzticību viņa tam nekādu nebija solījusi, un tādu prasīt viņš nemaz nedrīkstēja.

Ivars iesmējās: viņš — un uzticība? Bija tikai viena mīlestība, kam viņš bija un palika uzticīgs, kopš pirmās stundas, kad atskārta, ka to sācis mīlēt — viņa dzīves prieks.

Bet Ranta . . . Tā nebija meitene, ko drīkstēja apvazāt un aizmest. Bet kas tad to gribēja darīt? Viņš nē! Viņš Rantu mīl un vienmēr mīlēs. Vienmēr. Un kaut arī viņš kādreiz, gadījuma pēc, skūpstītu citu — Ranta viņam vienmēr būs Ranta, dārgums, pērle, kvēlojoša ogle ugunskurā, neatvietojams zieds dzīves vainagā, cīruļa dziesma pavasarī, saules stars, zvaigzne, mirdzums. —

Ivars uzsita mēteļa apkakli augstāk, palūdza uz stūŗa naktssargam uguni, aizsmēķēja un gāja tālāk.

Trīs dienas viņš jau bija Rīgā — bija laiks, ka viņš atkal pazūd. Visumā viņam līdz šim bija neticami laimējies — cik varēja jaust, čeka par viņu pat neinteresējās. Tas, ka viņš vēl vecās iekārtas laikā nekad nebija ilgi uz vietas nodzīvojis un pat policijā bija reģistrēts ne tikai Rīgā un Rojā, bet arī Jelgavā, — atļauts tas gan tieši nebija, bet viņš nebija sīkumains — tad tagad viņa prombūtne nekādas sevišķas ievērības neradīja. Rojā domāja, ka Ivārs Rubenis lielāko gada daļu uzturas Rīgā, Rīgas saimnieki — ka Jelgavā, un jelgavnieki bija pārliecināti, ka viņu jautrais, bet kārtīgais īrnieks dzīvo Rīgā un strādā kuģu būvētavā.

Bet Ivars nedzīvoja ne Rīgā, ne Rojā, ne Jelgavā.

Pēc Latvijas okupēšanas viena no jaunās komūnistu valdības pirmajām pavēlēm bija aizsargu organizācijas likvidēšana un rīkojums organizācijas locekļiem nodot viņu lietāšanā bijušos ieročus — šautenes, revolveŗus un tamlīdzīgi. Ieroču savākšana bij uzticēta aizsargu organizācijai pašai. Kad Ivars noteiktajā dienā ieradās pulka štābā, lai pastāstītu nepatīkamo vēsti, ka ieroci pēdējos manevros pazaudējis un vienīgi soda bīdamies par to nav laikus ziņojis, pirms viņa atnākušie divi aizsargi pulka adjutantam skumjām sejām stāstīja gluži tādu pašu sēru stāstu.

Adjutants noklausījās, nosmīnēja un kaut ko atzīmēja grāmatā.

Tad pienāca Ivara kārta. Adjutants paskatījās Ivarā un to pazina.

— Nu, Rubeni, arī pazaudējāt?

Ivars sasita papēžus.

— Tieši tā, adjutanta kungs. Pazaudēju.

Adjutants pasmaidīja.

— Arī manevros?

Ivars atmeta militāro stāju, pārliecās galdam un lietišķi noprasīja:

— Vai tas konts nav jau pilns?

Šai brīdī telpā ienāca divi nepazīstami vīrieši. Ivars izslējās kā niedra.

— Tieši tā, adjutanta kungs. Manevros. Meitās gāju, šķūnītī pazuda.

No šī mirkļa sākās Ivara darbība. Abus aizsargus viņš panāca uz ielas un viņi norunāja vajadzības brīdī sasaukties. Apmainījušies adresēm, viņi aizgāja katrs savu ceļu.

Šāds brīdis pienāca drīz. Ivars bija pašreiz Rojā, kad viņu sasniedza ziņa, ka viens no abiem aizsargiem apcietināts. Par ko — neviens neteica, bet neviens arī pēc tā nevaicāja.

Ivars sēdās vilcienā un brauca uz Rīgu, lai nākošajā dienā brauktu tālāk un apciemotu apcietinātā aizsarga kaimiņu. Viņš vilcienā, vagona vienmuļas klaboņas aijāts, bija iesnaudies, bet netālu no Rīgas viņu pamodināja skaļas balsis. Viņš mazliet pavēra acis — uz pretējā sola sēdēja vecāka māmiņa, lakatiņu uz galvas un skalu grozu klēpī, blakus — pusmūža vīrietis, vaļēju krūti, papirosu zobos.

— Biedrs Spure teica, — vīrietis pašreiz svarīgi nobeidza garāku stāstījumu, — katram pēc viņa nopelniem. Kas negrib strādāt, tam nebūs ēst. Un ko šie ir strādājuši? Strādnieku sviedrus un asinis sūkuši! Kur viņu īpašumi radās? Ar pašu darbu? Lika pagaidīt! Tie tev strādās! Ekspluatācijas — strādnieku ekspluatācijas ceļā viņi sarausuši savas bagātības!

— Ko es, dēls, zinu par ekspletācijām, ko par visu . . . Bet to gan zinu — mans vecais visu mūžu strādāja. No rīta līdz vakaram. Viens pats. Un tā mājiņa, ko mēs sev cēlām, tā ir gan mūsu pašu, — viņas balss pacēlās un kļuva lepnāka, — mūsu pašu un neviena cita! Un ja to mums tagad nolaupa tikai tāpēc, ka viņā viena istaba vairāk nekā valdība atļauj, — tad tā ir un ir laupīšana, vari teikt, ko gribi!

— Pilsone! Neaizmirstieties — vīrietis brīdinot paskatījās sievietē.

— Kas man ko aizmirsties? Bet Dievu gan aizmirst tie, kas te tagad ņemās cita krāto laupīdami. Mēs esot buržuji! Nu, tu manu debestiņ! — viņa pacēla roku uz augšu, it kā debesis gribēdama piesaukt par liecinieci, — kur tāds trakums dzirdēts?! Tad var gan domāt, kas par saulainu dzīvi tai tētiņa paradīzē ir, ja mūsu mazmājnieki viņiem jau buržuji un pelēkie baroni: Nez' vai tad maz pašiem visiem ir jumts virs galvas?

Ivars pasmaidīja — parastās sarunas. Iejaukties? Nē, labāk nē. Bet māmiņas runas plūdi bija jāaptur, un viņš to sāka izvaicāt par brauciena mērķi, par vīra nodarbošanos un citām nevainīgām lietām.

Vīrietis brīdi vēl pasēdēja, bet netālu no Torņkalna izgāja no kupejas. Iebraucot Rīgas stacijā, vagonā ienāca divi dzelzceļa policijas ierēdņi un sievieti līdz ar Ivaru aicināja nākt līdz.

Dzelzceļa policijas istabā jau stāvēja vagonā redzētais vīrietis.

Ierēdnis pirmo nopratināja Ivaru.

— Jūs, pilsoni, dzirdējāt, kā šī sieviete zobojās par padomju iekārtu?

— Nekā neesmu dzirdējis — visu laiku gulēju. Pamodos tikai pie Torņakalna.

Bet pratinātājs neatlaidās.

— Jūs dzirdējāt, ka viņa teica, ka Vissavienības strādnieks dzīvojot sliktākos apstākļos, kā nabagmājas nespējnieki buržujiskajā Latvijā, un ka laiks būtu pazust sarkanajām lupatām, lai to vietā brīvi atkal varētu plandīties vecais karogs?

Ivars neatskārta, ko atbildēt, — ej, sazini, ko sieviete bija sarunājusi, kamēr viņš snauda. Viņš īsi paskaskatījās pratinātājā un tad atbildēja:

— Kā jau teicu, neesmu dzirdējis, biju iesnaudies.

— Tā, — pratinātājs nobeidza sarunu, — tā...

Viņš piecēlās, atvilka galda atvilktni, izņēma no tā mazu Latvijas nacionālo karodziņu — acīmredzot, tas kādreiz bija greznojis šo pašu telpu — un rokā pasvārstījis, noteica:

„Lūk, to šī lupata ir vērta!

Un viņš tajā skaļi un trokšņaini nošņauca degunu.

Nākošajā mirklī atskanēja plauka, un deguna šņaucējs ar troksni atsēdās krēslā. Atplestu muti, viņš izbrīnējies vispirms paskatījās Ivarā, kas pašreiz liecās pēc nokritušā standartiņa, tad sūdzētājā, un tad ar delnas virspusi noslaucīja sev padeguni — uz rokas palika tumši sarkana svītra.

— Tā, — Ivars gludināja saburzīto karodziņu, un viņa balss bija apvaldīta un mierīga, — tā... kamēr manas rokas vēl brīvas, tikmēr tādas cūcības nenotiks.

No dzelzceļa policijas Ivaru slēgtā mašīnā nogādāja čekā.

(Turpinājums sekos)

3. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI KANADĀ

TORONTO no 1.–4. septembrim 1961. gadā

OTRDIEN, 29. augustā

MĀKSLAS IZSTĀDE

Atklāšana plkst. 19.45 Public Library College & St. George ielu stūrī). Piedalās gleznotāji no ASV, Eiropas un Kanadas. Izstāde atvērta līdz 3. septembrim plkst. 18.00. Ieeja brīva.

SESTDIEN, 2. septembrī

DAIĻAMATNIECĪBAS IZSTĀDE

Plkst. 9.30 Sv. Andreja baznīcas zālē (Jarvis & Carlton ielu stūrī). Redzēsim ASV un Kanadas daiļamatnieku darbus.
Turpat *daiļamatniecības tirdziņš*. Ieeja brīva.

SESTDIEN, 2. septembrī

FILATELIJAS IZSTĀDE

Plkst. 10.00 Sv. Andreja baznīcas zālē (Jarvis & Carlton ielu stūrī).
Izstādē piedalās 33 filatelisti no visas brīvās pasaules.
Turpat varēs iegādāties 3. Latviešu Dziesmu svētku propagandas aploksnes un markas; darbosies arī pasta kantoris. Izstāde atvērta no 2.—4. septembrim.

SESTDIEN, 2. septembrī

TAUTAS DEJU SACENSĪBAS

Plkst. 9.00 Central YMCA, 40 College St. Ieeja pret ziedojumiem.

SESTDIEN, 2. septembrī

RAKSTNIEKU ĒELIENS

Plkst. 11.00 Canadian Legion Hall, 22 College St.
Savus darbus lasīs: *Elza Ķezbere, Zenta Liepa, Hugo Puriņš, Jonass Miesnieks, Ģirts Salnais, Velta Toma, Ingrīda Vīksna un Artūrs Voitkus.* Sekos pārējo ieradušos rakstnieku parāde. Ieeja: $1.50, un $1.00.

SESTDIEN, 2. septembrī

SPORTA SPĒLES

Plkst. 11.00—15.30. Jarvis Collegiate Institute (Jarvis & Wellesley ielu stūrī).
Vīriešu un sieviešu volejbola un vīriešu basketbola sacensības starp ASV un Kanadas izlases vienībām.
Ieeja: $1.00. Bērniem līdz 16 gadiem $0.25.

SESTDIEN, 2. septembrī

S V Ē T K U K O N C E R T S

Sākums plkst. 17.00 MAPLE LEAF GARDENS, 60 Carlton St.
Svētku runa
Douglas S. Harkness, Kanadas aizsardzības ministrs.
Piedalās 36 koru vienības ar 1379 dziedātājiem no Sav. Valstīm un Kanadas.
Virsdirienti: *Jānis Cīrulis, Arnolds Kalnājs, Jānis Norvilis* un *Bruno Skulte.*
Paredzēta tautas tērpu un koru godalgošana.
Ieeja: $3.50, $3.00, $2.50, $2.00 un $1.50.

SESTDIEN, 2. septembrī

SVĒTKU BALLE

Divi lielākajās deju zālēs
PALACE PIER Lakeshore Rd. un CLUB KINGSWAY, SWANSEE. 100 Queensway
Spēlēs *Armanda Krūmkoka* un *Femenettes* (dāmu) orķestri.
Sākums plkst. 20.00. Ieeja, ieskaitot galdiņu, — $2.50.

SVĒTDIEN, 3. septembrī

JAUNDARBU KONCERTS

Plkst. 10.00 Lansdowne Theatre (Bloor & Lansdowne ielu stūrī).
Programmā paredzēti visi dziesmu svētku jaundarbu konkursā godalgotie darbi, kā arī citas jaunas kompozīcijas, jauktā kora *„Daina"*, dubultkvarteta *„Kalvis"*, *P. Geistauta,* baritons, *T. Ķeniņa,* klavieres, *A. Šturma,* flauta, *Dz. Treimaņa,* čello, izpildījumā. Pie klavierēm *J. Bogdanova - Nāruna* un *V. Leinvebere - Langenfelde.*
Ieeja $2.50 un $1.50; bērniem puscena.

TAUTAS DEJU LIELUZVEDUMS

SVĒTDIEN, 3. septembrī, plkst. 13.30 Varsity Arena Bloor St. (pie Bedford ielas).
Pieteiktas 15 deju kopas ar 250 dejotājiem no ASV, Argentīnas un Kanadas.
Dejas pavadīs pūtēju orķestris un sieviešu ansamblis V. Svennes vadībā.
Ieeja $2.50 un $1.50; bērniem līdz 16 gadiem $0.50; jauniešu grupām puscenas visās vietās.

TEĀTRA IZRĀDE

3. septembrī, plkst. 17.00 Lansdowne Theatre (Bloor & Lansdowne ielu stūrī).
Annas Brigaderes pasaku luga *„Princese Gundega un Karalis Brusubārda".*
Lugu sagatavojusi *Em. Kalniņa - Znotiņa.* Dekorātors — *Edg. Krūmiņš.*
Ieeja: $2.50, $2.00 un $1.50, bērniem līdz 16 g. puscenas.

PIRMDIEN, 4. septembrī

SVĒTKU ATVADAS

Plkst. 11.00—18.00 „SIDRABENĒ".
No Dziesmu svētkiem mājās braucot, šai skaistajā latviešu vasaras ciematā vēlreiz varēsiet tikties ar draugiem, dejot pie ragu mūzikas un vērot jautras sacensības un uzvedumus. Atspirdzinājumi.
Ieeja: $1.00; bērniem līdz 16 gadiem ieeja brīva.

Dziesma latvjus vieno, dziesma tautu ceļ.

DZIESMU SVĒTKU INFORMĀCIJAS BIROJS,
Sv. Andreja baznīcā (Jarvis & Carlton). Tel. WA 4-1563.

BIĻETES visiem sarīkojumiem, izņemot Svētku koncertu, saņemamas Toronto puķu veikalos „CALLA", „LOTUS" un „VENUS", vai pa pastu: 3. Latviešu Dziesmu svētku rīcības komiteja, 47 Keystone Avenue, Toronto 13, Ontario, Canada.

Pieprasījuma veidlapas biļešu pasūtināšanai pa pastu jau dabūjamas visos latviešu centros, organizācijās un pie koriem.

BIĻETES uz Svētku koncertu dabūjamas pa pastu no Maple Leaf Gardens, 60 Carlton Street, Toronto, Ontario, Canada, bet sākot ar 14. augustu arī uz vietas no Maple Leaf Gardens kases.

3. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU KANADĀ RĪCĪBAS KOMITEJA.

95 GADI TRĪSCETURTDAĻTAKTĪ

ZILĀS DONAVAS SĀKOTNĒJĀ NEVEIKSME UN VĒLĀKAIS UZVARAS GĀJIENS

Valsis var lepoties ar tādu slavu, kādas nav nevienai citai dejai pasaulē. To ar sajūsmu un aizrautību dejojušas vismaz četras cilvēku paaudzes, un tā pievilcība nav zudusi vēl mūsu dienās. Šodien to mēdzam uzskatīt par vienu no pieklājīgākām un sOldakām dejām, kaut gan sākumā ļaudis to mēdza dēvēt par nemoralisku un piedauzīgu. Pat Vācijas ķeizars Vilhelms 2. savos pirmajos valdīšanas gados noliedza dejot valsi galma ballēs, motivēdams šādu rīcību ar to, ka „deja ir netikumīga un kur skan ram-ta-ta, ram-ta-ta, tur nevainība bēg no zāles". Tā tas bija toreiz, kad komponēja un slavas laurus sāka plūkt vēlākais valšu karalis Johans Štrauss. Donavas metropolē Vīnē, viņš kopā ar Lanneri sarakstīja milzums valšu, bet ne visi tie iekaroja pasaules slavu un cilvēku sirdis. Vislielāko popularitāti no Johana Štrausa valšiem mantoja „Pie skaistās zilās Donavas", kurš uzrakstīts tieši 95 gadus atpakaļ. Pirmo reizi to atskaņoja 1866. g. 13. augustā Dianas zālē, Vīnē, bet melodija neaizrāva klausītājus. Toreiz arī pats komponists nebija vēl pazīstams, jo nebija uzrakstījis vēl ne Sikspārni, ne Venēcijas nakti. Johans Štrauss bija tikai maz ievērots vijolnieks kādā orķestrī, vaļas brīžos cītīgi komponēja. Zilā Donava bija viņa opus 312, taču skaņdarbi velti gaidīja tautas atzīšanu un pats komponists cerētos laurus. Tad nāca pagrieziens, ko sagādāja tā pati Zilā Donava. Pēc caurkrišanas Vīnē, Štrauss nolēma vēl reizi mēģināt Parīzē, pasaules izstādes laikā. Franči izrādījās atsaucīgāki par austriešiem un Zilā Donava iemantoja nedalītu piekrišanu, izvēršoties par pasaules mēroga „grāvēju". Parīzes dienas laikraksta „Figaro" redakcija rīkoja lepnu pieņemšanu par godu komponistam, piedaloties mākslas pasaules prominencēm, kuras visas gribēja iepazīties ar jauno slavenību — komponistu Johanu Štrausu. Klāt bija rakstnieki Dimā, jun., Turgeņevs, Flauberts, komponisti Lanners, Ambroise Thomas u. c. Laikraksta mūzikas kritiķis Tissaut savā recenzijā par Zilo Donavu rakstīja: „Štrausa mūzika izskanēs līdz civilizācijas malējām robežām, līdz Austrālijai, Amerikai, pat Ķīnai, radot atskaņas viņpus tās mūriem." Šis paregojums itin drīz piepildījās: Vīnes nošu izdevēji berzēja rokas, iespiesdami Zilo Donavu simtiem tūkstoš eksemplāros, likdami tiem ceļot pa visu pasauli, lai iepriecinātu valša cienītājus. Par miljonāru Štrauss šinī sakarībā tomēr nekļuva, jo nebija veikalnieks, apmierinādamies tikai ar 250 guldeņiem honorāra. Vēlāk izdevēji gan iedeva vēl nelielu papildu prēmiju. Taču vismaz slava bija mantota, uz ko drīzi atsaucās Amerika, aicinādama slaveno valšu komponistu diriģēt savus darbus 1872. gadā Pasaules miera svētkos Bostonā.

Bija izbūvēts īpašs, milzīgs paaugstinājums lielajā stadionā, lai visi 200.000 klausītāji varētu labi saredzēt ievērojamo Eiropas viesi. 50 palīgdiriģenti un 1087 mūziķi gaidīja viņa zižļa mājienus, korī bija ap 20.000 dalībnieku. Aizturētu elpu plašā auditorija vēroja diriģentu stājamies pie savas augstās pults, lai vadītu grandiozo superkoncertu, koordinējot tūkstošgalvaino izpildītāju pulku. Par savām izjūtām pats komponists vēlāk presei izteicās: „Tā nu es stāvēju pašā augstākajā podiuma vietā, nobijies, cik saskanīgi paklausīs maniem mājieniem nepārskatāmie mūziķi un koristi. Taču palīgdiriģenti acīgi padeva vajadzīgās zīmes tālāk katrs savai grupai, un laimīgi iznāca tā, ka visi reizē sāka un reizē nobeidza katru noti. Šos satraucošos brīžus es visu mūžu neaizmirsīšu."

Galīgi nosvīdis, koncerta beigās komponists lēnām kāpj lejā pa podiuma kāpnēm. Viņa vienīgā vēlēšanās ir atpūsties, atslogot saspīlētos nervus, taču sajūsminātā publika Štrausam to nenovēl: neparedzams autogramu lūdzēju pulks ierauj to savā vidū, citi grib dabūt atmiņai viņa tumšo matu sprogu, ko glabāt medaljonā; vēl citi tikai roku paspiest slavenajam eiropietim. Laimīgā kārtā koncerta rīkotāju aģents - amerikānis bija parūpējies par melnās suņa vilnas atgriezumiem, ko izdalīt kārajiem suvenīru vācējiem, kā Štrausa matu sprogas.

Sekmīgā Amerikas turneja pildīja komponistu ar pašapziņu un, atgriezies Eiropā, viņš nodevās jaunu darbu radīšanai pilnā jaudā. Slava bija nodibināta, par to rūpes atkrita un publika apjūsmoja katru jaunu darbu. Pavisam Johans Štrauss uzrakstījis 479 valšus, bez tam vēl 17 darbus, kuriem nav pievienoti opus numuri.

Dažus gadus vēlāk, kādā Vīnes slavenajā Konkordijas ballē, kādreizējais Ķelnes sinagogas kantors un toreizējais teātra direktors Parīzē — Žans Žaks Offenbachs ieteica Štrausam komponēt operetes, jo tanī laikā šis dziesmu spēļu žanrs sāka savu uzvaras gājienu Eiropā. Viņš uzrakstīja pavisam 16 operetes. Meklēdams iedvesmi melodijām, Johans Štrauss daudz staigāja pa Vīnes mežu, arī Donavas krastiem, ieklausīdamies dabas valodā. Vīnē viņš bija nodibinājis savu orķestri, kuru arī pats diriģēja.

1899. g. maijā komponists smagi saslima. Vēsts zibeņātri izplatījās un visa pilsēta likās staigājam klusi, it kā uz pirkstgaliem, jūtot līdzi savā iemīļotā dēla ciešanām.

Tā paša gada 3. jūnijā Štrausa orķestris deva koncertu ar atvietotāju diriģentu pie pults. Īsi pirms programmas beigām atsteidzās ziņnesis, nododams orķestra vadītājam kādu vēstuli. Tas lasīja, tad pēkšņi pārtrauca koncertu takts vidū.

Klusēja mūziķi un publika. Visi saprata notikušo. Klausītāju pulks godbijīgi piecēlās, kad orķestris klusināti sāka atskaņot „Pie skaistās, zilās Donavas".

Vīnes valšu karalis bija miris. Johana Štrausa slavas un panākumu apvītā dzīve noslēgusies, bet Zilā Donava vēl šodien turpina savu uzvaras gājienu visā pasaulē ražotajās skaņu platēs, tā izskan televīzijā un radiofonos apkārt zemes lodei.

FORT YORK PIEMINEKLIS PAUŽ KANADAS AGRĪNO KOLONISTU DROSMI

PA TORONTO PILSĒTAS VĒSTURES LAPPUSĒM

(C. S.) — Vecais Toronto Fort York, ko tagad visai rūpīgi restaurējusi pilsētas vēstures valde, atrodas starp dzelzceļa stigu labirintu un rūpniecības celtnēm, kas iziet uz Toronto Lakeshore bulvāri, astotdaļu jūdzes no ezera krasta. 1812. gada vasarā, kad vecais Fort York ar savu garnizonu bija Jorkas (tagad Toronto) pilsētiņas vienīgā militārā aizsardzība pret uzbrukumiem, forts, ko tagad no mūsdieņu ezera atšķir uzbērta zeme, patiesībā atradās Ontario ezera krastā.

Tanī 1812. gada vasarā Amerikas kongress pieteica kaŗu Lielbritānijai, un Kanada piepeši atradās ugunslīnijā. Savienotās Valstis vēlējās iegūt tirdzniecības posteņus gar lielo ezeru krastiem.

Jorka (Toronto) un tās 700 ļaudis bija Augškanadas galvaspilsēta. Iedzīvotāji, kas 1776. gadā, Amerikas revolūcijas laikā, bija bēguši uz ziemeļiem, bija lepni būt apvienotās impērijas pilsoņi zem karaļa Džordža III sceptera.

1813. gada 27. augusta agrā rītā Jorkas garnizons redzēja pie apvāršņa parādāmies 16 burenieKus. Kad kuģi tuvojās, sargu posteņi pamanīja Amerikas kaujas karogus plīvojam.

Forta garnizons nebija liels. Tanī ietilpa 12 lielgabali ar apkalpēm un pāri 600 grenadieŗu. Septiņi simti vīru gaidīja 2500 uzbrukumu.

Sākumā invāziju atsita. Pie mūsdienu King ielas daudzus nopļāva britu kājnieki un milicijas vadi, kad uzbrucēji plūda ārā no savām laivām. Vadīdams savus lojālos kareivjus, krita kāds Irokuois indiāņu virsaitis. Amerikāņu kuģi šāva uz britu līniju spārniem, nonāvējot kapteini Nīlu un vienu trešo daļu viņa vīru. Pretinieku lielā pārspēka dēļ britu un kanadiešu vienības sāka atkāpties atpakaļ fortā.

Agrā pēcpusdienā viens no forta lielgabalniekiem turēja iededzināmo uguni aiz sevis kā apmācību pozicijā. Uguns skāra ratus, kas bija piepildīti ar šaujāmo pulvēri. Visa baterija un kājnieku vienība sprādzienā pazuda. Pulksten 2:30 pēcpusdienā, kad Amerikas koloniālisti sasniedza garnizona baļķu mītnes, magazīna uzsprāga gaisā. Kad dūmi izgaisa, amerikāņu ģenerālis Pyke un 38 viņa kareivji bija nonāvēti un 200 ievainoti. Pa sajukuma laiku britu kareivji paspēja aizbēgt uz Kingstonu.

Garnizons un Jorkas pilsētnieki padevās ģenerālim Dearbornam. Koloniāļu strēlnieki izlaupīja mājas, veikalus un baznīcas, un nodedzināja bibliotēku un parlamenta ēku. Tad tie aizdedzināja itin visu, ieskaitot fregati, ko tikai vēl būvēja. Laimīgā kārtā kāds cits Kanadas kuģis dienu pirms tam bija pacēlis buras un aizbraucis.

Kad iebrucēji atstāja Jorku, neaizsargātajai pilsētai palīgā atsūtīja kādu kaŗa inženieri. Izraka lielu grāvi šķērsām pāri zemes strēmelei starp strautu un ezera krastu. Uzcēla zemes vaļņu un palisādu trijstūri. Novietnēs ieripināja vienu 24 un vienu 18 mārciņu lielgabalu, kā arī četrus 12 mārciņu lielgabalus. Nekavējoties uzsāka atjaunot mūŗa kazarmes un baļķu blokmājas. Šis otrs forts ir tas, kas tagad restaurēts.

Nākošā, 1814. gada augustā 14 kuģu Amerikas flote parādījās jaunam uzbrukumam. Šoreiz Jorkas forta smagie lielgabali ķēra vadošo kuģi, un visa kolonna pagriezās un brauca prom.

Lai atriebtos par Jorkas nodedzināšanu un nodrošinātu tā drošību nākotnē, pilsēta deva vīrus un materiālus uzbrukumam Amerikas galvas pilsētai 1814. g. To arī izlaupīja un nodedzināja.

Jorkai ir gaŗa vēsture. Kad 1834. gadā tās iedzīvotāju skaits sasniedza 10.000, provinces valdība tai deva čarteri un inkorporēja to, kā arī pārmainīja tās vārdu pret Toronto. Tomēr vecais Jorkas forts vēl arvien stāv kā piemineklis tiem pirmajiem kolonistiem un lojāliem milicijas vīriem, kas aizstāvēja kolonijas pilsētiņu, kad to vēl pazina kā Jorku.

TECHNIKA SĀK IENĀKT LAUKU MĀJĀ

AGRONOMA FR. GRAVAS JAUNO DIENU ATMIŅAS (5)

Pēc pilsētas technika sāka iespiesties arī lauku mājā, bet gan visai lēni. Daudzi neparko negribēja šķirties no vecajiem darba rīkiem un neticēja tādiem brīnumiem, kā technika. Tā esot tikai ļaužu krāpšana. Bet kad redzēja, ka citiem, strādājot ar mašīnām, lielāki panākumi darbā, tad tie beidzot sāka pārdomāt, vai arī viņiem tomēr nesekot jaunajai „modei".

Vispirms zemnieki pamazām sāka atmest kulšanu ar spriguļiem vai citiem primitīviem līdzekļiem, un to vietā pielietot tā laika technikas brīnumu — kuļammašīnu, kuŗu grieza zirgi, un mašīnā iebūvētais trumulis izkūla labību daudz ātrāk. Bet tāda mašīna maksāja dārgi, un ne katrs to varēja iegādāties. Mans tēvs to 1892. gadā atveda no Klaipēdas, un mēs to nespējām vien apbrīnot.

Kulšana arvien notika agri no rīta, kad mitruma dēļ uz lauka neko nevarēja darīt. Kad biju jau mazliet lielāks, man vajadzēja rīkoties ar zirgiem, kuŗi, skaitā četri, grieza t. s. ģēpeli uz riņķi vien. Es stāvēju uz apaļas platformas un ar pātagas palīdzību liku zirgiem iet man apkārt un apkārt. Ar sevišķiem zobratiem šis ģēpelis grieza kūlēju. Zobrati bija pilnīgi neapsegti, un no tiem es ļoti baidījos. Manas bailes bija dibinātas, jo kādu dienu šie zobrati aizķēra manas māsas gaŗos brunčus un viņu pašu tikko nenogalināja. Tikai brīnums to izglāba. Vēlāk gan tādas lietas vairs nenotika, jo zobrati tika labi nosegti.

Bet šīs šķietami labās kuļammašīnas jau pēc nedaudz gadiem pamazām sāka izspiest apkārtceļojošās lielās tvaika kuļammašīnas, kuŗas pāris dienās izkūla visu labību, un pie tam tā, ka nemaz vairs nebija jāvētī un jātīra. Izkulto labību tūliņ no kuļammašīnas varēja vest uz klēti. Tas jau bija vēl daudz lielāks brīnums, nekā zirgu kuļammašīna. Tomēr pēdējā vēl ilgi noturējās, jo ne visur varēja iebraukt lielie tvaika kūlēji. Vajadzēja labus ceļus un šķūņiem platas un augstas durvis. Bet ar laiku tas vairs nebija nekāda problēma. Technika arī uz laukiem uzsāka savu uzvaras gājienu!

Drīz arī vecā rokas grābekļa vietā stājās dzelzs zirga grābeklis un izkaptis pamazām sāka atvietot siena un labības pļaujammašīnas, kuŗas vilka zirgi. Tas ļoti lielā mērā ne vien atvieglo ja grūto zemnieka darbu, bet veica to arī daudz ātrāk. Līdz ar to lauku darbs kļuva nu arī daudz patīkamāks un pievilcīgāks, nekā agrāk.

Vēlāk šur tur parādījās arī sējammašīnas, kas atvietoja sēšanu ar rokām. Arī grūto labības malšanu mājās ar rokas dzirnaviņām izbeidza galīgi un graudus veda malt uz lielām dzirnavām, kuŗas darbināja vējš vai ūdens. Tādas dzirnavas, diemžēl, drīkstēja piederēt gan tikai muižniekiem, tāpat kā krogi, brūži, kokzāģētavas un meži ar visiem zvēriem un putniem.

Arī primitīvos koka darba rīkus, kā ecēšas, arklus, dakšas, lāpstas u. c. arvien vairāk sāka atvietot ar fabrikas metalla ražojumiem, kuŗi bija daudz labāki.

Lauku satiksmei technika deva brīnumainu satiksmes līdzekli velosipēdu (vella pēdu) ar gumijas riepām. Ar to varēja ātrāk braukt, kā ar zirgiem, un pat pa visiem taciņiem. Bet tas maksāja visai dārgi — 150 zelta rubļus, ko tikai retais varēja sev atļauties, labi, ja pāris cilvēku visā pagastā.

Bet mēs, lielākie zēni un puiši, braucām uz paštaisītā koka divriteņa ar ļoti lielu riteni priekšā un pavisam mazu ritenīti pakaļgalā. Grūti nācās tādam uzsēsties un nokāpt, bet vēl grūtāka bija pati braukšana, jo koka riteņi bija apvilkti ar biezām dzelzs stīpām. Pa līdzenu vietu tomēr varēja nobraukt kādu gabalu, uz kalnu vai pakalnu nemaz, bet no kalna tas skrēja tik ātri, ka vējš svilpa gar ausīm, jo, bremzes trūkuma dēļ, to nevarēja nobremzēt. Un ja nu gadījās krist, tad ilgi nevarēja piecelties un dažreiz arī ilgi bija jāklibo. Bet drīz vien gribējās atkal braukt.

Kad man pēc šāda divriteņa braukšanas kādreiz 1900. gadā gadījās pamēģināt kādu moderno fabrikas velosipēdu, tad tikko tā krietni saminu padāļus, tad jau tūliņ biju sētas žogā iekšā jo nezināju, ka še jāmin pavisam viegli. Kad nu tā darīju, tad visa māksla bija rokā, un es varēju itin labi braukt arī ar šo moderno velosipēdu.

Bet pats es gan tādu varēju nopirkt tikai pēc vairākiem gadiem, kad biju jau skolotājs, proti, 1910. gadā, un arī tikai uz nomaksu, jo tas prasīja man — pusgada algas. Es tad biju pirmais, kam bija jauns moderns velosipēds visā Vērgales pagastā. To nopirku Liepājā par 144 rbļ., maksājot 5 rubļi mēnesī, kas nebija viegli.

PASAULES RAIBUMI

Itāļu laikrakstā „Avanti" nesen bija lasāms sekojošs precību sludinājums: „Esmu ar mieru atkal uzklausīt Džusepes Fenesi priekšlikumu, kuŗš 1919. gadā lūdza manu roku. Mana sirds tagad ir pilnīgi brīva. Bruna."

☆

Parīzes slavenākais masieris Maurice šinīs dienās atskatījās uz 40 amatā pavadītiem gadiem, kādā sakarībā notika bankets ar tostiem un runām. Piedalījās daudzas filmu slavenības, aktieri, žokeji u. c. masieŗa pacienti. Savā atbildes runā Maurice teica, ka četrdesmit gados viņš „nomasējis" pavisam 219 tonnas tauku.

☆

Ženēvā kāds bankas direktors aizturēts, vadot automašīnu iereibušā stāvoklī. „Ka biju iedzēris, to skaidri atceros, bet ka būtu vadījis automobili, par to man nav ne mazākās jausmas," otrā dienā viņš paskaidrojis policijai.

JAUNIEŠU IESVĒTE BRISBENĀ, AU... turienes Māras ev. - lut. latviešu draudzē. At... kreisās — Karmena Žagata un Anita Kažoka... draudzes pr-ks J. Širovs, māc. A. Oliņš un ...

KAS JĀZINA PAR ASV S... SECURITY LIKUMA GROZ...

Tautieši, kas dzīvo ASV un strādā algotu darbu, no svara zināt š. g. 20. jūnijā ASV kongresa pieņemtos grozījumus attiecībā uz pensionēšanos.

Likums nosaka, ka sākot ar š.g. augusta mēnesi vīriešu kārtas darbiniekiem, ja tie vēlas, atļauts pensionēties 62 gadu vecumā. Tomēr, ja pensionējas 62 g. vecumā, (t. i. nesasniedzot 65 gadus, kā līdz šim), pensijas lielums ir samazināts, — saņem 80% no tās pensijas, ko pensionārs būtu saņēmis, pensionēdamies 65 gadus sasniedzis. Tāpat personām, kas vēlas saņemt pensiju, nepieciešamas tikpat lielas iemaksas — kreditu skaits kā līdz šim, 65-gadniekiem, jābūt nostrādātam tam pašam laikam, kā agrāk.

Tagad pie saņemamās pensijas atļauts arī vairāk piepelnīt; pensijas vecumu sasniegušo atsijas vecuma pensija paraitņu - vecuma pensija paaugstināta par desmit proc., un jau ar š. g. augustu tie būs tiesīgi saņemt 75% vietā 82½%. Tāpat paaugstinātas zemo likmju pensijas un pēc 72 gadu sasniegšanas, pensionāram tiesība piepelnīt neierobežotu summu, Protams, lai šī nauda rastos, ţad arī iemaksas Social security fondā ir paceltas. — Šā vai tā, grozījumi Social security likumā nāk par labu pensiju saņēmējiem. Par Social security likumu ASV savā laikā kollēga K. Vanags sastādīja un Daugavas Vanagi izdeva atsevišķu grāmatu, kur šis likums apskatīts visos sīkumos, protams, bez šeit minētiem grozījumiem.

To zināt ir diezgan svarīgi tiem, kam jāsaņem pensijas. Lat...

VISA PASAULĒ

Bakstonā, netālu no Melburnas, pilnīgi nodegusi 6 istabu koka māja, kuŗā J. Liepas ģimene pārvācās dzīvot tikai 28. maija pēcpusdienā.

Cietušie 7 latvieši ir J. Liepa ar dzīves biedri, viņu 19, 12 un 4 g. v. dēli, 9 g. v. meita un J. Liepas dzīves biedres 82 g. v. māte.

DV Adelaides nodaļa nolēmusi griezties pie visiem biedriem ar aicinājumu visādā veidā atbalstīt Austrālijas latviešu 11. kultūras dienas šī gada beigās Adelaidē. DV biedri lūgti aktīvi piedalīties korī, tautas deju kopā, sporta un citos sarīkojumos.

Melburnas ev.-lut. latviešu draudzes jaunatnes pulciņā, kuŗā ir ap 120 biedru, nākamajam darbības gadam par priekšsēdi vienbalsīgi ievēlēts Vilis Caune, sekretāri Daina Grosbacha un kasieri Reinis Ēvele. Valdē vēl ieiet tautisko deju kopas Ritenītis vecākā Ilga Upīte, teātra kopas vecākais Olafs Zariņš un pārstāvis pie draudzes lauku īpašuma Uldis Ozoliņš. Pārvēlēta arī minētās draudzes dāmu komitejas vadība. Priekšniece tagad ir R. Hartmane, viņas vietn. E. Grosbacha, sekr. E Stokāne, kas. E. Gintere un biedrz. H. Ķiploka.

DV Sidnejas nodaļā uzņemti šādi jauni biedri: A. Auželis, G. Staģis, V. Vēverbarants, B. Šulce, V. Grabis, Z. Dragūne un G. Krūmiņš. Nodaļas valde piešķīrusi pabalstu dzīves grūtībās piemeklētiem tautiešiem un viņu ģimenēm, 3 gadījumos kopā izmaksājot £55:0:0.

Libekas Artilerijas novietnes komitejas pirekšsēdis Jānis Markavs, kas ilgāku laiku pavadīja Libekas dienvidus slimnīcā, ārstējot satiksmes nelaimē gūtos ievainojumus, nesen slimnīcu atstājis un uzņēmies atkal komitejas priekšsēža pienākumus.

KO M...

LATVIS...

BRĪVD... KAI...

...ĻTAKTĪ

...UZVARAS GĀJIENS

...vu uzvaras gājienu Eiropā. Viņš uzrakstīja pavisam 16 operetes. Meklēdams iedvesmi melodijām, Johans Strauss daudz staigāja pa Vīnes mežu, arī Donavas krastiem, ieklausīdamies dabas valodā. Vīnē viņš bija nodibinājis savu orķestri, kuŗu arī pats diriģēja.

1899. g. maijā komponists smagi saslima. Vēsts zibenīgi izplatījās un visa pilsēta likās staigājam klusi, it kā uz pirkstgaliem, jūtot līdzi savā iemīļotā dēla ciešanām.

Tā paša gada 3. jūnijā Straussa orķestris deva koncertu ar atvietotāju diriģentu pie pults. Īsi pirms programmas beigām atsteidzās ziņnesis, nododams orķestra vadītājam kādu vēstuli. Tas lasīja, tad pēkšņi pārtrauca koncertu taktis vidū.

Klusēja mūziķi un publika. Visi saprata notikušo. Klausītāju ...s godbijīgi piecēlās, kad orķestris klusināti sāka atskaņot „Pie skaistās, zilās Donavas".

Vīnes valšu karalis bija miris. Johana Strausa slavas un panākumu apvītā dzīve noslēgusies, bet Zilā Donava vēl šodien turpina savu uzvaras gājienu visā pasaulē ražotajās skaņu platēs, tā izskan televīzijā un radiofonos apkārt zemes lodei.

...Z KANADAS AGRĪNO ...OSMI

...ES LAPPUSĒM

JAUNIEŠU IESVĒTE BRISBENĀ, AUSTRĀLIJĀ

turienes Māras ev. - lut. latviešu draudzē. Attēlā 1. rindā no kreisās — Karmena Žagata un Anita Kažoka. 2. rindā — draudzes pr-ks J. Širovs, māc. A. Oliņš un Viktors Mednis.

KĀ TIEM DZIMTENĒ JĀGAVILĒ

LIECĪBAS NO OKUPĒTĀ LATVIJĀ IZDOTĀM GRĀMATĀM

„Cilvēku attīstībai ir nepieciešami, lai ikdienas trauksmainajā darba dzīvē laiku pa laikam būtu atelpas brīži, skaisti, neparasti notikumi, svētki. Arī bērnu dzīvē svētkiem liela nozīme, bērni tos mīl un gaida, jo tie ienes mazā cilvēka dzīvē daudzkrāsainību, prieku un jaunus pārdzīvojumus" — šādi jauki vārdi lasāmi dzimtenē iznākušās „Mājturības" grāmatas nodaļā par svētkiem un izpriecām bērnu dzīvē. Bet kādi tad nu ir šie skaistie un neparastie notikumi, pēc kuŗiem padomju Latvijā, un vispār aiz dzelzs aizkara, bērniem atļauts priecāties un ilgoties?

Protams, pirmā vietā te oktobŗa revolūcijas svētki un 1. maija svētki, jo vienīgi tie ir ar „sabiedriski politisku nozīmi, kas liek atcerēties lielās cīņas par cilvēces brīvību un jaunu, labāku dzīvi." Bet tā kā mazie pirmskolas bērni šos svētkus vēl izprot ļoti elementāri, tad vecāki aicināti padziļināt izpratni par šiem svētkiem.

Protams, kā ar karoti ielieta šī izpratne un sabiedriski politiskā nozīme būs tad, ja bērniem rādīs „lielā" Ļeņina bildi un stāstīs par viņa bērnību un viņa skolas gadiem. Piedevām bērniem jāskatās arī darbaļaužu demonstrācija un vakarā visiem kopīgi jāpriecājas par uguņošanu — „par daudz krāsainām uguntiņām, kuŗas cilvēki milzu kūļos izmet pret tālajām zvaigznēm." Uguņošanas esot cilvēka prieka un uzvaras izpausme, to izjūtot arī bērns.

Kādā sakarībā pasniedzamas dāvanas, par to tuvāku paskaidrojumu trūkst, laikam jau tas darāms tāpēc, lai viss „feierverķis" un Ļeņina ģīmis ilgāk paliktu atmiņā.

Par mūsu bērniem tuvajiem un gaidītiem Ziemassvētkiem, protams, grāmatā nav bilsts ne vārda, jo to vietā tagad svin Jaungadu ar sala vecīša ierašanos. Viņa „funkcijas", kā par brīnumu, gan palikušas tīri buržujiskas — tādas pašas, kādas bija un ir visā pasaulē pazīstamam Ziemassvētku vecītim — arī sala vecītis ierodas pie eglītes un bērniem prasa, ko esi iemācījies, vai proti noskaitīt dzejoli, vai arī nodziedāt kādu dziesmiņu, kā esi uzvedies un vai esi arī palīdzējis māmiņai.

Par svētkiem, kas vēl saistas ar gada laikiem un saules stāvokli, atzīmēti Saulgriežu svētki vasarā, vai vecu vecie Līgo svētki, kas esot pilni pārgalvīga prieka, jautrības, noslēpumainības un darba rosmes. Šie svētki, ja vien iespējams, jāpavadot laukos, mācot bērniem izjust dabas skaistuma daudzveidību un bagātību. Kopā ar bērniem jālasot ziedi, jāpinot vainagi un jāredzot, kā dedzina jāņugunis un ukunskurus. Bērnam jādziedot priekšā arī senās un jaunās līgo dziesmas, kas cildinot darba darītāju un peļot slinķi. Šīs dažas rindiņas par Jāņu svinēšanu, laikam, gan iekļuvušas grāmatā aiz redkollēģijas aizmāršības, jo starplaikā starp 1960. g. 14. jūniju, kad grāmatas teksts nodots salikšanai, un tā paša gada oktobri, kad parakstīts iespiešanai, bija gan laiks tās svītrot, jo partija taču nolēmusi, ka Jāņi nav vairs nekāda svinama diena.

Kas nu notiks ar visām „jaunajām" līgo dziesmām, kuŗas pirms pāris gadiem saražotas čupu čupām.

Žēl gan, ka tas nu tā noticis, jo bija tik jautri palasīties jaunās „kuplejas un ziņges", jo tās dažkārt sniedza ļoti raksturīgas ainas no pašreizējās dzīves kaleidoskopa. Vai, piem., aina nav pārāk skaidra, ja dzied: „Brūnaliņas pulcējās, asas lāpstas paņēmušas: pašas ies kūdru rakt, pašas kraus kaudzītē, lai nemirka brūnie sāni slapjajos laidaros". Kādā citā uz grauda bija ņemti jaunie „censoņi": „Kas tā ir par cirkus trupu? Krīt gan rāpus, krīt gan tupus, baigo rumbu dragādami, vēderiņus grozīdami." Un „noslēgumam" — : „Kas tas tāds par Jāņu bērnu, kortelītis kabatā, kas nu vairs par līgošanu — jau gar zemi noligots." Līdzīgi šo „ziņgu"autoriem, par velti arī pūlējies kāds dziesminieks „sakalt" pantā sekojošos jūsmīgos vārdus:

„Mūsu pirmo Jāņu atmirdzums dvēselē ar skūpstu brāzmu kvēlo, — gadi nevarēs to izdzēst mums..."

Nepagāja ne mēneši, kad partija ar vienkāršu spalvas vilcienu izdzēsa visu mirdzumu. Jā... ieklausies nu, draugs, cik dziesmas brīvi druvām pāri līg.., vērojot daili bezgalīgo...

Vēl pieminēta 8. martā svinamā starptautiskā sieviešu diena, kuŗai arī esot liela audzinoša nozīme, jo šajā dienā bērns mācoties domāt, kā iepriecināt savu māti, veco māti, māsu u. c. Kāds gan „starptautiskums" saista šos ģimenes locekļus?

Tas viss par „lielajām" svinamām dienām. Kā redzams, šī nodaļa vēl patukša, jo nav ne vārda, kā rīkoties un kā svinēt kaut vai pilngadības svētkus, kas tagad aizvieto iesvētības, kā atzīmēt pagānu kapu svētkus, kā mirušo piemiņas dienu (tajā tagad garīgo dziesmu vietā dziedot dažas tautas dziesmas un noslēgumam „Ar kaujas saucieniem...").

Piespiest tautu gavilēt pēc komūnisma priekšrakstiem nebūt nav tik viegli.

A-s.

KAS JĀZINA PAR ASV SOCIAL SECURITY LIKUMA GROZĪJUMIEM

Tautiešiem, kas dzīvo ASV un strādā algotu darbu, no svara zināt š. g. 20. jūnija ASV kongresa pieņemto grozījumu attiecībā uz pensionēšanos.

Likums nosaka, ka sākot ar š.g. augusta mēnesi vīriešu kārtas darbiniekiem, ja tie vēlas, atļauts pensionēties 62 gadu vecumā. Tomēr, ja pensionējas 62 g. vecumā, (t. i. nesasniedzot 65 gadus, kā līdz šim), pensijas lielums ir samazināts, — saņem 80% no tās pensijas, ko pensionārs būtu saņēmis, pensionēdamies 65 gadus sasniedzis. Tāpat personām, kas vēlas saņemt pensiju, nepieciešamas tikpat lielas iemaksas — kredītu skaits kā līdz šim, 65-gadniekiem, jābūt nostrādātam tam pašam laikam, kā agrāk.

Tagad pie saņemamās pensijas atļauts arī vairāk piepelnīt; pensijas vecumu sasniegušo atraitņu vecuma pensija paaugstināta par desmit proc., un jau ar š. g. septembri tās būs tiesīgi saņemt 75% vietā 82½%. Tāpat paaugstināts zemo likmju pensijas un pie 72 gadu saņemtas pensijas, pensionāram tiesība piepelnīt neierobežotu summu. Protams, lai šī nauda rastos, tad arī iemaksas Social security fondā paceltas. — Šā vai tā, grozījumi Social security likumā nāk par labu pensiju saņēmējiem. Par Social security likumu ASV savā laikā kollēģa K. Vanags sastādīja un Daugavas Vanagi izdeva atsevišķu grāmatu, kur šis likums apskatīts visos sīkumos, protams, bez šeit minētiem grozījumiem.

To zināt ir diezgan svarīgi tiem, kam jāsaņem pensijas. Latvijā bija tāds noteikums, faktiski, Ministru kabineta pieņemts likums, ka ja ir neskaidrības vai domstarpības noteikumu, likumu piemērošanā, tad ir jālieto likums, noteikumi u.t.t., kas ir labvēlīgāks saimnieciski vājākam. —

Nav dzirdēts, ka citās valstīs šāds humāns likumu pielietāšanas veids pastāvētu, un pašu „strādnieku valstī", Pad. Savienībā, gluži otrādi, sociālie likumi iekārtoti, lai zaudētājs nekad nebūtu valsts, bet tieši saimnieciski vājākais.

Mag. iur. E. Lapiņš.

KO MĒS VARĒTU MĀCĪTIES NO ĶĪNIEŠIEM ASV?

Pagājušo ceturtdien, t. i. š. g. 20. jūlijā Losandželosā noslēdzās kādas milzīgas ķīniešu dzimtas salidojums, kurā pulcējās tālāki un tuvāki radi no visām ASV malām. Kas tur sevišķs? Kā noskaidrojās, šī ir pazīstamā Lī (Lee) dzimta, kuŗas locekļi atrodami vai katrā lielākā ASV pilsētā. Tā turas kopā radu saitēm un apvieno sevī savus 80.000 locekļus. Šai laikā dzimtas vecākais Lī Juns Sings (Lee Yuen Sing), kurš arī nesenо salidojumu vadījis. Pirmie Lī dzimtas piederīgie ieradušies Kalifornijā 1848. gadā, tā tad labu laiku pirms šīs zemes pilsoņu kaŗa. Pa aiztecējušiem gadiem Lī dzimta tik strauji augusi, ka tagad no visiem ASV 250.000 ķīniešiem aizpilda turpat trešo daļu.

Agrākos laikos neviens ķīnietis nevēlējās, ka pēc nāves viņa mirstīgās atliekas apbedī kādā svešā malā. Atliekot visu citu pie malas, pirmā kārtā tas krāja līdzekļus sava līķa pārvešanai uz dzimto vietu, lai dusētu kopā ar saviem tēvu tēviem un kopā ar viņu gariem pats būtu palīdzīgs savas dzimtas dzīvajiem. Toreiz veselas kuģu līnijas kalpoja mirušo ķīniešu pārvešanai. Tagad, kad Ķīna kļuvusi „sarkana" un sakari ar to apgrūtināti, sairdināta arī šī neparastā paraša. Kopā turēšanās, ja ne citādi, tad ar radu saitēm tomēr palikusi tik stipra, ka grūti sameklēt ķīniešiem līdziniekus kādā citā tautā — (varbūt vienīgi žīdi?).

VIŅI DEJOS TORONTO

„JAUTRAIS PĀRIS"

Daugavas Vanagu Milvoku apvienības deju grupa, Jautrais Pāris, nodibināta 1954. gada septembrī. Reprezentējusies katru gadu amerikāņu rīkotos Milvoku tautas svētkos, kā arī citos sarīkojumos, arī televīzijā.

Šī grupa piedalījusies un joprojām piedalās daudzos latviešu sarīkojumos, starp citu 1959. gadā lieluzvedumā Daugavas vanagu dienās Milvokos.

Grupas vadītāja līdz 1959. g. rudenim bija L. Pētersone, vēlāk M. Peniķis.

Sastāvs ir mainījies, bet skaits paliek apmēram tāds pats. Visus gadus grupa bija dancojusi I. Gagaiņa akordeona pavadījumā. Šogad pavadītājs aizgāja kaŗa dienestā un tagad „treniņš" notiek I. Čakānes klavieŗu pavadījumā.

Uzņēmumā Jautrā Pāŗa dalībnieki. Pirmā rindā no kreisās: Ieva Bolšteine, Ināra Prūse, Silvija Vilciņa, Māra Kīna. Otrā rindā no kreisās: Līvija Dūne, Maija Lapiņa, Ieva Klaustiņa. Trešā rindā no kr.: Ivars Gailāns, Juris Šteinbergs, Maija Peniķe, Andrejs Ruments, Andris Pētersons. Uzņēmumā iztrūkst: Egīlis Burģelis, Juris Kīns, Andris Rācenis un Aivars Starķis.

VISĀ PASAULĒ

■ Bakstonā, netālu no Melburnas, pilnīgi nodegusi 6 istabu koka māja, kurā J. Liepas ģimene pārvākās dzīvot tikai 28. maija pēcpusdienā.

Cietušie 7 latvieši ir J. Liepa ar dzīves biedri, viņu 19, 12 un 4 g. v. dēli, 9 g. v. meita un J. Liepas dzīves biedres 82 g. v. māte.

■ DV Adelaides nodaļa nolēmusi piedalīties pie visiem biedriem ar aicinājumu visādā veidā atbalstīt Austrālijas latviešu 11. kultūras dienas šī gada beigās Adelaidē. DV biedri tūlīt aktīvi piedalīties korī, tautas deju kopā, sporta un citos sarīkojumos.

■ Melburnas ev.-lut. latviešu draudzes jaunatnes pulciņā, kurā ir ap 120 biedru, nākamajam darbības gadam par priekšsēdi ievēlēts Vilis Caune, sekretāri Daina Grosbacha un kasieri Reinis Evele. Valdē vēl ietilpst tautisko deju kopas Ritenītis vadītāja Ilga Upīte, teātra kopas vad. Olafs Zariņš un pārstāvis pie draudzes lauku īpašuma Uldis Ozoliņš. Pārvēlēta arī mācītājas draudzes komitejas valde. Priekšniece tagad ir R. Harmane, viņas vietn. E. Grosbacha, sekr. E Stokāne, kas. E. Gintere un biedrei H. Kiploka.

■ DV Sidnejas nodaļā uzņemti šādi jauni biedri: A. Auzelis, G. Stagis, V. Vēverbrants, B. Šulcs, V. Grīns, Z. Dragūne un G. Krūmiņš. Nodaļas valde piešķīrusi pabalstu dzīves grūtību piemeklētiem tautiešiem un viņu ģimenēm, 3 gadījumos kopā izmaksājot £55:0:0.

■ Libekas Artilērijas novietnes komitejas priekšsēdis Jānis Markavs, kas ilgāku laiku pavadīja Libekas dienvidu slimnīcā, ārstējot satiksmes nelaimē gūtos ievainojumus, nesen slimnīcu atstājis un uzņēmies atkal komitejas priekšsēža pienākumus.

LATVISKĀS IZGLĪTĪBAS IESPĒJAS JAUNIEŠIEM

VAIRĀK VĒRĪBAS PIEGRIEŽAMS KULTŪRAS SEMINĀRIEM

ALA's latviešu kultūras seminārs, neklātienes pasākums latvisko zināšanu papildināšanai, ir pastāvējis jau divus gadus. Pilnu laiku darbojušies latviešu valodas mācības nodaļa, bet ar pārtraukumiem — latviešu literatūras un vēstures nodaļas. Līdzšinējie panākumi dalībnieku skaita ziņā nav bijuši visai iespaidīgi. Latviskajām zināšanām svešumā ir tīri ideālu vērtību raksturs, jo savā profesijā tās tikai ļoti retos gadījumos kāds var pielietot. Latviešu sabiedrība nav pievērsusi semināram pelnīto uzmanību un devusi tam vajadzīgo atbalstu. Bez tam semināra darbību traucē arī personīga kontakta trūkums starp lektoriem un semināristiem, jo mācības notiek tikai rakstes ceļā. Pēdējo šķērsli cer novērst, organizējot semināra klātienes nodaļas.

Semināra lekcijas pavairo centrā un izsūta nodaļām. Nodaļām attiecīgos priekšmetos jāatrod paidagoģiskie vadītāji. Kad semināristu zināšanu līmenis jau sasniedzis vajadzīgo gatavību, nodaļas var veidot interešu grupas individuālām studijām.

Seminārs domāts galvenokārt jaunatnes latvisko zināšanu papildināšanai. Jaunatnē intereses par semināru netrūkst. Bet maz ir jauniešu, kas strādā regulāri un pabeidz kaut cik nozīmīgu daļu no paredzētā kursa. Latviešu kultūras seminārs tomēr ir vienīgais veids kā jauniešiem tikt pie vidusskolas un augstāka līmeņa mācībām par latviešu valodu, literātūru un Latvijas vēsturi. Zināšanas, kas apgūtas sestdienas skolās, ātri aizmirstas, ja tām nav turpinājuma.

BRĪVDIENU PRIEKI KALIFORNIJĀ

Vasaras nometne Ziemeļkalifornijā, kas šogad notika populārajā Valley of the Moon pie Sonomas, bija sevišķi labi izdevusies. Nometnē piedalījās 60 bērnu un jauniešu, kas bija lielākais skaits, kāds līdz šim piedalījies Ziemeļkalifornijā rīkotās vasaras nometnēs.

Ja nometnes organizētāji ar šādu dalībnieku skaitu varētu rēķināties arī nākošajā gadā, ieplānots nometnes darbošanās laiku pagarināt uz divām nedēļām. Kā nometnotāji un vadītāji izsakās, viena nedēļa vajadzīga tikai, lai iepazītos savā starpā. Un kad draudzības tikko nostiprinās, jau jādodas projām uz mājām.

Lai piedalītos vasaras nometnē divi jaunieši bija mērojuši ceļu pat no Losandželosas; tāpat nometnē piedalījās arī divi jaunieši no Ziemeļdakotas. Nometnē bērnu un jauniešu grupas vadīja astoņi audzinātāji: māc. I. Gaide, māc. G. Kness-Ķeņēzinskis, H. Jēkabsone, E. Kānberga, A. Suvika, J. Jēkabsons, K. Lācis un V. Pastenieks. Nometnes vadību bija uzņēmies un ļoti sekmīgi izveda skolotājs K. Lācis, pats arī aktīvi piedalījies tiešās nodarbībās ar jauniešiem. Audzinātājiem nodarbību organizēšanā un vadībā palīdzēja septiņi jaunākie, kas gan jau piedalījušies Ziemeļkalifornijas Jaunatnes padomes šo pavasari rīkotos jaunatnes vadītāju kursos: Aija Kānberga, Māra Ozola, Baiba Strazda, Indriķis Cēbers, jr., Jānis Jēkabsons, jr., Jānis Rubenis un Egils Stabulis.

KAS PAR DAUDZ, TAS PAR DAUDZ

Gungstonā, Anglijā, kāds Marks Thomsons atsaucis savu saderināšanos ar Margaretu Purcell, jo pēdējās tēvs, pensionēts policists, ikreizes, kad Marks ieradies apciemot saderināto tās mājā, tūdaļ abiem jaunajiem pa viņa prombūtnes laiku uzlicis roku dzelžus, „lai nekas ļauns nenotiktu". Līgavainis beidzot apskaities par šādu piesardzību un atmetis domu par ieprecēšanos tādā ģimenē.

VIŅI DZIEDĀS TORONTO

FILADELFIJAS SV. JĀŅA EV.-LUT. DRAUDZES KORIS

Koris dibināts 1949. g. Piedalījies Ņujorkas dziesmu svētkos un to atskaņas nedēļā Priedainē. Piedalījies visos izcilākos savas draudzes un baznīcas svētkos un dievkalpoj., daudzos laicīgos un nacionālos sarīkojumos, arī vairākkārt dziedājis amerikāņu baznīcās. Daudzi kopš koŗa dibināšanas vēl šodien ar lielu sirsnību piedalās korī, starp tiem ir diriģents Monvids Rimbenieks ar kundzi un divi dēliem. Starplaikā kori vadīja brīvmākslinieks Jānis Ūdris.

Diriģents: Monvids Rimbenieks. Koŗa priekšn.: Kārlis Dumpis. Soprāni: Adamsone Frīda, Ārste Valda, Blaus Alna, Blāķis Vilma, Brunaua Astride, Brūnaua Linda, Cukura Valija, Marga Hedviga, Pandera Matilde, Jurjane Austra, Jurjane Gundega, Kilpe Erika, Siliņa Vilma, Sūna Aleksandra, Valule Milda, Rītiņa Alma. Alti: Berķe Zinaida, Rimbenieka Nelija, Zeile Edīte, Brunaua Ingrida, Rimbeniece Inta, Zante Elza, Ozoliņa Beatrise, Lukasa Emīlija. Tenori: Berķis Jānis, Mikus Arnis Balodis, Silenieks Mārtiņš, Strazds Vilnis, Šmits Kārlis, Zants Valdis, Šims Bernards. Basi: Dumpis Kārlis, Kruvesis Mārtiņš, Lanka Vitolds, Rītiņš Nikolajs, Lukass Ernests, Balodis Juris, Ārste Didzis.

SAVIENOTĀS VALSTIS

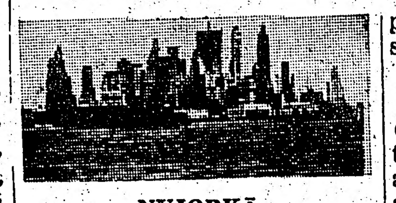

ŅUJORKĀ

● Grāmatrūpnieks Vilis Štāls kļuvis vectētiņš: viņa meitas Ivetas ģimenē sagaidīts stārķa priecīgais apciemojums.

● Saderinājušies un 26. augustā laulības kārtā iestāsies Jānis Šķiņķis ar Maiju Popitis. Laulības notiks Bronksā, Sv. Toma baznīcā.

BOSTONA

● Velta Zante no Upsalas kopā ar savu ģimeni ieradusies uz dzīvi Bostonā.

BAFALO

● Apspiesto tautu nedēļa noslēdzās ar aktu un koncertu. Žēl, ka latvieši bija pakūtri tur aktīvāk piedalīties. Bija runas un dažādu nāciju etnografiskie priekšnesumi. Bafalo pils. galva Sedita aktā, starp citu, teica: „Tikmēr pasaulē nebūs miera, kamēr nebūs noārdīta padomju imperija un atdota brīvība apspiestām tautām."

● Kivani kluba rīkotajā azaidā no latviešiem piedalījās Bernhards Epermanis, Dace Epermanis, Zinta Alka, Lukass Ozoliņš, Antons Mikulis (katoļu draudzes pr-ks), Meta Ziverss, Astra Grinmanis (no Albanijas), Juna Smilktiņa, Pēteris Gailītis un Rūdolfs Klaviņš.

KALAMAZŪ

● Latviešu biedrības sarīkojumu cikla ietvaros, uz abonentu sistēmas, šinī sezonā paredzēti sekojoši koncerti: novembrī — K. Bidiņas, oktobrī — A. Teichmaņa un janvārī — prof. V. Ruševica.

● 22. jūlijā Bronson slimnīcā miris 57 g. v. Latvijas armijas virsnieks Miķelis Bārdulis. Viņa izvadīšana uz Riverside latviešu kapu nodalījumu notika 25. jūlijā. Pēc viņa skumst dzīves biedre un meitiņa.

KOLORADO

● Komponists Valdemārs Ozoliņš ar dzīves biedri ārsti Valiju iepirkuši māju 3110 Skyview Avenue, Pueblo, Colorado, kurp lūdz adresēt viņiem domāto korespondenci.

SANFRANCISKO

● Ziemeļkalifornijas latviešu studentu kopa informē, ka studijas beiguši latviešu studenti:

Kalifornijas universitātē, Berkelejā: Edgars Fogels, B. Arch.; Kārlis Grošs, B. S. Civ. Eng.; Inta Kalniņa, B. A. Crimin.; Līga Kvēps, B. A. Hist.; Lauma Mežulis, B. A. Math.; Ausma Nika, B. A. Psych.; Dzintra Opsis, L. L. B.; Andris Trapāns, M. A. slavic stud. San Francisco State College: Ieva Andersone, B. A. Educ.

● Desmitās Rietumpiekrastes jaunatnes dienas notiks 2., 3. un 4. septembrī, Latviešu namā, 425 Hoffman Avenue, San Francisko.

Programmā paredzēti: referāti par aktuālām un interesantām problēmām, diskusijas, jauno mākslinieku spēju un darbu skate, izbraukums un balle. Jaunatn. dienu dievkalpojumu, svētdien, 3. septembrī, vadīs māc. I. Gaide. Jaunieši no tālienes var rakstīt Līgai Kvēps, 2322 Haste St. Berkeley, Calif., telef. THornwall 5-8719, informējoties par piedalīšanos un novietošanās iespējamībām.

FILADELFIJĀ

● Ka ne katru reizi viegli izkārtot sava nama atjaunošanu, vai arī jauna iegādi, par to atkal un atkal nākas pārliecināties Filadelfijas Brīvo latvju biedrības valdei un dalībnieku saimei. Nupat jau likās, ka pienācis laiks, kad varēs sākt „veco plēst un jauno celt", te negaidītā kārtā pavērušās jaunas iespējas. Izrādās, ka Filadelfijas pilsētas valdes locekļi, vērojot, ka Brīvo Latvju biedrībai diezgan lielas grūtības panākt izlīdzinātu līgumu ar saviem kaimiņiem vāciešiem, no savas puses ieteikuši apsvērt pārdošanai nolemtā sinagogas nama pārņemšanu savā īpašumā, kas turpat blakus ielā. Cik jau noskaidrots, šī ēka pietiekami liela un uzturēta labā kārtībā, tā kā nekādi labojumi nebūtu acumirklī vajadzīgi. Ēkas aizmugurē arī neliels košuma dārzs, kam pašam par sevi zināma vērtība. Maksa arī nebūtu neko lielāka par to, ko prasītu biedrības vecās ēkas paplašināšana un zemes piepirkšana. Sakarā ar to pagājušo svētdien, š. g. 23. jūlijā Brīvo latvju biedrības valde noturēja ārkārtēju sēdi, kurā pārsprieda un pārrunāja jaunās iespējas. Ja arī būvkomisija, pārbaudot pirkšanai piedāvāto ēku un noskaidrojot pārējos blakus apstākļus, atzītu, ka izdevīgi iegādāties, atliktu tikai meklēt līdzekļus un noslēgt darījumu. Tad nu beidzot Filadelfijas latviešu desmit gadu ilgais sapnis būtu piepildījies: pašu biedrībai savs liels un sabiedriskās rosības izpausmei piemērots nams.

ASV BAZNĪCĀS

Ņujorkas latv. ev.-lut. draudzē. Svētdien, 6. augustā, pl. 11.15 Betlemes baznīcā, vikārs, pl. 2 dienā Port Vašingtonā, Mūsu Pestītāja baznīcā māc. O. Gulbis, pl. 11 lauku īpašumā māc. A. Ozols.

Svētdien, 13. augustā, pl. 11.15 Betlemes baznīcā, māc. R. Zariņš, pl. 11 draudzes lauku īpašumā, māc. A. Ozols.

Čikagas latviešu ev. - lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St., svētdien, 30. jūlijā, pl. 10 rītā dievkalpojums ar dievgaldu. Māc. A. Rautenšilds.

LASĪTĀJU VĒSTULES

PASKAIDROJUMS

LA š. g. 12. jūlija numurā, rakstā par Rietumkrasta draudžu darbinieku konferenci San Francisko teikts, ka ASV rietumapgabalā pavisam 25.000 luterāņu (latviešu), no kuŗiem tikai 3000 piederot draudzēm (latviešu).

Patiesības labā esmu spiests paskaidrot, (kā arī to savā pārskatā minēju), augšā minētais skaits 25.000 atiecas uz visu latviešu luterāņu kopskaitu ASV, kas ir mūsu latv. ev.-lut. baznīcas locekļi, kamēr 3000 (aptuveni) ir mūsu Rietumapgabala 11 latviešu draudžu locekļu kopskaits.

K. Kundziņš,
Archibīskapa vietnieks un ASV Rietumapgabala garīgais vad.

G. BATCHELLER REAL ESTATE BROKER
33 Fairview Blvd., Toronto HO 3-6612
V. PALMA PĀRSTĀVIS
61 Hogarth Ave., Toronto HO 1-3670

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

DANFORTH - LOGAN: 6 istabu dubultķieģeļu māja, eļļas apkure, garāžas iespējas. Kopīgā cena $14.900,-, iemaksa $1.900,-. Atlikums uz jaunām 10 gadu obligācijām.
DANFORTH - BROADVIEW: Atsevišķa, mēbelēta — 16 istabu dubultķieģeļu ienākumu māja, 5 virtuves, ūdens apkure, privāts iebraucamais ceļš un ķieģeļu garāža 2 auto mašīnām. Patreizējais mēneša ienākums $510,-. Iemaksa $5.000,-, atlikums uz izdev. 10 g. obl.
SKAISTAJĀ PLAYTER RAJ.: Atsevišķa, 14 istabu dubultķieģeļu — 4 dzīvokļu māja. Pagrabā izbūvēta atpūtas telpa, ūdens eļļas apkure, ķieģeļu garāža. Prasītā cena $26.000,-, iemaksa $5.000,-. Atl. uz atklātu 15. g. obligāciju.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 3 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOSAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

EDUARDS FREIMANIS

MATADORS UN ZELTGALVE

STĀSTS

II

Rio Grande ir krāšņa upe.

Bartolomejam patika viļņi, kas auklē un nomierina. Viņš vēl atminējās, ka zēna dienās viņš bija šūpojies plostos pa Pededzes un Aiviekstes upēm. Tagad viņam piederēja skaistākā motorlaiva, kada vien redzēta Rio Grandes ūdeņos.

Vēršu cīņu pārtraukuma dienās Bartolomejs bēgšus aizbēga no pilsētas, izvairīdamies ļaužu un to glaimu. Viņš cēlās agri, pat pirms strādnieki modās un saules lēktu sagaidīja straumē. Sidraba gaisma no debesīm jaucās ar viļņu pelēkumu un koku atspulgu zaļumu. Bartolomejs ļāva motoram strādāt lēnām, ar vienu roku pieturēja stūres ratu, otru pielika pierei un skaitīja lūgšanu Dievmātei. Lūgšanas viņu nomierināja — atjaunoja ticību, ka aizbēgšana no kolledžas viņam piedota, ka Dievs un Dievmāte samierinājušies ar viņa rīcību. Pēc lūgšanām Bartolomejam likās, ka Dievmāte viņu uzlūkoja laipni — kā kādreiz paša māte, kas tagad vecumu sagaidīja Meirānu kolchozā... Māte vēstulēs nesūrojās par nabadzību un grūtām dienām, bet bija nobažījusies par dēlu — vēršu kāvēju...

Sidrabainā rīta nomierināts, Bartolomejs nodziedāja garu rindu paša tautas dziesmu. Tad viņš pieturēja laivu piekrastes sēklī un baroja ūdens čūskas un milzīgas vardes, kas mudžēt mudžēja dūņainajā ūdenī. Krasta ozolos gaiss bija rāms un sasutis. Pat meža tītari un papagaiļi, klaigādami un laidelēdami, nespēja atdzīvināt sastingumu. Krastmalas zālē Bartolomejs pamanīja aligātora muguru, meta ar akmeni, kas gadījās laivā, un nosmējās, kad lielais rāpulis, asti novicinādams, ielīda dziļāk ūdenī.

Jau ap brokasta laiku svelme kļuva tik neganta, ka Bartolomejam vajadzēja uzcelt pār laivu telti. Ēnā paslēpies, viņš laiski lasīja, reizu reizēm paceldams galvu un priecādamies par lapu mirdzēšanu saulē un krāsaino taureņu rotaļām. No ozola izlēca trīs stripaini vāverēni un skrēja pa zāli rotaļādamies. Bruņu rupucis, izlaidies krasta smiltīs, laiski ķēra kukaiņus. Savādi, ka tas nebaidījās cilvēka tuvuma. Vai nojauda, ka šis divkājis nebija ļauns — nebija bīstams... šai brīdī?...

Talumā sprakšķēja citas laivas motors. Bartolomejam nepatika vienmuļais troksnis, un viņš ieslēdza radio. Bet ķērcošā mūzika bija vēl neciešamāka. Pēc brīža viņš radio apklusināja. Motora troksnis bija skaļāks — tā tad laiva tuvojās. Bartolomejs pavēra spraugu teltenes sānos un skatījās pār ūdens klajumu. Laiva vēl bija tālu. Tā likās kā gaigala, iesnaudusies pusdienas tveicē.

Varbūt aiz vientulības Bartolomejs sāka gaidīt laivas tuvošanos. Kopš vakardienas viņš nebija sastapis neviena cilvēka — vienatne bija kļuvusi smaga.

Iedarbinājis savu motoru, Bartolomejs pagrieza laivu pret upes vidu. Viņš brauca lēnām, klusu svilpoja, vēroja baltās laivas tuvošanos un sviņa pelēko mākoņu augšanu ziemeļos. Saule tiem iepretim gailēja platīna krāsā, vārīdama mākoņus un likdama tiem steidzīgi meklēt veldzi upē, purvos un netālajā jūrā. Mākoņi dzēra kāri un pietūka aši.

Labi, ka teltene līdz, Bartolomejs domāja. Būs meksikānisks negaiss... Diez, vai tiem tur arī teltene līdz?... Tām tur... viņš sevi pārlaboja, jo nu skaidri varēja redzēt, ka laivā bija tikai 2 sievietes. Savādi... viņas neapjēdza, ka nupat būtu laiks griezt laivu pret krastu. Arī viņam pašam to derētu darīt, jo Meksikas vētra saceļas pēkšņi. Tad grūti cīnīties ar viļņiem jūdzi platajā upē.

Bartolomejs paātrināja gaitu, un pēc pāris minūtēm sasniedza otru laivu. Viņš samulsa, ieraugot mīkstus, dzeltenus matus un neparasti gaišas sejas zem platajām salmenīcām. Tomēr viņš runāja spalgi un lietišķi:

„Jums jāsteidzas uz krastu, senjoritas! Lietus gāze būs neganta — ar vētru! Sāksies pēkšņi! Kuŗu katru brīdi!"

„Mums ir lietus mēteļi un brezenta laivas pārklājs. Laiva liela un motors jauns," teica jaunākā, pasmaidot veikli un šķelmīgi. Vecākā klausījās acīgi, kā cilvēks, kas vāji dzird, vai labi nesaprot sacīto. Arī jaunākā vārdus vēla pasmagi, kas nemaz nesaskanēja ar veiklo sejas valodu. Skaidrs: viņas bija ārzemnieces un nepazina Meksikas negaisus.

„Sekojiet tūliņ!" Bartolomejs pavēlēja un pilnu jaudu devās uz krastu. Mākoņi šai brīdī aprija sauli; zemei uzkrita krēsla.

„Labi, seņjor!" jaunākā atsaucās.

Nākamajās minūtēs Bartolomejs reižu reizēm pavērās atpakaļ uz sekotājām, it kā pārliecinādamies, vai viss kārtībā. Jaunākā viņam ik reizes uzsmaidīja; vecākā turējās nopietna, mazliet lepna. Abas viņas bija patīkamas — jaunākā ziedoša, vecākā jau nobriedusi. Bija grūti uz viņām neskatīties — sevišķi uz jaunāko. Meksikas vidē viņas bija neparastas, un tāpēc valdzināja. Liekas, eiropietes... Bartolomejs minēja.

Vētra viņus pārsteidza krasta tuvumā. Kaut gan ūdens tur bija tikai dažas pēdas dziļš, viļņi kāpa augstu, skrēja krastā, pēra zāļājus un norāva sarasapillu tīteņus no ozolu un akāciju stumbriem. Laivu motori kļuva maznozīmīgi, bet negaiss nāca no ziemeļiem, un viļņi viņus mešus izmeta krastā. Bartolomejs tikko paspēja piesiet laivas, kad sāka gāzties lietus straumes. Vētra nu šķita pierimstam; vai varbūt to manīja mazāk ūdens jūrā, kas savienoja zemi ar debesīm. Zibeņu čūskas nerimdamas dejoja koku galotnēs, pērkoņa grāvieni drebināja zemi, un diena bija pārvērtusies naktī.

Kamēr Bartolomejs pamatīgāk nostiprināja telts malas, abas sievietes sēdēja klusu. Viņam aizdedzinot eļļas lākturīti, jaunākā atdzīvināja savu valšķīgo smaidu un iečivināja:

„Sākumā domāju, ka jūs esat bailīgs, seņjor. Bet nu man jāpateicās par dzīvības izglābšanu."

„Jā... jūs būtu dūņās noslīkusi, un kādam krokodilim būtu garšīgas vakariņas..."

„Garšīgas, jūs domājat?"

„Protams, ka garšīgas!"

„Kāpēc meksikāņi tūristus nebrīdina par bīstamajām vētrām?" vecākā izveidoja pareizu teikumu.

„Slinki ļaudis — runču suga. Vienaldzīgi... Guļ saulē un tenkas kuļ! Vienīgi amizēšanās un vēršu cīņas patīk..."

„Vai jūs neesat meksikānis?" jaunākā kļuva jo dzīvāka.

„Nē, esmu no Ziemeļeiropas — no Baltijas."

„Cik dievišķīga sagadīšanās!" jaunākā sasita rokas neparasti eleganti. „Mēs esam norvēģietes. Meksikā iebraucām pagājušo nedēļu. Vakar noīrējām laiviņu... gribējās pavizināties, apskatīt aligatorus un bruņurupučus... Rio Grande esot sekla upe — vietām varot gandrīz pārbrist!" Viņa nobeidza ar skaļu sidraba smieklu.

„Pārbrist gluži nevarēs vis. Pat tvaikoņi peld pa vidu. Bet visumā upe ir sekla, tas tiesa. Īsts dūņu diķis..."

„Ko jūs šeit darāt?" vecākā vaicāja. „Tūrists vis neliekaties."

„Nē, es šeit dzīvoju."

„Patīk Meksikā? Nav par karstu?" jaunākā mēļoja rotaļīgi. Negaiss, acīmredzot, nespēja sadragāt viņas labsajūtu.

„Karsta zeme, to nevar noliegt; bet lietus gāzes atvēsina... Un puķes šeit visās varavīksnes krāsās!"

„Vai esat botaniķis?"

„Nē — matadors..."

Vecākā nespēja noslēpt neticību, bet jaunākā jūsmoja:

„Jūs esat atjautīgs, matador! Meksika ir vēršu un matadoru zeme! Protams, jūs esat matadors!"

„Vai jums padomā iet uz vēršu sacīkstēm?" Bartolomejs aizdegās. „Parīt cīņu diena!"

„Zināms, ka iesim. Nebūtu vērts uz Meksiku braukt, ja uz vēršu cīņām neietu!"

„Varbūt drīkstēšu jūs sastapt arēnā?"

„Jūs esat straujš, matador! Bet to varu saprast — miegainie meksikāņi kļūstot enerģiski . . . zināmās reizēs... Jūs nu arī esat meksikānis, kaut arī no ziemeļiem nācis."

„Vai tad tiksimies?" Bartolomejs neatlaidās.

„Labi — tiksimies... Kā nekā, jūs par mūsu dzīvību rūpējāties. Nopirkšu jums pat ieejas karti!... Esmu aktrise un filmu sižetu autore, Beatrise Malsena. Un šeit mana draudzene un ceļa biedrene, mājturības speciāliste Ilma Svērsene."

„Esmu pagodināts," Bartolomejs saņēma dāmu rokas un nosauca savu vārdu. „Un paldies par ieejas karti!"

„Kāds jums spānisks vārds..." Ilma pabrīnījās.

Nu Bartolomejs pārmeta sarunas uz jaunu tēmu: viņš apjūsmoja Ibsena drāmas, ko bija iemīļojis senāk, kad vēl dzīvoja un studēja Vācijā.

Negaisam norimstot, Bartolomejs iedzina laivas ūdenī. Atvadīdamies viņi norunāja cīņu dienā sastapties pie galvenās ieejas arēnā.

III

Beatrise Malsena meklēja ierosinājumus jauniem filmu sižetiem. Dzimtenes fjordi, kalni, lauku sētas un pilsētas likās gana aprakstītas, notēlotas, filmās parādītas. Laiks bija atrast kaut ko pavisam jaunu kādā tālā pasaules stūrī — piemēram Spānijā vai Meksikā.

Uzaugusi zvejnieku ģimenē, bez ieteikumiem iekaŗojusi sev vietu Oslo preses un filmas ļaudīs, Beatrise nebaidījās ne grūtību, nedz dēku. Viņa lepojās ar savu vikingu nebēdnību. Gadu viņa mācījās spāņu valodu, dzīdama arī kalponi Ilmu uz valodas stundām. Tad viņas apceļoja Spāniju, bet atrada, ka zeme gan bija krāšņa, turpretī ļaudis vienkārši, nemācīti. Spānijā būtu jāpavada gadi, lai kaut ko piedzīvotu. Vēršu cīņas bija asiņainas — tas tiesa — ļāva ļaudīm atbrīvoties no ikdienas, iztrakoties reizē ar vēršiem un to kāvējiem. Bet tas bija viss. Spānijā bija pačibējusi senā romantika ar greizsirdības drāmām, divkaujām, aizrautīgo mīlēšanos un trakulīgām dzīrēm. Nežēlīgi raudama rāmo Ilmu sev līdz, Beatrise steidzas uz Lisbonu, nopirka pirmās klases braukšanas kartes un tvaikonī šķērsoja okeanu. Arī uz tvaikoņa nekas negadījās, ja atskaita to, ka kāds apvēlies spāņu muižnieks to mēģināja noskūpstīt dejas zālē. Vēlāk viņa pielūdzējam paskaidroja, ka viņai patīk jaunāki vīrieši. Viņš tēloja raudāšanu un beidzot atzinās, ka pašam Saragosā sieva un trīs pusaudži bērni.

Meksika likās tikpat piesmakusi un miegaina kā Spānija. Vai tiešām dienvidnieki bija rāmākām asinīm nekā ziemeļnieki? Beatrise sāka bažīties, ka veltas bijušas pūles un tērēšanās. Nezinādama, ko citu iesākt, viņa nolēma izbraukāt Rio Grandi, apstājoties pilsētās un ciemos, apmeklējot zemniekus un pārnakšņojot krodziņos. Viņa noīrēja motorlaivu, iemaksāja nekaunīgi augstu drošības naudu, sapirkās konservētu pārtiku un citas nepieciešamības preces, ko varēja iedomāties, un devās ceļā. Ilma gan mazliet kurnēja, bet viņai cits nekas neatlika, ka sekot kundzei.

Pirmā diena Rio Grandes plašumā pagāja gausi. Karstums bija negants; viņas dzēra kā pīles un svīda bez mēra. Lēkt pār laivas malu un atvēsināties ūdenī viņas baidījās, jo Rio Grandē krokodiļu esot kā biezs. Nakti dāmas pārgulēja mazā ciema krodziņā, kur pa vaļējo logu varēja dzirdēt govis maujam. Meksikā tās tāpat mīlēja sasaukties kā Norvēģijā.

Otrā dienā gadījās pērkoņa negaiss un sastapšanās ar savādo baltieti, kas sauca sevi par matadoru un plātījās ar zināšanām par Ibsenu. Lai kā, viņš likās interesants. Beatrise nolēma atgriezties Monzatlanā, uzkavēties tur pāris dienu un aiziet uz vēršu cīņām, kā bija solījusies.

Sekodamas Bartolomejam, viņas sasniedza Monzatlanu vēlā pievakarē un steidzīgi sameklēja pilsētas labāko viesnīcu, jo Meksikā vakari ir īsi. Puisis, iztapīgs un glaimīgs, atgriezās un piedāvājās palīdzēt, bet Beatrise viņu atvairīja ar jokiem. Kavalieris pratās un aizgāja.

(Nobeigums sekos).

S. LAZDIŅAS SADEGUŠIE SPĀRNI

(Pārnesums no 3. lpp.)

apstākļiem un liktenim sevi nomākt un piespiest pie zemes, kā tēvs bija ļāvies. Jūlijas vēlēšanās — būt tādai kā mātei Katei, kas strādīga, praktiska, visas ģimenes rūpju nastas iznes uz saviem pleciem cauri kaŗa grūtībām, briesmām un badam.

Visizmisīgākā Jūlijas cīņa ir par dzīvošanu bērnos. Jūlijā iemiesots modernās civilizācijas ērtībās nesamaitātas īstas sievietes patiesīgums: Jūlijai sievai būt nozīme būt arī mātei. Beidzot viņa dabū savu bērnu — Uģi, pieņemdama arī meitenīti Daci no zīdaiņu nama: bērni taču ir, lai jaunībai nekad nebūtu gala.

Jūlijas spīti liktenim un apstākļiem pārbauda bēgļu gaitas Vācijā, un ir apstākļi, kas stāv pāri cilvēka spēkiem. Pašpārmetumos par Daces nāvi Jūlijas nervi tā sabeigti, ka, Uģim iekrītot upē, viņa sabrūk nesamaņā.

Ministrijas ierēdnis Pēteris Kodols, ko Jūlija izraugās par dzīves draugu, ir gādīgs un rūpīgs bērnu tēvs. Nabaga Pēterim ir gana rūpju un netrūkst vajadzīgā miera prāta slēdzieniem atvairīt Jūlijas iedomas un ikdienas „kāpēc"?

Sulīgs tips ir resnais Liepājas vecpuisis Mazulis, ar kuŗu Kodoliem nejauši nākas sastapties bēgļu vilcienā. Kā augsta amata vīrs izvairījies no iesaukšanas vācu armijā. Vācijā tas nu dreb vienās bailēs nomirt badā. Vēders ir Mazuļa kungs; tāpēc sava kunga apmierināšanai viņš bēgļu gaitās ar gudru ziņu nodrošinājies divām milzīgām somām, pielādētām ar speķi, miltiem un lielām puszāvētām Kurzemes desām. Gaisa uzbrukums Stendālē ir romāna labākās lappuses (250-256). Kodoliem glābjamais dārgums ir bērni, Mazulim — desas. Pēc uzbrukuma Kodoliem asaras par nonāvēto meitiņu Daci, Mazulim — par saškaidītajām somām. Cik tuvu sanāk kopā traģiskais ar komisko!

„...viņu draugs Mazulis, rokas salicis kā pie kapa, stāvēja vietā, kur bija palikuši viņa koferi ar garšīgajām Kurzemes desām. — Tikai putra vien, tikai putra vien palikusi, — viņš čukstēja, un Pēteris redzēja viņa acīs asaras."

Jūlija un viņas jaunākā māsa Mīce ir kā divi ar „pretējiem elektroniem pielādēti mākoņi"; Jūlijai ar Mīci nav kopīgu interešu, jo Mīce ir patmīlīga, nesavaldīga, praktiķe, kam grāmatas nepatīk. Ar vecāko māsu Toniju Jūlijai nav kopīgu nodarbību.

S. Lazdiņai ir asa intuīcija uztvert problēmās svarīgo, norisēs nozīmīgāko. Viņas teikums ir vienkāršs, skaidrs, vaļsirdīgs, bez murgojumiem. „Viens man ir skaidrs, ka nekad neesmu varējusi ciest literātūrā nedabīgu, mākslotu un pārsmalcinātu valodu. Modernos laikos ir daudz tādu, kas raksta tik „augstā stilā", lieto tādus vārdus un izteicienus, pat dialogus, kādus dzīvē cilvēki parasti nelieto. Tā iemesla dēļ es viena otra izslavēta un diža rakstnieka grāmatu nevaru līdz galam izlasīt," saka S. Lazdiņa.

E. Zirnītis

LATVIJAS AMERIKĀ
pārstāvis
ST. KATARINES
H. Greble, 85 Maple St.,
St. Catharines, Ont.,
kārto abonementu, sniedz un pieņem informāciju.

MELI UZ SIENAS UN PUTEKĻI PLAUKTOS

IESPAIDI PADOMJU SAVIENĪBAS IZSTĀDĒ LONDONĀ

„Katram, kas slimo ar „sovjetomaniju", silti ieteicams apmeklēt krievu izstādi Londonas Earls Court telpās" — ieteic kāds britu žurnālists. Šim ieteikumam var tikai pievienoties, un papildam piebilst, ka arī ikvienam trimdiniekam, kas dzīvo illuzijās, ka dzimtenē „viss iet uz priekšu un augšu", der pavadīt dažas stundas izstādē: kā auksta ūdens šalts tā atmodina ikvienu sapņotāju — britu vai trimdinieku.

Asi duŗas acīs sarkanie karogi lielās izstādes ēkas priekšā. Vēl vairāk — milzu Ļeņina un citu padomju dižvīru attēli sarkanā rotājumā. Šie ir galvenie izstādes eksponāti, jo propaganda uzbāzīgi dominē ikvienā stendā un telpā. Tādēļ nav brīnums, ka arī viesmīlīgajiem un korektajiem angļiem pacietības mērs ir pilns, un tie konstatē, ka krievi pārkāpuši vienošanos par izstādes rīkošanu: tā esot domāta tikai tirdzniecisko sakaru nodibināšanai un paplašināšanai, bet ne propagandai. Britu izstādē Maskavā šis princips ievērots, bet padomju sarīkojumā Londonā — nē.

Izstādi var raksturot ar kāda apmeklētāja ierakstu t. s. viesu grāmatā: „Šeit redzami sasniegumi techniskā un mechaniskā laukā, bet kur ir sasniegumi garīgā laukā — ja tādi jums vispār ir!"

Garu neredz arī izstādes izkārtojumā — tā ir pelēki vienmuļa. Eksponāti sakārtoti bezgaumīgi un it kā nevīžīgi, pilnīgi bez kādas izdomas. Bez tam vēl — viss ir noputējis un netīrs: stikla plaukti vitrīnēs, eksponāti un pat lielie plakāti pie sienām. Stikla vitrīnēs novietotie sudraba kausi nosūbējuši pelēki zaļgani. Izstāde liecina, ka padomju pilsoņi vēl līdz tīrības un kārtības izjūtai nav izauguši. To sevišķi ievēro britu apmeklētāji, kas pieraduši pie gaumīgi un tīri iekārtotām izstādēm.

Latviešu apmeklētāji, protams, vispirms meklē mūsu dzimtenes ražojumus. Bet šoreiz Padomju Savienība vēl krasāk kā agrāk nodemonstrē savu virskundzību: visu „neatkarīgo un patstāvīgo republiku" ražojumi iet zem Padomju Savienības izkārtnes. Kur nu paliek skaļi deklarētā tautu brīvība un atsevišķo republiku patstāvība?

Tomēr pēc nosaukumiem varam sazīmēt Latvijā ražotās mantas. Pārtikas preču nozarē ir izstādīti gaļas un zivju konservi, diezgan šaurā izvēlē: tur ir arī Rīgas šprotes par 3 šiliņiem kārbiņā. Sieru tikai divas šķirnes, bet ne viena, ne otra neizskatās diezcik kārdinoša. Tie maksājot 3 rubļi kilogramā, tātad apm. 24 šiliņi. Ir arī dažādas desas, bet par to kvalitāti nav iespējams spriest, jo tās nepārdod. Vislielākā vilšanās ir pie saldumu stenda: grūti noteikt, kādas šķirnes ražotas Latvijā; šķiet, ka kokles veida kārbās varētu būt mūsu dzimtenes ražojumi, tāpat arī tautiskajām pūra lādītēm līdzīgajās kārbās. Bet kāds ir kārbu saturs — nevar zināt, jo nekur to neparāda. Visumā šokolādes kārbiņas neizskatīgas un bezgaumīgas, it kā nobružātas un aplietotas. Arī šeit rēgojas propaganda baltu cukura „miera baložu" un sārtu jēriņu veidā. Ievērojama vieta ierādīta cukuram — vai arī to padomju vara grib eksportēt uz rietumiem un vēl samazināt pašu iedzīvotāju patēriņu?

Latviskus izstrādājumus atrodam vēl sudraba rotu vitrīnēs; pāris sīkas sudraba saktiņas ar piekariem, daži saules gredzeni ar dzintaru, kāda sudraba un dzintara kakla rota. Šeit der atnākt ikvienam mūsu trimdas sudrabkalim un daiļamatniekam, lai apzinātos savu šīsdienas uzdevumu: latviskā māksla un daiļamatniecība dzimtenē tiek pamazām iznīcināta, mums brīvajā pasaulē esošiem ir jācenšas tā saglabāt senajā daiļumā. To pašu atgādina arī izstādē redzamie ādas izstrādājumi — kabatas portfelis ar Rīgas skatu un maciņš — ar Siguldas pili. Tomēr mēs zinām, ka dzimtenē ir vēl spējīgi mākslinieki un daiļamatnieki: vai tie būtu paguruši zem krievu lāča ķepas spiediena? Liekas gan, ka šajā nabadzībā izpaužas padomju kolonizācijas politika, tāpat kā aizliegumā svinēt Jāņus. Iznīcināt visu, kas ir īpatnēji latvisks, visu nonivelēt un nolīdzināt vienādi pelēku.

Latvijā ražoti radio aparāti Dzintars, Spīdola un Ausma; pēdējais diezgan gaumīgs un glīts.

(Nobeigums 8 lpp.).

FANTOMA KUĢIS SPOKOJAS ŅUBRANSVIKAS AUSTRUMU KRASTĀ

(Canadian Scene) — Kanadai ir savas jūŗas leģendas un arī tādas, kas pie mums nonākušas no indiāņu avotiem. Ja jūs vakarā apmeklēsiet Ņubransvikas austrumu krastu, jums var palaimēties uztvert fantoma kuģa skatu Northumberland'ē.

Kādā naktī, kad vētra plosa pret melnajām debesīm augsto egļu zarus un lietus kapā klintis un jūŗas seju, fantoma kuģis var atkal uzsākt braucienu tāļu ārā bangainos jūŗas šauruma ūdeņos. Šis trīs mastu, četrstūrainām burām takelētais kuģis nāk no austrumiem — viņa masti un buŗu kārtis un buŗas ir gaiši apgaismoti ar plīvojošām liesmām. Eventuāli tas atkal pazūd zem šaurumu ūdeņiem.

Daudzi teiks, ka tā ir fosforiscējoša gaisma, līdzīga tai, ko redz vasaras naktīs virs purviem. Bet austrumu krasta ciemos ir daudzi, kas redzējuši fantomu kuģi — un tie zvēr, ka tas ir kuģis. Tie ir vienis prātis par tā parādīšanos un pazušanu. Tikai par tā izcelsmi strīdās.

Dažiem tas ir kāda izpriecu kuģa spoks. Šis kuģis bija ieradies šaurumos pirms daudziem gadiem. Kad pa kāda kautiņa laiku apgāza lampu kapteiņa kajītē, kuģis sadedzis ar visiem, kas bijuši uz tā klāja.

Citi stāsta, ka tas esot bijis kāds immigrantu kuģis, kas devies uz Kvebeku. Vētras salauzts, tas braucis uz Northumberlandes šaurumiem, bet tur to ķēris zibens, un tas nodedzis līdz ūdens līnijai.

Ņubransvikas ziemeļu daļā fantomu dažreiz sauc par „Joan Craig - Light" no kuģa vārda „John Craig" — kuģa, kas gājis bojā pirms daudziem gadiem pie Shippegan salas krastiem.

KALNU TAKU PIEVILCĪBA

VĒRTĪGA, BET LATVIEŠIEM VĒL MAZ PAZĪSTAMA IZPRIECA

(Canadian Scene) — „Tas ir par skaistu, lai par to klusētu!" piekrita ļaudis, kas bija pulcējušies ap nometnes ugunskuru Kanadas klinšu kalnu Banff nacionālā parkā. „Mēs izbaudījām jājienu cauri šīm kalnu ganībām, teltošanu ārā naktī, svaigā gaisa elpošanu. Kāpēc lai gan tas nebūtu pieejams katram?"

Un tā radās Kanadas klinšu kalnu taku jājēji vientuļās kalnu ganībās pirms 38 gadiem. Katru gadu kopš tā laika amatieŗu un veterānu grupas mērojušas klinšainās kalnu pārejas drošu kalna poniju mugurās, gulējuši zem brezenta, dziedājuši pie nometnes ugunskura un nodibinājuši ilgstošas draudzības.

No viena vienīgā gadskārtējā entuziastu izbrauciena zaļumos taku jāšana izaugusi līdz četriem izjājieniem katrā vasarā, piedaloties katrā no tiem kādiem 50 jātniekiem. Šogad jājieni notika jūlijā, un atkārtosies vēl no 5. līdz 10. augustam un 14.—18. augustam. Divi 5 dienu ceļojumi maksā $85,- no katras personas, divi 6 dienu ceļojumi — $98,- gabalā.

Maksā ietelp piedzīvojušu pavadoņu pakalpojumi, rietumu poniji un visa viņu takelāža, krāsota teltene, kurā jādalās ar vēl vienu citu, ēdieni, kas liek saskriet siekalām mutē jebkurā kalnu augstumā. Jums jāņem līdz jūsu paša gultas drēbes vai arī tās var nonomāt par pāris dolariem.

Katru gadu taku jāšanas vietas un takas mainās, lai apmierinātu tos, kas katru gadu atgriežas. Un pat katra gada nometņošanas vietas mainās, lai apmierinātu tos, kas paliek uz nākošo izjājienu.

Šovasar Banff autobusi jūs noved kopā ar jūsu saiņiem līdz tai vietai, kur atradīsiet pavadoņus un zirgus jāšanai uz pamata nometni pie Ottertail upes, dažu jūdžu attālumā no Louise ezera. No šīs gleznainās nometņošanas vietas jātnieki dodas izjājienos katru rītu pa dažādām takām cauri kalnu lieliskumam, lai atgrieztos savās telšu mājās vēlu pievakarē.

Pat bez jāšanas pieredzes tur var atrast taku jājienus, ko pat katrs iesācējs uzņems ar baudu. Lielāko daļu dienas jājienu kalnā augšup un lejup izdara soļos, šķērsojot strautus un metot līkumus pāri ganībām. Jau otrā dienā pat amatieris grib izbaudīt īsu auļošanas prieku.

Nav jābaidās no apmaldīšanās vai ka tiktu pamests savam liktenim. Jūsu zirgs vēlas būt kopā ar citiem zirgiem un pieradis cieši tiem sekot. Ja jūs sagrābj bailes, jājot lejā no kalna, tad tikai pieveriet acis.

Ir grūti pasacīt, kas taku jājienos ir labākā daļa. Vai tas ir jājiens caur neiedomājami skaistām dabas ainavām ar kalniem, kuŗu galotnes paceļas augstu virs jums? Vai nometnes prieki paši par sevi? Vai lieliskā barība, ko jūs ēdiet no šķīvjiem, kas jābalansē uz ceļiem, vai dziesmas pie ugunskura naktī, vai noslēgtās draudzības?

Protams, uz visiem laikiem piepeši sajusta koku deguma smaka aizvedīs jūsu prātu atpakaļ pie Kanadas Klinšu kalnu taku jātnieku zelta dienām.

KAS IR SIRDS?

Ārsts: Cilvēka sirds ir bumbieŗveidīgs organs apmēram dūres lielumā.

Botaniķis: Sirds — tas ir nenoteikts apzīmējums. Lieta grozās vai nu ap „Asaraino sirdi", Dicentra jeb Diolytra spectabilis, magoņziežu dzimtas augu, Ziemeļķīnā, vai arī ap „Sirdspuķīti", Parnassis palustris, kas bieži sastopama purvainās vietās.

Mūziķis: Sirds ir Pfitznera 1931. g. sarakstītā mūzikas drāma.

Libretists: Sirds ir visu „grāvēju" neatņemama sastāvdaļa.

Kāršu spēlmanis: Ak, sirds — tā ir spēļu kārte, kas vērtībā seko aiz krusta un pīķa.

Sakņu tirgotājs: Par sirdi sauc pašas maigākās iekšējās salātu lapiņas, uz kuŗām namamātes it sevišķi kāras.

Inženieris: Ar vārdu „sirds", piem., apzīmē to mazo pārmiju daliņu, kur sliedes ķīļveidīgi savienojas.

Mīlētājs smaida par visiem: Sirds? To taču zina katrs, — tas ir mīlas mūžīgais simbols. Vai tad jūs vēl nekad neesat pazaudējis sirdi?

JAUNAS VEĻAS MAZGĀJAMĀS MAŠĪNAS $87.50
5 gadi garantija. Par šo cenu var pasūtināt līdz 25. augustam.
TELPU DZESINĀTĀJI $48.50
Portable. Mod. Nr. 400 priekš 10 x 15 pēdu istabām; pazemina temperātūru līdz 20 grādiem. Demonstrēšana mājās par brīvu.
Zvaniet tel. LE 4-1659, Toronto.

WASAGA
LATVI
2 un 3 istabu
nogalēm un n
tas vieta: peld
jūsu atvaļināj
J. BAJĀRS

Kur pēkšņi izgaisa tavas skumjas
Kas tevi iepriecināja?
Es ziedu uzlūkoju . . .
SVEICIET AR ZIE
802 Bathurst ielā, pie Bl
tel.: LE 3-3884, Toro
KANADAS DAIĻAMATNIEKU S
SALONS.
LOTUS

DR. A. VANAGS
VETERINĀRĀRSTS
ROSEBANK ANIMAL HOSPITAL (apm
ziemeļos no Hw. 2). ROSEBANK RD.
R. R. 3 PICKERING, ONT. Tel. TEmp
Jābrauc pa Hw. 401. līdz Sheppard Ave., pēc ta
apm. 1 jūdzi uz austrumiem līdz Rosebank

ZIGFRIDS ART POTTERY
ZIGFRĪDS JURŠEV
KERAMIKAS DARBNICA - SAL
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL.
viena tramvaja pietura rietumos no Lans
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIK
LIETIŠĶĀS MĀKSLAS IZSTRĀDĀJU
Turpat dabūjami BILŽU LOGĀTI.

AIZRĀDĪJUMS
DAUGAVAS VANAGU GRĀMAT
turpmāk būs atvērta ceturtdienās no plkst. 9
Pārējās dienās no plkst. 9—6 vakarā.
Sestdienās, līdz jūlija mēneša beigām, no p
Šinī pašā laikā ir iespējams nokārtot arī a
maksas un citus maksājumus.
Apgāds Latvij

JAUNIZNĀKUŠĀS GRĀMAT
Klāra Zāle — MĒNESS KOKLE, dzejoļi ..
Velta Sniķere — NEMITAS MINAMAIS, d
CHESS PSYCHOLOGIST TAHL — (angl
šacha grāmata ....
SAGATAVOŠANĀ
Ed. Freimanis — DAIGAS ROTAĻAS, no
un stāsti ....
Tahl-Botviņņik — MATCH I / II ā ......
Dr. D. Bīskaps — DZĪVES VĒJOS, atmiņu
(apm. 500 lpp.) ....
ALF. KALNĀJA AP
719 W. WILLOW ST., CHICAGO,

LATVIJAS AMERIKĀ
MOD
SPIES
TOR
PIEŅEM VISĀDA VEIDA
IESPIEDUMDARBU PASŪTI
LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU
VIZĪTKARTES,
DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJA
KONCERTU PROGRAMMAS,
SARĪKOJUMU BIĻETES,
PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅ
GRĀMATAS un ŽURNĀLU
VESTUĻU VEIDLAPAS, A
u. c.
PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM:
LA BIROJĀ, 123 HURON IELĀ, TORO
ONT., CANADA. TEL.:
Pasūtinājumus lūdzam nodot lai

ĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

...JĀ PLAYTER RAJ.: Atsevišķa, ...bultķieģeļu — 4 dzīvokļu māja. ...ēta atpūtas telpa, ūdens eļļas apgarāža. Prasītā cena $26.000,-, ie- ... Atl. uz atklātu 15. g. obligāciju.

...VINIEKIEM UZ 3 GADIEM UZ ...IELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

...UN PUTEKĻI ...OS

... IZSTĀDĒ LONDONĀ

... nobružātas un aplietotas. Arī šeit rēgojas propaganda baltu cukura „miera baložu" un sārtu jēriņu veidā. Ievērojama vieta ierādīta cukuram — vai arī to padomju vara grib eksportēt uz rietumiem un vēl samazināt pašu iedzīvotāju patēriņu?

Latviskus izstrādājumus atrodam vēl sudraba rotu vitrīnēs: pāris sīkas sudraba saktiņas ar piekariem, daži saules gredzeni ar dzintaru, kāda sudraba un dzintara kakla rota. Šeit der atnākt ikvienam mūsu trimdas sudrabkalim un daiļamatniekam, lai apzinātos savu šīsdienas uzdevumu: latviskā māksla un daiļamatniecība dzimtenē tiek pamazām iznīcināta, mums brīvajā pasaulē esošiem ir jācenšas tā saglabāt senajā daiļumā. To pašu atgādina arī izstādē redzamie ādas izstrādājumi — kabatas portfelis ar Rīgas skatu un maciņš — ar Siguldas pili. Tomēr mēs zinām, ka dzimtenē ir vēl spējīgi mākslinieki un daiļamatnieki: vai tie būtu paguruši zem krievu lāča ķepas spiediena? Liekas gan, ka šajā nabadzībā izpaužas padomju kolonizācijas politika, tāpat kā aizliegumā svinēt Jāņus. Iznīcināt visu, kas ir īpatnēji latvisks, visu nonivelēt un nolīdzināt vienādi pelēku.

Latvijā ražoti radio aparāti Dzintars, Spīdola un Ausma; pēdējais diezgan gaumīgs un glīts.

(Nobeigums 8 lpp.).

...TAKU PIEVILCĪBA

...VIEŠIEM VĒL MAZ PAZĪSTAMA IZPRIECA

... cauri kalnu lieliskumam, lai atgrieztos savās telšu mājās vēlu pievakarē.

Pat bez jāšanas pieredzes tur var atrast taku jājienus, ko pat katrs iesācējs uzņems ar baudu. Lielāko daļu dienas jājienu kalnā augšup un lejup izdara soļos, šķērsojot strautus un metot līkumus pāri ganībām. Jau otrā dienā pat amatieris grib izbaudīt īsu auļošanas prieku.

Nav jābaidās no apmaldīšanās vai kā tiktu pamests savam liktenim. Jūsu zirgs vēlas būt kopā ar citiem zirgiem un pieradis cieši tiem sekot. Ja jūs sagrābj bailes, jājot lejā no kalna, tad tikai pieveriet acis.

Ir grūti pasacīt, kas taku jājienos ir labākā daļa. Vai tas ir jājiens caur neiedomājami skaistām dabas ainavām ar kalniem, kuru galotnes paceļas augstu virs jums? Vai nometnes prieki paši par sevi? Vai lieliskā barība, ko jūs ēdiet no šķīvjiem, kas jābalansē uz ceļiem, vai dziesmas pie ugunskura naktī, vai noslēgtās draudzības?

Protams, uz visiem laikiem piepeši sajusta koku deguma smaka aizvedīs jūsu prātu atpakaļ pie Kanadas Klinšu kalnu taku jātnieku zelta dienām.

KAS IR SIRDS?

Ārsts: Cilvēka sirds ir bumbierveidīgs organs apmēram dūres lielumā.

Botaniķis: Sirds — tas ir nenoteikts apzīmējums. Lieta grozās vai nu ap „Asaraino sirdi", Dicentra jeb Diolytra spectabilis, magoņziežu dzimtas augu, Ziemeļķīnā, vai arī ap „Sirdspuķīti", Parnassis palustris, kas bieži sastopama purvainās vietās.

Mūziķis: Sirds ir Pfitznera 1931. g. sarakstītā mūzikas drāma.

Libretists: Sirds ir visu „grāvēju" neatņemama sastāvdaļa.

Kāršu spēlmanis: Ak, sirds — tā ir spēļu kārte, kas vērtībā seko aiz krusta un pīka.

Sakņu tirgotājs: Par sirdi sauc pašas maigākās iekšējās salātu lapiņas, uz kurām namamātes it sevišķi kāras.

Inženieris: Ar vārdu „sirds", piem., apzīmē to mazo pārmiju daliņu, kur sliedes ķīļveidīgi savienojas.

Mīlētājs smaida par visiem: Sirds? To taču zina katrs, — tas ir mīlas mūžīgais simbols. Vai tad jūs vēl nekad neesat pazaudējis sirdi?

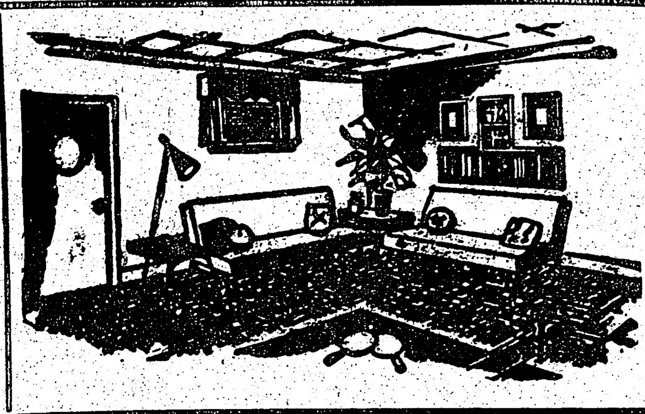

GRĪDU — GRIESTU — SIENU

TILES

LINOLEJI — TEPIĶI — KRĀSAS

Bezmaksas piegāde un aprēķini. Informācija latviešu valodā.

ASPHALT SERVICES LTD.,
702 WESTON RD.
RO 9-4734 TORONTO RO 9-4154

NOTARS

OSKARS PERRO

pieņem klientus katrā laikā, iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto.

Apkuru un ūdensvadu speciālists

Adolfs LAGŪNS

Tel. LE 1-6583, Toronto.

HAMILTONĀ

O. ANDERSONA pārtikas preču veikalā, 26 MARKET St., dabūjami atsevišķi LATVIJAS AMERIKĀ numuri.

DAŽĀDAS KRĀSU FILMAS

ATTĪSTĪŠANAI UN KOPĒŠANAI.

ĀTRA UN PIRMKLASĪGA APDARE DAŽĀDOS LIELUMOS.

PIEŅEM:

DV. GRĀMATNICA, 123 HURON ST., TORONTO 2-B,

Darba laiks no pl. 9—6, sestdienās no pl. 9—1 dienā.

WASAGA BEACH — ROSEBUD COTTAGES

LATVIEŠU PASĀKUMS ATVERTS VASARNIEKIEM

2 un 3 istabu kabīnes un atsevišķas istabas izīrējam nedēļu nogalēm un nedēļām. Ēdienu pašgatavošana. Lieliska atpūtas vieta: peldēšanās - makšķerēšana. Reģistrējieties laikus jūsu atvaļinājumam! ★ Brīva laivu lietošana. ★ Ielūdz J. BAJĀRS — ROSEBUD COTTAGES, Moseley Street (tuvu FINA benzīna stacijai).

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS & NOTĀRS
133 RICHMOND ST., W.,
TORONTO 1, ONTARIO.

Atvaļinājumā no 29 jūlija līdz 13. augustam.

EM 6-8996 (darbā).
RO 6-8354 (mājā).

MĀKSLAS SALONS
CREST FLORISTS
567 Mt. Pleasant Rd. — blakus Crest teātrim, Toronto.

Piedāvā:

• Visskaistākos un vissvaigākos ziedus — grieztus, ziedu sakārtojumus un tropiskus stādus. Pasūtinājumus pieņem pa tālruni

HU 7-0491.

Pāri ziediem lielā izvēlē LATVJU GLEZNOTĀJU ORIĢINĀLDARBI nesaistošai apskatei un iegādei pēc vēlēšanās

Kur pēkšņi izgalsa tavas skumjas?
Kas tevi iepriecināja?
Es ziedu uzlūkoju . . .

SVEICIET AR ZIEDIEM!

802 Bathurst ielā, pie Bloor ielas,
tel.: LE 3-3884, Toronto.

KANADAS DAIĻAMATNIEKU SAVIENĪBAS SALONS.

LOTUS

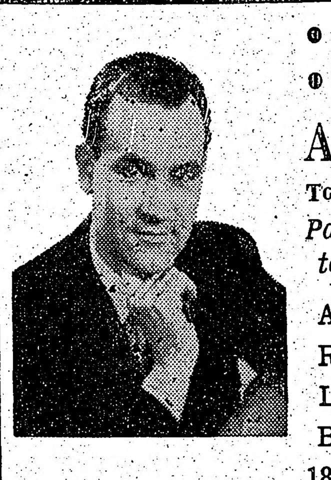

• Nekustamu īpašumu aģentūra.
• Reģistrēts obligāciju birojs.

Alfrēds STIKUTS

Toronto Real Estate Board biedrs.

Pakalpojam visā Metro Toronto pilsētā un tās apkārtnē.

Alberts UZĀNS HO 5-2892
Ralph LUCCETTA RU 7-9947
Lita STIKUTS HU 1-7103
BIROJS HU 1-0431
189 Balliol St., Toronto 7.

J. KREIĻA
FOTO STUDIJA

izdara uzņēmumus iekš- un ārpus studijas, izgatavo bildes pasēm, apliecībām, kā arī pārfotografē un palielina dokumentus un bildes. Amatieru filmas attīsta un kopē. Uzņēmumus lūdz iepriekš pieteikt.

HO 6-3800, 445 Pape Ave.

ARĪ ATVAĻINĀJUMA LAIKĀ
IR PATĪKAMI PAKLAUSĪTIES

LATVIAN MUSIC

EP 45 SKAŅU PLATES

Maksā $1.60 gabalā.

IZLASIET ŠO PIEDĀVĀJUMU:

EP
SONATA IN E MINOR
Part I Largo Allegro
SONATA IN E MINOR
Part II Largo Allegro
Atis Teichmanis, violoncello
Fritz Neumeyer, harpsichord

EP 02
JAUTRAIS PĀRIS
ALSUNGAS POLKA
Kokļu ansamblis
RITENĪTIS, SUDMALIŅAS
Stīgu orķestris
MAZĀ SERENĀDE
Jāzeps Mediņš
E. Bertovskis, čello
V. Cīrule, klavieres
MENUETS, Jānis Ivanovs
I. Dālmanis, vijole
H. Birznieks, vijole
B. Tiltiņš, alts
E. Bertovskis, čello

EP 03
CĪRULĪTI, MAZPUTNIŅI
BITĪT' SĒRSTI AICINĀJA
RIKŠIEM BĒRĪTI ES PALAIDU
SEŠI MAZI BUNDZINIEKI
ar orķestri
KUR TU AUGI, DAIĻA MEITA
ar A. Ludiņu, soprāns,
Arturs Vanags, tenors

EP 04
ZELTĪTĀS LAPAS
E. Melngailis
SPĀNIEŠU ROMANCE
E. Dārziņš
A. Viļumanis, baritons
MĒNESS STARUS STĪGO
Jāzeps Vītols
2 tautas dziesmas:
LAIVĀ GĀJU ŠŪPOTIES
ES IZGĀJU OŠU BIRZI
E. Volšteine, soprāns

EP 05
PĻĀVĒJA DIENDUSA
A. Kalniņš
3 tautas dziesmas:
ĀVU, ĀVU BALTAS KĀJAS
SIDRABIŅA UPI BRIDU
TAUTIEŠAM ROKU DEVU
E. Pakule, soprāns
PUIŠI JĀJA PIEGUĻĀ
RINDĀM AUGA OZOLIŅI
CAUR SIDRABA BIRZI GĀJU
A. Ludiņa, soprāns

EP 06
ŠŪPUĻDZIEMAS P. Jurjāns
BĀRENĪTES SLAVINĀŠANA
E. Melngailis
LOKAITIESI, MEŽU GALI
E. Melngailis
LĪGO DZIESMA A. Jurjāns
Jaukts koris
Teodors Kalniņš, dir

EP 07
VISI CIEMA SUŅI RĒJA
Dir. J. Dūmiņš
CEKULAINA ZĪLE DZIED
TUMŠA NAKTE, ZAĻA ZĀLE
Dir. H. Mednis
MEITENĪTE, MELNACĪTE
RĪGA DIMD
KALNI UN LEJAS
Dir. T. Kalniņš

EP 08
KUMELIŅI, KUMELIŅI
MUGURDANCIS
MAĢAIS DANCIS
Vīru kvartets
SUDMALIŅAS V. Stūresteps
I. Dālmanis, vijole,
V. Cīrule, klaviers
LAUKU POLKA Jāzeps Mediņš
Orķestris

EP 09
SLIŅKIS GĀJA LŪKOTIES
SEV SIEVAS
JAUTRĀ LĪGAVIŅA
JŪRIŅ' PRASA SMALKU TĪKLU
Tiroliešu — KAS TO LAI ZIN
Vācu — HEINRICHS UN LIZE
Meksikāņu — SOLIŅŠ
Vīru kvartets

EP 010
SĪKIE PIRKSTIŅI
E. Melngailis
A. Vanags, tenors
ES UZKĀPU KALNIŅĀ
A. VANAGS un V. Davidone
Orķestris
ROZĒM KAISU ISTABIŅU
V. Davidone un O. Blūmbergs
Orķestris
MEITIŅA MIĻĀ
V. Davidone un A. Vanags
Orķestris

EP 011
TŪDALIŅ — TAGADIŅ
A. Jurjāns
Simfoniskais orķestris
Dir. A. Jansons
KAMOLIŅDEJA
GAISMIŅA AUSA
Kokļu ansamblis

EP 012
DĀRGAKMEŅI — GEMS SUITE
J. Vītols
1. Ametists
2. Smaragds
3. Pērle
4. Rubins
5. Briljants
Simfoniskais orķestris
Dir. L. Vīgners

DV GRĀMATNĪCA,
123 Huron Street, Toronto 2-B, Ont.

DR. A. VANAGS
VETERINĀRĀRSTS

ROSEBANK ANIMAL HOSPITAL (apm. 100 m ziemeļos no Hw. 2). ROSEBANK RD., NORTH. R. R. 3 PICKERING, ONT. Tel. TEmple 9-1822.

Jābrauc pa Hw. 401. līdz Sheppard Ave., pēc tam pa Hw. 2. apm. 1 jūdzi uz austrumiem līdz Rosebank Rd., N.

LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
CALLA
727 Danforth Ave., Toronto.
HO 6-9911.

BAGĀTĪGAS ZIEDU VELTES UN ZIEDU SAKĀRTOJUMI KATRAM GADĪJUMAM. ZAĻUMU UN TROPISKIE STĀDI.

TAUTISKIE IZSTRĀDĀJUMI.

PIEGĀDE MĀJĀS.

IZDARU
APMETUMA DARBUS,
kā arī
apmainu koka kāpnes pret cementa kāpnēm pusstundas laikā.

Zvanīt katrā laikā
RO 6-3026, Toronto

MEKLĒ
VECĀKU SIEVIETI
uzskatīt mazu bērnu 6—7 stundas dienā — dāņu ģimenē.

Zvanīt OX 4-9014, Toronto.

High Parka rajonā
IZDODAMS

dzīvoklis — 1 istaba, virtuve un neapsildīta slēgta veranda. Atsevišķa ieeja. Vēlams bezbērnu pāris vai vieninieks - ce.

Zvanīt LE 5-8892, Toronto, no plkst. 6—10 vakarā.

ZIGFRIDS ART POTTERY
ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS
KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS

1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-8183
viena tramvaja pietura rietumos no Lansdowne.

Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠĶĀS MĀKSLAS IZSTRĀDĀJUMUS.

• Turpat dabūjami BILŽU LOGĀTI. •

A. EGLĪTIS—
RADIO un TELEVĪZIJAS veikals - darbnīca

Ierīko TV antenas. Atvērts līdz pl. 8 v., sestdienās līdz pl. 6 v.

• IZĪRĒ TV par $8,- MĒNESĪ. •

161A Roncesvalles Ave., Toronto. Tel LE 7-1401

Abonentu ievērībai Zviedrijā

Latvijas Amerikā abonēšanas maksu lūdzam kārtot ar

DV STOKHOLMAS NODAĻU.
BOX 220, STOCKHOLM.

AIZRĀDĪJUMS

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA

turpmāk būs atvērta ceturtdienās no plkst. 9—8 vakarā.
Pārējās dienās no plkst. 9—6 vakarā.

Sestdienās, līdz jūlija mēneša beigām, no pl. 9—3 vak.

Šinī pašā laikā ir iespējams nokārtot arī abonēšanas maksas un citus maksājumus.

Apgāds Latvija Amerikā.

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792.

REALTOR

BĒRZIŅŠ
Realty Limited

REAL ESTATE
INSURANCE
MORTGAGE BROKERS
NOTARY PUBLIC

Nekustami īpašumi pārdošanā: mājas, veikali, farmas, apbūves gabali u. c.

Apdrošināšana — apdrošina auto, mājas, mēbeles, zādzības, nelaimes, slimības u. c.

Obligācijas — obligāciju un aizdevumu sagāde u. c.

Notārs — līgumi, tulkojumi, notāriāli apstiprinājumi u. c.

LE. 4-8447
316 Harboard St.,
Toronto

VALUPE

Zeltkalis A. ĶIVLENIEKS

Gatavo un labo visu, kam sakars ar rotām.
19 Pretoria Ave., Toronto 6, Ont.
HO 3-1008.
PIEPRASIET KATALOGU.

JAUNIZNĀKUŠĀS GRĀMATAS

Klāra Zāle — MĒNESS KOKLE, dzejoļi	$2.80
Velta Sniķere — NEMITAS MINAMAIS, dzejoļi	$2.80
CHESS PSYCHOLOGIST TAHL — (angliski) — šacha grāmata	$3.20

SAGATAVOŠANĀ

Ed. Freimanis — DAIGĀS ROTAĻAS, noveles un stāsti	$3.20
Tahl-Botviņņik — MATCH I / II ā	$1.00
Dr. D. Bīskaps — DZĪVES VĒJOS, atmiņu stāsti (apm. 500 lpp.)	

ALF. KALNĀJA APGĀDS

719 W. WILLOW ST., CHICAGO, ILL., USA.

SWISS CANADIAN MEAT & SAUSAGE VEIKALS,
1622 un 1148 Bloor St., W., Toronto.

Piedāvā jums visāda veida gaļas izstrādājumus, kā žāvētu gaļu, dažādu šķirņu desas, uzkožamos, delikateses. Tāpat liela saldumu izvēle. Laipna apkalpošana. Runājam vāciski.

LATVIJAS AMERIKĀ

MODERNĀ
SPIESTUVE
TORONTO

PIEŅEM VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBU PASŪTINĀJUMUS:

• LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES,
• VIZĪTKARTES,
• DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM,
• KONCERTU PROGRAMMAS,
• SARĪKOJUMU BIĻETES,
• PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS,
• GRĀMATAS un ŽURNĀLUS,
• VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES u. c.

PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM:

LA BIROJĀ, 123 HURON IELĀ, TORONTO, 2-B, ONT., CANADA. TEL.: EM 8-0792.

• *Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.*

DODOTIES ATVAĻINĀJUMĀ,
apskatieties
DV GRĀMATNĪCĀ
pēc
LABAS GRĀMATAS

A. Dziļuma — NOKALTIS ZARS — romāns	$3.20
K. Ķezbera — MAINAS HERCOGISTE — romāns	$3.60
J. Ziemeļnieka — KOPOTI STĀSTI	$4.50
T. Zeltiņa — DRUPU REPUBLIKA — romāns	$5.20
KALEVALA — Somu tautas eps	$8.40
V. Toma — MŪŽĪGĀ SPĒLE — dzejas	$2.95
Māc. A. Ozols STĀSTI PAR JĒZU	0.90
Māc. A. Ozols TICĪBAS MĀCĪBA, 3.—4. kl.	1.50
Aspazijas autobiografija ZILA DEBESS ZELTA MĀKOŅI	$6.80
J. Ezergailis — ANDRIEVS NIEDRA	$4.80
L. Pērļupe — ZAĻOJOŠAIS ZARS — romāns	$3.60
T. Vesoss MELNIE ZIRGI — romāns	$3.60
K. Zariņš — KAUGURIEŠI — romāns	$4.00
MAZAIS KATECHISMS	$0.50
Anšl. Eglīts — MALACHITA DIEVS, romāns	$4.50
A. Simsone — ATMIŅAS, atmiņas	$4.00
Klāra Zāle — MĒNESS KOKLE — dzejoļi	$2.80
Velta Sniķere — NEMITAS MINAMAIS — dzejoļi	$2.80
TEODORS REITERS UN VIŅA KORI — J. Rudzīša redakcijā	$6.00
Prof. P. Jurēvičs — KULTŪRAS SEJAS — esejas	$5.75
S. Lazdiņš — SADEGUŠIE SPĀRNI — romāns	$3.60
H. Kreicers — CEĻI UN GĀJĒJI — atmiņas	$5.50

123 Huron Street, Toronto 2-B, Ontario.

H. Rosar
FUNERAL DIRECTOR

APBEDĪŠANAS BIROJS,

467 Sherbourne St.,
Toronto.
Tel. WA 4-1408.

★

Rūpīga un smalkjūtīga apbedīšanas ceremoniju izkārtošana.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ,
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss ....

Adrese: ....

Pievienoju Money Order!, čeku vai skaidrā naudā $ ....

.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai (Nevajadzīgo svītrot).

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $ 1.50 par 1 mēn., $ 4.50 par 3 mēn., $ 8.50 par 6 mēn., $ 16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanagi, 123 Huron St. Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lācī, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

A. E. LE PAGE
LIMITED REALTORS
MEMBER TORONTO REAL ESTATE BOARD
Pārstāvis Konst. KĀRKLIŅŠ
982 DANFORTH AVE., TORONTO.
Biroja: HO 5-7527. Mājās: HO 6-5024.

ĪPAŠUMI UN VEIKALI VISOS PILSĒTAS RAJONOS.

DANFORTH - CARLAW: 6 istabu dubultķieģeļu māja, jauna eļļas apkure, moderna virtuve, vannas istaba, iebraucamais ceļš un garāža. Īpašums labi uztūrēts. Cena $11.500.-, iemaksa $1.500.-. Mēneša maksājums $85.-.

O'CONNOR - PAPE: 6 istabu dubultķieģeļu māja ar divām virtuvēm un divām vannas istabām, jauna eļļas apkure, iebraucamais ceļš un garāža.

AR $1.200 IEMAKSU — Gerrard - Woodbine — 7 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja ar eļļas apkuri, 2 modernas virtuves, 2 vannas istabas.

Sagādājam iztrūkstošo naudu iemaksām par zemiem procentiem.

‚MĒS VĒLAMIES MIERU BET MĒS NEPIEKĀPSIMIES,' SAKA KENEDIJS

JAUNI MILJARDI AIZSARDZĪBAS BUDŽETAM

Sav. Valstis pastiprinās bruņošanos, palielinās armiju — un nelieksies.

Vašingtonā. Atstājot durvis pavērtas sarunām ar Padomju Savienību, prezidents Kenedijs savā 25. jūlija runā brīdināja amerikāņu tautu, ka tai stāv priekšā grūtas dienas, bet, ka grūtības nepieciešamas pasaules miera nosargāšanai.

Radiofonā un televīzijā pārraidītā runā prezidents paveštija, ka Sav. Valstis kāpinās bruņošanos un palielinās zem ieročiem esošo vīru skaitu armijā par 125.000, aviācijā par 63.000 un kara flotē par 29.000. Iesaucamo skaits tiks divkāršots, vēlāk, varbūt, pat triskāršots. Aizsardzības budžetam piešķirts vairāk kā tris miljardi dolaru. Zināms skaits lidmašīnu un kaŗa kuģu, ko militārā vadība bija nolēmusi laist „atpūtā", tiks paturēti aktīvā dienestā. Nākamo mēnešu laikā tiks strauji kāpināta bruņošanās konvencionālo ieroču laukā, tāpat tiks pastiprināti Sav. Valstu spēki Rietumeiropā un citur, kur vien pastāv Padomju Savienības agresijas draudi. To pašu darīt prezidents mudināja arī savus sabiedrotos, aizrādot, ka brīvās pasaules kopības priekšā Chruščevs būs spiests nopietni apdomāties par saviem soļiem, kas tik bieži vedusi jauna pasaules kaŗa virzienā.

Bez Sav. Valstu bruņošanās pastiprināšanas otrs prezidenta runas smaguma punkts bija Berlīnes jautājums. Prezidents lika nepārprotami saprast, ka sabiedrotie no savām tiesībām agrākās Vācijas galvaspilsētā neatkāpsies un Rietumberlīni neatstās. Tas nebūt nenozīmē, ka par šo problēmu nevarētu runāt. „Bet," sacīja prezidents, „mēs nevaram runāt ar tādiem, kas saka, kas ir mans, tas ir mans, bet, kas ir tavs, tas ir diskutējams." Vēlāk prezidents uzsvēra, ka nenormāls nav vis fakts, ka Rietumberlīne ir brīva, 110 jūdžu aiz dzelzs priekškara, bet, ka nenormāla ir visa pašreizējā Vācijas situācija.

Visā Rietumeiropā prezidenta runa uzņemta ar vislielāko sajūsmu. Vispirms tādēļ, ka prezidents atkārtoti nodeklarējis Sav. Valstu nelokāmo nostāju Berlīnes jautājumā, otrkārt, ka amerikāņi pastiprinās bruņošanos, un, treškārt, ka arī visas nelokamības priekšā Vašingtona vēl vienmēr atstājusi durvis vaļā tālākām sarunām ar Padomju Savienību saspīlējuma mazināšanai un pasaules miera nodrošināšanai.

KAD NOSKATĪŠANĀS NELĪDZ

LAIKĀ, KAD PADOMJU SAVIENĪBA LIKA RIETUMIEM DOMĀT, KA NODARBOJAS VIENĪGI AR MODERNO RAĶEŠU BŪVNIECĪBU, TĀ IZVEIDOJUSI KOLOSĀLU GAISA FLOTI

Vašingtonā. Lai cik nepatīkami tas būtu, Sav. Valstu militāriem plānotājiem atkārtoti nācies atzīt, ka krievi tos atkal apveduši ap stūri. Un, proti, nesenajā padomju aviācijas skatē Maskavā, Chruščevam stāvot plecu pie pleca ar kosmonautu Gagarinu, Padomju Savienība nodemonstrēja Rietumiem vēl nepazīstamus lidmašīnu tipus, kas vairākos gadījumos izrādījās ne tikai līdzīgi, bet pat pārāki par Sav. Valstu rīcībā esošiem.

Kopš raķešsacensības sākuma pad. propagandisti cilvēku vadīto gaisa floti pieminēja tikai ļoti retos gadījumos, kas Rietumiem lika domāt, ka krievi patiesi koncentrējas vienīgi uz raķešbūvi, resp. starpkontinentālu kaŗu. Nevērojot vairāku gaisu galvu, kā, piemēram, aviācijas štāba priekšnieka ģen. Lemeja, brīdinājumus, arī Sav. Valstis sāka koncentrēties gandrīz vienīgi raķešlaukā, palēninot un vairākos gadījumos pat pilnīgi apstādinot modernāku un ātrāku cilvēka vadītu lidmašīnu būvēšanu un plānošanu.

Mēģinājums noskatīties no Padomju Savienības un, galvenais, sekošana tās raķešpropagandai, Sav. Valstīm var dārgi maksāt. Kaut gan liels skaits Sav. Valstu militāro lietpratēju vēl vienmēr pārliecināti uzsveŗ, ka amerikāņu aviācija daudz pārāka par krievu, šodien vienmēr var atrast tikpat daudz un tikpat kvalificētu lietpratēju, kas absolūto Sav. Valstu gaisa pārākumu sākuši nopietni apstrīdēt un mudina vislielākā steigā modernizēties un paplašināties.

Maskavas aviācijas skate Rietumiem bija ļoti nepatīkams pārsteigums; ir viena lieta, ja krievi tikai stāsta un runā par visādiem jaunumiem, kas glabājas viņu militārā arsenālā. Un ir atkal gluži pavisam cita lieta, ja šo vārdu neapstrīdamība parādās darbos, kā tas notika Maskavas skatē. Ja aviācijas svētkiem vēl pieskaita klāt faktu, ka Chruščevs pēkšņi paaugstinājis Padomju Savienības bruņošanās budžetu un Izvestijas apgalvojumus, ka krieviem ir lielākā atomzemūdeņu flote pasaulē, tad ar to pat miera cerību idilles pārņemtiem Rietumiem pietiek, lai sāktu nopietni gatavoties jaunai bruņošanās sacensībai, ko Padomju Savienība, kā redzams, jau sākusi un ņem ļoti nopietni.

KUBAS BANDĪTS NOLAUPA AMERIKĀŅU PASAŽIERLIDMAŠĪNU

KASTRO ATBRĪVO NOLAUPĪTĀS LIDMAŠĪNAS PASAŽIERUS UN APKALPES LOCEKĻUS, BET LIDAPARĀTU NEATDOD.

Miami. Šī gada 24. jūlijā, ceļā no Miami uz Tampu, kāds Kubas bandīts piespieda kādas amerikāņu pasažieŗlidmašīnas pilotu mainīt kursu uz Havanu, Kubā, kur lidmašīna bez tālākiem starpgadījumiem arī nosēdās. Ministru prezidents Kastro internētos pasažieŗus, skaitā 33, un piecus apkalpes locekļus pēc divām dienām atbrīvoja, bet lidmašīnu paturēja. Savā laikā, kā zināms, Ņujorkā tika aizturētas vairākas Kubas pasažieŗlidmašīnas kā drošība pret kādas Floridas reklāmaģentūras prasību par nesamaksātiem Kubas parādiem. Kastro pēc tam paziņoja, ka aizturēs katru nolaupītu amerikāņu lidmašīnu, kas sasniegs Kubu.

Lai gan incidents, pats par sevi, nav nekāds nopietnais, nedz arī neparastais — augšminētā veidā, piemēram, no Kastro režīma bēgošie Kubas pavalstnieki bieži vien sasniedz brīvību Sav. Valstīs — tam var būt tālejošas sekas, nepatīkamas ministru prezidentam Kastro. Un, proti, Floridas demokratu senātors Holands izteicās, ka „tagad radusies situācija, uz kādu mēs tik ilgi esam gaidījuši". Lidmašīnas nolaupīšana ir visnepārprotamākais pirātisms, un par to Kastro noteikti jāsoda."

Līdzīgi domā arī Jaunhampšīras republikāņu senātors Bridžes, kas pieprasīja nekavējošu ultimātu Kubai, beigās vēl aizrādot, ka ne tikai kā pieprasāma aizturētās lidmašīnas atdošana, bet, ja Kastro ar to kavētos, mūsu pienākums būtu vienkārši iet un to paņemt atpakaļ pašiem."

Ņujorkā Federālais izmeklēšanas birojs atklāja, ka Kastro algotņi plānojuši vēl piecu citu lidmašīnu nolaupīšanu, bet, ka jau laikus sperti visi nepieciešamie soļi tā aizkavēšanai.

KAD VARĒSIM NEDĒĻU NOGALES PAVADĪT UZ MĒNESS?

DOMA PAR CEĻOJUMIEM PASAULES TELPĀ KĻŪST REĀLĀKA

Kad nu beidzot š. g. 19. jūlijā, neizdevīgo laika apstākļu dēļ atliekot uz veselu dienu un nokavējoties par 2 stundām, no zemes atraujas otrs ASV lidķermenis, nesdams cilvēku pretim izplatījumam un ar to iezīmē trešo gadījumu cilvēces vēsturē, kur cilvēks pats ielaužas pasaules telpā, uzreiz malu malās mostas gan acumirklīgas ziņkāres, gan dziļāku pārdomu izraisīts jautājums, vai vēl tālu brīdis, kad, sacīsim, nedēļas nogalēs varēsim traukties uz mēnesi aplūkot pasakainās krāteŗu ainavas? Atbilde: ne pārāk tālu, bet arī ne tik tuvu, lai jau šodien varētu pasūtināt sev vietu „mēneskuģī", jo pirmais lidojums uz šo zemes pavadoni varbūt varēs īstenoties tikai pēc 10 gadiem. Bet kā tad ar šo ASV otro cilvēka izlidināšanu izplatījumā?

Līdzīgi pirmajam ASV mēģinājumam ar lidķermeni „Freedom 7", arī šoreiz „Brīvības zvans 7" (Liberty Bell 7) cilvēku uznes gan augstu gaisos ap 184 km no zemes, bet orbītā vēl arvienu neievirzas un, apliecot raksturīgo parabolu, nokrīt jūŗā, noapaļoti, 500 km no izlidināšanas vietas. Nē, ne mēnesi, ne Venēru, ne Marsu šoreiz vēl nav ko domāt aizsniegt, nerunājot nemaz par citām saulēm. Lidot starpzvaigžņu telpā ar šai lidojumā sasniegto ātrumu — tikai nedaudz vairāk par 8000 km stundā, necik tālu netiktu pat visā lidotāja mūžā. Bet tuvākā zvaigzne tikai 5 gaismas gadu attālumā, kā ar to? Jā gan, 5 gaismas gadi liekas ar roku aizsniedzams attālums, bet tikai pirmā mirklī. Tiklīdz atceramies, ka gaisma skrien ar ātrumu 300.000 km sekundē un ka „gaismas gads", kilometros izteikts, rakstāms ar 12 nullēm aiz 9,46, arī šo „mirdzošo punktiņu" debesu jumā varam aplūkot tikai no tālienes.

Kā tagad noskaidrojies, pateicoties starptautiskās gaiskuģniecības savienības (Federation Aeronautique Internationale, Paris) aptaujai, kuŗai piesakāmi visi jauninājumi lidķermeņu iekārtā un izlidinājumu sasniegumos, PS izlidinātais „Vostok" ar Gagarinu kabīnē, no zemes atravies š. g. 12. aprīlī no Baikomuras pie Arala ezera, 47° N 65° E. Sasniedzot 325 km lielu augstumu, „Vostok" 108 minūšu lidojumā apliecis pilnu orbitu un nokritis Saratovas apgabalā pie Smeļkovas sādžas. Šis lidķermenis šveris 4.725 kg un to gaisā izmetusi pirmās pakāpes raķete ar sešiem motoriem, pie kam lidošanas ātrums ap 25.000 km stundā.

ASV pirmā cilvēka izlidojumā pasaules telpā ar Šepardu slēgtā kapsulā „Brīvība 7", izlidojot no Cape Canaveral, paliek gaisā tikai 15 minūtes un tikai 4 minūtes lidotājs patiesi lido pasaules telpā. Neskatoties uz to, novērojumi un atziņas, ko šis izlidinājums devis, paveŗ tālākas iespējas telpas iekaŗošanā. Šepards paceļas gaisā 187 km augstumā un nokrīt jūŗā 483 km no krasta. Lidķermeņa „Brīvība 7" svars tikai 1.021,5 kg, tā tad 4 reizes vieglāks par PS „milzeni" un sasniegtais ātrums 8.256 km stundā arī nav nekāds lielais, tomēr ar to pilnīgi pietiek, lai noskaidrotu nepieciešamos priekšnoteikumus tālākiem mēģinājumiem, pie tam neradot pārliecīgas briesmas cilvēka dzīvībai.

Otrā ASV cilvēka izlidinājumā ar gaisa spēku kapteini Virgilu Ivanu Grissomu kapsulā paredzēts noskaidrot tālāk, cik ilgi cilvēks spēj izturēt bezsvara stāvoklī, cik labi spēj saskatīt un pazīt zemes virsas apveidus, kas vēlākā izplatījuma kuģniecībā ļoti svarīgi, lidķermenim nolaižoties, kā arī pārbaudīt palēninājuma raķetes un dažas citas ierīces. Lidotāja Grissoma elpas ātrumu un dziļumu, sirds pukstus, temperatūru un asinsspiediena maiņas atzīmē īpaši instrumenti un šos nolasījumus tālāk pēta fiziologi un ārsti. Kā zināms, Šepardam savā „gaisa kuģī" nācies izpildīt veselus 110 uzdevumus, sakarā ar ko tam nepalicis laika vērošanai, pie tam uz zemi tam nācies lūkoties caur diviem nelieliem lodziņiem. Grissomam, turpretī, ierīkots viens, bet ievērojami lielāks logs, pie kam tam nav tik daudz uzdevumu, kā iepr. astronautam.

SPORTS

TORONTO LATVIEŠI UZVAR IGAUŅUS TENISĀ 6:5

22. un 23. jūlijā Toronto latvieši sacentās tenisā ar vietējiem igauņiem un guva 6:5 p. uzvaru.

Sacensību smagumu uz saviem pleciem iznesa Čākurs, kas uzvarēja visās savās spēlēs, un L. Šlubere, kas vienspēlē pieveica Kaar ar 6:4, 6:0 un pārī ar J. Čākuru sagādāja pārsteigumu, pieveicot Kaar un Elkenu 2:6, 7:5, 8:6.

Pārējie rezultāti — vīriešu vienspēlēs: J. Čākurs — M. Sepp's 6:4 un otrā setā M. Sepp's uzdeva. A. Mackars — Elken's 2:6, 4:6. A. Jēkabsons — Roost's 7:5, 5:7, 2:6. R. Ceinovskis — U. Sepp's 6:3, 2:6, 6:4. E. Mikazans — N. Küttis 3:6, 2:6. I. Daņilovs — E. Sepp's 6:2, 6:4.

Vīriešu dubultspēlē: Čākurs - Daņilovs pret Lilloja - Priske 6:1, 0:6, 6:2. Mackars - Mikazans pret Elken's - Kütis 0:6, 3:6. Teteris - Ceinovskis pret U. Sepp's - M. Sepp's 4:6, 4:6.

ATGĀDINĀJUMS ŠACHISTIEM

Latviešu šachistiem šogad ir reta izdevība piedalīties Amerikas atklātajā šacha meistarībā, no 14. līdz 26. augustam, Sheraton - Palace viesnīcā, San Francisco. Turnīrā var piedalīties Amerikas Šacha Savienības (U.S.C.F.) locekļi un arī visi tie, kas savienībā vēlas iestāties. Meistarība risināsies 12 kārtās, pēc Šveices sistēmas. Godalgām paredzēti $3.000,- ASV šacha savienības locekļiem dalības maksa $20,-, pārējiem vēl plus $5,- — Savienības biedra nauda.

Atklātā meistarība San Francisco notiek pirmo reizi. Rīkotāji sagaida apm 200 līdz 300 dalībnieku, to starpā daudzus latviešus. Pieteikšanās sacensību vietā svētdien, 13. augustā, no pl. 2.00 pēcpusdienā, vai arī 14. augustā — līdz plkst. 1:00 pēc p.

Turnīra laikā, 26. augustā paredzēts arī gadskārtējais Ziemeļkalifornijas — Dienvidkalifornijas latviešu komandu mačs.

ANGLIJĀ
lūdzam mūsu abonentus abonēšanas maksas kārtot
D.V.F. GRAMATNICA,
72 QUEENSBOROUGH, TERRACE,
LONDON, W., 2.
Tel. BAYwater 1652.
Turpat pieņem arī sludinājumus, kā arī dabūjami BEZMAKSAS PARAUGEKSEMPLĀRI.

Milda's FLOWERS
Piedāvā:
- Skaistākos grieztos ziedus dažādām vajadzībām.
- Podu puķes un tropiskos stādus.
- Keramiku, ādas un sudraba izstrādājumus. audumus.

765 THE QUEENSWAY — ETOBICOKE, ONT.
Tel. CL 5-7233.
Ērta parkošana. Piegādā mājās katrā laikā Toronto pilsētā.
MILDA un MĀRTIŅŠ BĒRTULSONI.

APVIENOTO NĀCIJU ĢENERĀLSEKRETĀRS TUNISIJĀ

ĻOTI IESPĒJAMS, KA HAMMERŠILDS APMEKLĒ ARĪ FRANCIJAS UN TUNISIJAS KONFLIKTA CĒLONI — BIZERTU

Tunisā. Kamēr kaŗa darbība, paklausot Apvienoto Nāciju drošības padomes rīkojumam, pagaidām pārtraukta, nav nekādu garantiju, ka tā neatsāksies. Tāpat nav nekādu garantiju, ka Tunisijai un Francijai Bizertes flotes bazes jautājumu izdosies atrisināt miera ceļā.

Sekojot Tunisijas prezidenta Burgibas aicinājumam, šī gada 24. jūlijā Tunisā ieradās Apvienoto Nāciju ģenerālsekretārs Hammeršilds un nekavējoties uzsāka sarunas ar prezidentu. Acumirklī vēl nav zināms, vai Hammeršilds apmeklēs arī Bizertu, kas pašreiz vēl vienmēr atrodas franču bruņoto spēku pārziņā. Kamēr Francijas ārlietu ministrijas pārstāvji izteicās, ka Hammeršilda brauciens uz Bizertu būtu vēlams, prezidents vēlāk žurnālistiem paskaidroja, ka tam nebūtu nekādas nozīmes, jo pēc Port Saidā pieredzētā (Suecas kanāļa konflikta dienās) ģenerālsekretāram ļoti labi zināms, kā rīkojas franču izplētņu lēcēji kādā okupētā territorijā.

Hammeršilda ierašanās Tunisijā situāciju nav mainījusi. Franči pastiprina savus spēkus flotes bazē — pievedot dažāda tipa kaŗa kuģus. Tāpat pastiprinātas vienības Bizertes pilsētā, kas, kā iekšpusē, tā arī no ārpuses, atrodas pilnīgā franču pārziņā un ielenkumā. Visi pievadceļi uz Bizertas pilsētu noslēgti. Tai pašā laikā bēgļu plūsmi no pilsētas franči nekavē.

Ar militāra konflikta atkārtošanos rēķinās ne tikai Francija, bet arī Tunisija. Arī tā mēģina koncentrēt savus vājos spēkus un prasa militāru palīdzību no ārpasaules — tankus, lidmašīnas, brīvprātīgos. Arabu līgas valstis šādu palīdzību jau apsolījušas. Lūdzot ārvalstis talkā pret frančiem Tunisijā, Burgiba uzsvēra, ka visvairāk nepieciešams aviācijas atbalsts. Ideāli būtu, ja palīgā atsūtītās lidmašīnas varētu operēt no lidlaukiem ārpus Tunisijas robežām. Visām tām valstīm, kuŗās vēl vienmēr atrodas franču militārās bazes, kā Marokā, Mauritanijā un citur, Burgiba ieteica sacelties pret frančiem, lai ar spiedienu dažādos punktos, palīdzētu padzīt frančus no Bizertas.

Ar labu Francija savu Tunisijas flotes bazi pagaidām vēl nedomā atstāt. Prezidents Burgiba apgalvo, ka tas visskaidrāk redzams no franču nosājas pret Apvienoto Nāciju drošības padomes rezolūciju, kas, pēc kaŗa darbības iesākšanās, pieprasīja nekavējošu pamieru un kā franču, tā tunisiešu spēku atvilkšanu uz izejas pozicijām. Kamēr pamiers patiesi arī tika panākts, franči uz savām izejas pozicijām, resp. atpakaļ uz flotes bazes territoriju, nav atvilkušies.

Par to Tunisija no jauna gatavojas žēloties drošības padomei.

MELI UZ SIENAS...

(Pārnesums no 6. lpp.)

Arī šajā nodaļā padomju rūpniecība nekā sevišķa neuzrāda. Vēl mazāk iespaidīgs ir automašīnu stends. Pat pie jaunām mašīnām novērojami jau tik daudz sīku defektu, ka viegli iedomāties, kāda izskatīsies Volga pēc pāris simts kilometriem. Mazie autobusi Latvija un Sprīdītis atgādina vācu ražojumus un ir samērā glīti. Tomēr nav domājams, ka krievu automašīnas iekaŗos britu tirgu.

Tāpat krievi novērtējuši par zemu britu tekstilrūpniecību, jo atļāvušies izstādīt ārkārtīgi zemas kvalitātes audumus. Sevišķi tas sakāms par vilnas audumiem, kas ir cieti un asi. Atkal duŗas acīs bezgaumība zīmējumos un krāsās. Daudz slavē krievu „kapronu", kas tomēr britu un amerikāņu nailonam līdzi netiek. Audumu nodaļā ļoti traucēja nevīžīgais un negaumīgais iekārtojums. Audumi pārkarināti pār vienkāršām aukliņām, krīt saspiestās krokās. Nekāda dekorējuma vai izdomas izveidojumā. Pat mazākā Londonas veikala skatulogs ir gaumīgāk un lietpratīgāk iekārtots. Šajā pašā sakarībā jāpiemin padomju modes skate, kas notiek ik dienas vairākos seansos. Tērpus demonstrē 7 meitenes, glītas, labi noaugušas un piemīlīgas. Tām arī domāti publikas aplausi, kad tās vienu pēc otra demonstrē 140 Maskavas modes sasniegumus. Daži tērpi diezgan glīti, labi pašūti un piemēroti valkātājas tipam. Bet nekā jauna tajos nav; dominē divi stili: kostīms ar taisnu jaciņu un gludiem svārkiem, un kleitas ar pazemu jostas vietu. Kostīmiem trīsceturtdaļ-piedurknes, kleitām — īsākas. Visa starpība ir tikai tā, ka ielas kostīmiem svārki ir īsāki, teātra kostīmiem — gaŗāki un vakara kostīmiem — pavisam gaŗi. Vakarkleitu ziņā padomju modistes deva meslus rietumnieku prasībām: tērpi bija kupli, ar atkailinātiem pleciem un mugurām. Būtu patiesi interesanti redzēt, kad un kur padomju dāmas ar tādiem parādās! Taisnības labā jāatzīst, ka skaisti bija kažoki un ādas apmetņi, tāpat ādas rotājumi mēteļiem un cepurēm. Tikai — atkal jautājums — kas tās var atļauties?

Izcilākais izstādes eksponāts tomēr ir un paliek majors Jurijs Gagarins ar savu kosma kuģi. Juriju pāris dienas varēja redzēt pat dzīvā veidā. Zināmu iespaidu šie kosma kuģa modeļi un sputņiki atstāj, tomēr pat lietpratēji ilgi pētī vienu otru instrumentu un aparātu. Pat šajā draudzības izstādē padomju vara cieši sargā savus noslēpumus. Paskaidrojumi pie aparātiem ir tik skopi, ka reizēm grūti izprast, kuŗā zinātnes laukā tas darbojas.

Mums, latviešiem, tomēr izstādē visinteresantāk ir satikt latviešus no dzimtenes. Tādu esot pavisam 4, starp tiem viena sieviete, Lapiņa. Ja mēs nezinātu, cik rūpīgi padomju uzraudzības iestādes izrauga darbiniekus ārzemju braucieniem, tad, varbūt, sarunas ar padomju latviešiem būtu citāda veida. Tagad ir gluži savādi — runāt latviski ar cilvēku, kas savu nacionālo pārliecību un tautas godu pārdevis par Jūdasa grašiem.

Šī smagā sajūta pavada mūs vēl ilgi pēc tam, kad esam atstājuši izstādes plašās telpas, kur maza meitenīte sienas plakātā uzmanīgi raksta uz tāfeles „peace" — miers, bet sienas noklāj visu laiku lielākie meli — padomju satversmes panti par brīvību un taisnību.

L. B.

MĀJU ĪPAŠNIEKI, SAGĀDĀJU
1-ās un 2-ās
OBLIGĀCIJAS
Visizdevīgākie maksāšanas noteikumi.
Nesaistoša informācija, ME 3-8305, Toronto.
V. LIEPIŅŠ,
PIRMAIS LATVIEŠU OBLIGĀCIJU BIROJS TORONTO.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331, Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

Svētdien, 30. jūl., plkst. 3 p.p. dievkalpojums Sv. Andreja baznīcā. Māc. A. Cops.

13. augustā, plkst. 11 rītā dievkalpojums Sv. Andreja baznīcā.

20. augustā Sporta svētki Sidrabenē ar dievkalpojumu plkst. 10 rītā.

Sestdien, 26. augusta vakarā, bērnu nometnes noslēguma dievkalpojums Sidrabenē.

Māc. A. Lūss, 50 Dewson St., Toronto Ont. tel. LE 6-2510.

Sv. Jāņa draudze Toronto.

30. jūlijā — rīta svētbrīdis Saulainē.

6. augustā, plkst. 2 p.p. dievkalpojums Trīsvienības baznīcā.

13. augustā, plkst. 2 p.p., dievkalpojums Jāņa baznīcā.

20. augustā — rīta svētbrīdis Saulainē

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

30. jūlijā, plkst. 12 svētbrīdis draudzes lauku īpašumā.

12. augustā (sestdienā), plkst. 8 vakarā dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

27. augustā, plkst. 2.30 pēc p. dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Londonas latv. ev.-lut. draudzē Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St., dievkalpoj. 13. augustā, pl. 1.30 p. p. Māc. J. Prauliņš. Dziesmu grāmatas.

Sv. Katarīnes latv. ev. - lut. draudzē, Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave., 20. augustā, pl. 3,30 p.p. dievkalpojums. Dziesmu lapiņas. Māc. J. Prauliņš.

MONTREĀLĀ

Trīsvienības ev.-lut. latviešu draudzē Montreālā.

Mācītājs Arturs Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q., tel. HU 9-3224. Dievkalpojumi notiek 4345 Marcil Ave., Jāņa ev.-lut. baznīcā.

Svētdien, 30. jūlijā dievkalpojums n e n o t i k s.

Svētdien, 6. augustā, dievkalpojums plkst 7.00 vakarā.

Montreālas St. Paula Ev.-lut. baznīcā māc. Viestura Šēfera dievkalpojumi notiks:

5. aug. pulkst. 7 vak. Montreālā, Presbiteriāņu bazn., Hutchison un Viateur ielu stūrī svētvakara dievkalpoj. Māc. V. Šēfers.

13. aug., plkst. 11 no rīta draudzes lauku īpašumā, Tērvetē, dievkalpojums. Māc. V. Šēfers.

27. aug., plkst. 11 no rīta Tērvetē sezonas slēgšanas dievkalpojums. Māc. V. Šēfers.

No 28. aug. līdz 14 sept. draudzes mācītājs būs atvaļinājumā.

Montreālā 15. jūlijā salaulāti Guntis Sukse ar Rutu Kušils.

Niagara Falls, (Ont.) latv. ev.-lut. draudzei, anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd., š. g. 6. augustā, pl. 2 p.p., dievkalpojums. Dziesmu grāmatas. Māc J. Prauliņš.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 3 p.p. un trešdienās pl. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās

HAMILTONAS LATVIEŠU BAPTISTU MISIONĀRU

dievkalpojumi notiek Stanley Ave., baptistu baznīcā. Sniedz visus garīgus paskaidrojumus

Bībeles studēšana un lūgšanas stundas katru nedēļu. JA 9-1097.

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā — 14 Park Rd., Bloor pazemes pieturas tuvumā. Svētdienu rītos plkst. 10.45 —11.00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu. Viļņu garums 1350 — Ošavas raidītājs. Tel. Ami - 4218.